

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 786. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál sziveskedjenek minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

Kulturharcz.

Budapest, január 7.

Feltesleges, hogy tovább is ámitsuk magunkat: a kulturharcz már megkezdődött Magyarországon. Egyelőre még csak az előőrsök csatározása folyik, néha itt, néha ott hangzik föl egy kis parázs puskaropogás, azután mély csend borul a mezőre. De ez a csend a feszült várakozás, a fenyegető némaság nyugalma. Jól halló fülek neszelik, amint a látatlan háttérben sok százezernyi láb masirozik. Az úgynevezett stratégiai fölvonulás ez: a seregek megszámlálása, a hadállások elfoglalása. Az érdekelt néző kissé idegesen erőlteti meg a szemét, hogy a horizont borító ködben lásson valamit. Ha a köd föllebben, hogy ha a riadó fölhangzik, kit melyik oldalon kell majd megpillantania? Mennyi a sereg jobbról, mennyi balról, mi a szembenálló felek erőviszonya? Ma mindez kérdéses, a legtöbb ember ügyesen markirozza a jövő szándokait. Legfeljebb türelmetlenebb s minden

diplomatikus finomságot elvetve, érde-
sebb és ridegebb mindama kérdésekben,
amelyek a liberalizmus és a reakció el-
lentétét, vagy a lelkiismeretek szabad-
ságát illetik. A töltött fegyvercsövek
veszedelmes feszültsége ez. A kultur-
harczhoz minden készen áll.

Kulturharcz... Nincsen szókom-
bináció, amelyik a megnevezett fogal-
lom jelzésében hazugabb lenne ennél. A
fogalom, mely mögötte lappang, nem-
hogy közösségben lenne vele, hanem a
legnagyobb ellensége a kulturának. Meg-
számadoltatása az embereknek, hogy
ki milyen dogmák szerint tiszteli az Isten-
t. És elvakult fanatizmus szítása,
szembeállítás mindazoknak, akiket
más-más elvek szerint kereszteltek vagy
nem kereszteltek meg, még magával te-
hetetlen, eszméletlen csecsemő korában
jegyezvén el őket egyik vagy másik
felekezet számára. Igazi kulturának nin-
csen köze ehhez, a legbántóbb, a legun-
dorítóbb kulturátlanság ez a harc,
melyben a legcsunyább emberi indula-
to szabadulnak fel: a bigottság, a vak-
hit, a gyűlölet, az oktalan osztályelzár-
kózottság és osztálymarakodás.

Jó lenne, hogy ha pertörő esoda
nagyobb baleset nélkül csapolná le azo-
kat a visszataszító energiákat, amelyek
tulságos fölgyűlemlése már szinte elke-
rülhetetlenné teszi az összecsapást. Sok
nehéz bajunk, belső és külső bonyodal-

munk között valóban erre van a legke-
vesebb szükségünk. A közvélemény már
eddig is tulságosan széttagolódik: sze-
gények és gazdagok, hazafias magyarok
és hazafiatlan nemzetiségek, megalkuvó
opportunisták és intranzigens függet-
lenségiek néznek amugy is farkassze-
met egymással. Mindehhez már csak-
ugyan nem hiányzik más azonkívül,
hogy még felekezetek szerint is szét-
pójdjenek az egymással viszálgató pár-
tok, azután törhetik eszüket a bölcsek,
hogy minő fonállal fűzzék újra össze ezt
a zagyva mozaikot?

Ennek a belátásnak azonban cse-
kely jótékony hatása lehet. A viszonyok
erősebbek, mint egy ember, száz ember,
vagy százezer ember belátása. Az egyes
embert az események sodra ragadja és
sorakoztatja egymás mellé, avagy egy-
más ellen. Az események sodra pedig
ma nagyon hasonló irányu nálunk, mint
volt Franciaországban a nagy kultur-
harczot bevezető reakcionárius, tulsz,
örjögő naczionalista hóbort idejében.
Akkor, amidőn a Dreyfus-afférben egy
ártatlan embert kellett odadobni áldo-
zatul a tömeg tobzódo antiszemitizmu-
sának. Amikor esuhás papokkal titkon
megegyező tábornokok operett-konspi-
rációkat rendeztek a főnálló állami
rend ellen. Az a klerikális felhő, mely ak-
kor Franciaországot beárnyékolta, úgy
látszik, most érkezett ide messze kelet-

Magdolna.

Jómódu, polgári szülők gyermeke volt
Magdolna. Ott élt Magdolna, ahol a szürke
kődök olmos fátyola öleli körül az ébredő
földet. Ahol a sziporkázó, buja köntösű nap-
ébredést eltakarja nagy, komor hegyek sötét
árnyéka. Ahol a skarlát fátyolos, fáradt
naplenyugvást rít gyárkémények barnapisz-
kos füstje takarja. És a nagy hegyek szün-
telen öntötték a párat a kicsiny völgyre és
megállították a nehéz, vigasztalan, könyező
felhőket az égen. A füstölgő kéményű gyá-
rak pedig ontották a görnyedt, betegmellű,
fáradt emberárvákat. Nehéz sóhajtasuk
szétfoszlott a köddel és olomsúlyúvá tette a
levegőt. Vigasztalanul komor és szintelenül
párás volt ott a világ, ahol Magdolna élt.

Magdolna még csak gyermek volt és ál-
modni már is szeretett. Ha jött a tavasz és
a föld mozdulatlan mélyében és merev kör-
vonalu fáiban megindult titokzatos hangok
kíséretében a nagy, ígéretekkel teli életadás,
ha jött a tavasz meleg érintésű, lágy szellő-
vel, ha jött és elhozta smaragdos szárnyu
pillét, korálpírosu pontu bogárkát, lehetet-
finom ruhás kék szitakötőt; ha elhozta a
méhek titokzatos zümmögését és sárga pri-
mulák derült mosolygását: akkor Magdolna
gazdag volt, nagyon gazdag, kincsekben dus-
kálkodó, mint a mesebeli királyok, és mámo-
ros volt, mint a viráppor-fürdőben tobzódo
kis méhek, és futkosott és álmódott, dalolt
és kacagott és repülési próbált a réten, mint
az aczellék testű fejskék.

És Magdolna halomra gyűjtötte a ta-

vaszi kincseket. Várat épített aranyfényű
puha homokból, körülrakta tündöklő csillo-
gásu opálos kavicsokkal, csillagot rakott be-
lölük, meg tekerő testű kigyót. Sárga pri-
mulaágyat vetett fényes poru homokbarlang
titokzatos, sötét mélyében olivöld hátu fo-
goly-rózsabogárnak. Azt tűzökádó szörnye-
tegsárkány őrizte hosszuszörű papmacska-
hernyó képében. A sárkány ellopta fogoly-
rózsabogár minden kincsét, drága köntösét,
tüzes rubinkövet, smaragdos gyöngyét, ott
hordja undok hernyó-testén, kirakta magára
valamennyit. De eljön érte a libegő szárnyu
parti szitakötő, okos, öreg szolgálja: a keres-
tes pók kíséretében...

Oh, mennyi szép mesét tudott megál-
modni Magdolna a réten, tavasszal. A pil-
lék elhozták hozzá buja keleti tavaszok ezer
színét. A fejskék elvitték a lelkét túl a nagy,
zord hegyeken az örök tavasz felé és színbea,
fényben tobzódo, merész gyerekfantáziájába
elhíntették messze országok tündérvilágáról
szóló mesék magvát. Magdolna mámoros volt
és ujjongó, ha jött a tavasz.

Szerette Magdolna a melegragyogásu
nyári fényt is, a nyár erős színeit. Garmadá-
val hordta össze kis kötényében a legsöté-
tebb piros virágokat és ott, ahol a hűvös fák
között égő nap tüztől pállott, rezgő levegőjü
tisztás van, beléjük temette meleg arczocská-
ját, szüresölte, szivta gyönyörű színüket,
barna fejét övezte velük és mint valami pa-
zarkinesű királynő hantette velük végig a
pázsitos utat, amelyre járt... Szerette Mag-
dolna a nyári ragyogást és az égő színü tűz-
rózsákat. Esteli homályban, ha a sötét, or-
motlan hegyek mögül előbukkant a hold

fénylő, nagy arca, ujjongva sietett fel az
ezüstös ösvényen a zúgó tölgyfák közé. Amint
a hold ezüstféhér ujjai lassan benyultak az
ágak közé és puha fényükkel némán szétte-
rültek, Magdolna szomjas lelke szintültig
megtelt napkeleti éjek ragyogó fényével. Ál-
modott, álmódott és amit szegényes fantáziá-
val alkotott meg körülötte a természet, az
káprázatos gazdagságban született ujjá lázas
fényü szemében. Tanyát vertek körülötte fe-
hérszakállu manók piros süvegű légyölő ga-
lócza tövében, holdvilág sugarán éji tánczot
jártak fehér lábú, égszín fátylas kicsi tündér-
kék, harangvirág pohárból mézet szüresöltek
és kőkénybokor tövében édesen pihentek.

Magdolna szerette az őszi levélhullás
aranyszínü, nagy misztériumát is. Ilyenkor
az erdőn dalt hallott, szomorú, fáradt, esőn-
des dalt, amelytől megindultak nagy szemé-
nek forró esőppjei és valami úgy hitta őt
messzire, ahol nincsen pusztulása a szí-
neknek...

Csak a téltől irtózott Magdolna. Ha
szürke ködgomolygással reánehézedett a hi-
deg egyformaság, akkor elnémult benne a
kacagás. Mintha nem is élne, hallgatag,
tompa, merevarezu lett. Út egy sarokban és
élni sem látszott. Minden szia kiveszett be-
lőle, minden dal és minden mese. Csak nézte
a szürkeséget, nézte és várta az első sugaras
esőkját a tavasznak, hogy felébredjen.

És nagy leánygyá nőtt álmódó Mag-
dolna. Sötét volt a haja és fénylő a szeme,
mint csillagatlan éjszakái az álmódással teli
Keletnek, hajlós, puha teste délcezkáros
volt, mint a sötétkék menybölt felé nyuló
illatos czedrusé és a hangja mélyen bűgő és

re: Magyarország fölé. A felhő árnyékával egyszerre érkeztek hozzánk a földön futó kongregációk, melyeket elüldözött az új erőre kapó francia radikalizmus. Jellemző tünet, hogy nálunk vendégszeretet és sziveslátás várta őket. Ők, akiket szülő honukban, mint rendbontó, a lelkiismeret békéjét romló elemeket nem akartak megtűrni, egyszeriben új házra lettek nálunk, klastromot, kolostort építettek, nevelő-intézeteket nyitottak s folytatták a munkát ott, ahol régi házukban elhagyták. És egyszerre nyüzsgő sietséggel sokasodtak meg körülöttük a hívek; akadt szereplő politikus, aki hirdette, hogy most már a „tettek katolicizmusa” következik; akadt előkelő kulturügyeket intéző államhivatalnok, aki nyíltan a „tétéles torzvallások” ellen foglalt állást, akadt püspök, aki türelmetlenségével, agresszivitásával kiérdemelte a második Pázmány Péter nevet; akadt miniszter, aki úgy találta, hogy másfél-milliárd értékű ingatlan vagyontól még mindig nyomorgó szegény a katolicizmus és államsegélyvel sietett a támogatására; akadt képviselőház, amelyiknek különféle politikai elveket valló pártjai közt rögtönösen kialakul egy reakzionárius blokk, míhelyt valamilyen kérdés legtávolabbról is érinti a klerikális érdekszférát.

Magunk sem vettük észre, hogy szakadt ránk ez a középkor, szinte szédül az ember az összefüggő, egymást fedő és egymást magyarázó tények szövevényében. S a tények gyökerét nyomozva, mindig ugyanahoz a végső célhoz érünk, a szálak tul vezetnek az ország határára, el Rómába, a Vatikánba, ahol egész birodalomnak beillő s külön birodalom gyanánt kezelt palotában egy törékeny, violasapkás, öregedő papi ember ül s tartja kezét a világ ütőerén.

Ennek a papi embernek nincsen sok öröme, hogy ha körültekint és el-

mélkedik a világ folyásán. Ime Franciaország, melynek valamikor a római püspök világi uralmát, pápaságát köszönhette, ellensége lett az Egyháznak és elszakadt tőle. Keleten a schizma az ur, a germán népek közt a protestantizmus. Angliában alig pár hónapja tett kísérletet a klérus az agresszív előrenyomulásra s a lelkiismereti szabadságra féltékeny angol közszellemben olyan rideg visszautasításra talált, hogy az eretnekséget megbélyegző eucharisztikus körmenetet meg sem lehetett tartani London utcáin. Az olasz egyházban a modernizmus hódít s ostromolja a konzervált dogmákat és a pápai tekintélyt. Spanyolországban, a bigott és sok százezer papot eltartó Spanyolországban még örömet találhatta a szent Atya, de ezek után legföljebb rajtuk pihenhetett megelégedve a szeme. Magyarország Regnum Marianum volt valamikor, hogyha újra Regnum Marianum lehetne, ez pótolna valamit abból a veszteségből, amelyik az Egyházat a fejlett s előrehaladott nyugaton érte. Ezért feszültek meg azok a szálak, melyek innen Rómába futnak, ezért perdültek idehaza hirtelen és fokozott erővel akezióra azok a marionett-babuk, amelyek itt a római hatalom expozitúrái. Miután némi ideig nyugtunk volt tőle, ezért sorakozott föl nálunk az ecclesia militans s kezdődött meg a terrortal, lélekhalászáttal, Imre-körrel, kongregációval dolgozó kuruczkatolicizmus, mely provokálja a más felekezetűek védekezését, a legfrissebb sütetű kulturharcot.

Hát jó. Ha harc, hadd legyen harc! Franciaország példája mutatja, hogy a klerikális felhő nem marad meg sokáig egy helyben s vele együtt az árnyéka is tovább fut. A verőfényes nap-sütés pedig ellensége a reakciót tenyészítő mikrobáknak.

Magdolna elővett harmatos hajnalébredéskor sokszínű, nedves palettát. Próbálta megfesteni azt, amit belül látott. Nyugtalan mohósággal rótt egymás mellé a tündöklő színeket. Kelet bujasága még sem volt meg bennük. Nem voltak rajta az álmatag, nehéz mesék, melyek ott, a titokzatos nagy fák koronájában teremnek, nem voltak meg benne a dalok, melyeket kóbor, fehér lábú ibiszek názi dala hintett el a hallgató levegőbe.

Magdolna kiment éji álmódáskor az ezüstösfehér erdőbe. Lekuporodott a legnagyobb fa tövébe és dalolni kezdett. A keleti melódiák fojtó tüzi lángját kereste. Rapszodikus, buja és forrólehető volt a dal, mégsem volt benne az orchidea-párás alkonyatnak gyöngyház színe...

És Magdolna lelkéből a szantelen, az otromba emberélet megismerése nem tudta kioltni az álmokat. És jöttek utána forróvérű emberek, esdeklők, szomjasak és tüzesszavak. És amikor eszüket vette már Magdolna éjhajának és hallgató lelkének minden titokzatosága és ott vergődtek előtte gyötörödvé, esőszomjasan, — odahajolt hozzájuk ezédrusfatestével és titokzatosan és halkán és álmódó szemével messzetekintve sugta a fülükbe:

— Vajjon láttad-e már napkeleti éjék varázsát a lelkedben és éreztél-e már szomjas, forró dalt, amely vont messzire, Kelet felé?...

És Magdolna utja már magányos és csöndes volt, amikor élettelen, kopár téli napon kertek közt ment a nagy kőváros kör-

A politika világából.

Budapest, január 7.

Tárgyalások a bankügyben.

— Az osztrákok a kartelbank ellen. —

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este érkezett vissza Bécsből, ma délelőtt gróf Andrássy Gyula belügyminisztert, délután pedig Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert informálta két napos tanácskozásainak és királyi kihallgatásának eredményéről. Gróf Andrássy Gyulát a belügyminisztériumban kereste föl, Kossuth Ferencet a lakásán látogatta meg. Mind a két tanácskozás közel két óráig tartott és azzal végződött, hogy szombaton délelőttre minisztertanácsot hívtak össze.

Az előtérben levő nagy kérdések közül a helyzet legújabb alakulása szerint a katonai kérdések egyelőre nyugvópontra jutottak. Már most bizonyos, hogy az osztrák Reichsrathnak a karácsonyi szünet után való első ülésén, a hónap 26-án, beterjesztik a rendes ujonctörvényjavaslatot. Ugyanez történik a magyar képviselőház legközelebbi ülésén, amelyet tudvaleg a hónap 18-án tartanak. Az ujonctörvényjavaslatnak 22,000 emberrel való fölemelésére esetleg később kéri a parlamenteket. A rendes ujonctörvényjavaslatot azért nem komplikálják a létszámemeléssel, mert az utóbbit még elő kell készíteniük a kormányoknak.

Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi útja tehát első sorban azzal az eredménnyel járt, hogy a bankkérdésben az érdemleges tárgyalásokat még ebben a hónapban megkezdik. Bécsi információ szerint a kölcsönös jegyzékek ki-cserélését követő tárgyalásokat illetőleg már elintézett dolog, hogy kisebb számu szakértők bevonásával a tárgyalásokat szóbelileg folytatják. Ezek részben Bécsben, részben pedig Budapesten fognak megtartatni. A bizottság tagjai lesznek: a két miniszterelnök, továbbá az osztrák pénzügyminisztérium vezetője, báró Jorkasch-Koch, a magyar pénzügyminisztérium államtitkára, dr. Popovics Sándor, a

dallamos, mint amaz orgonák szava, melyek messze Keleten Salamon zsoltárait kísérték. Olyan volt Magdolna, mintha a kelő nap országainak legszebb alkotását idevarázsolta volna valami gonosz dzsin, hogy ne haloványítsa el hajnalhoz hasonló ragyogásával a Napkeleti király szépséges leányát. Idevarázsolta a ködös, hegyi völgybe, hol komor északi szél rázta meg a fák lombját, hol fáradt emberek nehéz lépteinek szomorúan egyhangú dobogása veszett belé az alkonyat mesemondó hallgatásába. Magdolna érezte, hol az ő lelke igazi világa, érezte, hol vannak a gyökerei annak a fának, melyről ő fantáziája nedves skarlát színű, dús gránátalmait tépi. Tudta, hogy a lelke onnét való, csak a teste tévedt ide, az ostoba véletlen szárnyára kapta, mint egy elárvult, elszakadt lótszvirágot.

És Magdolna sokat álmódott a messze Keletről. A távoli művészet buja színeit úgy szívta magába, mint gyerekkorában a pillék és bogarak szivárványos színét. Színt, színt, gazdag színeket szomjazott a lelke. A bágyadt, nyugati nap helyébe tüzlávás ragyogást képzelt és a levegőbe opálos, különös fényességet. Szerette a tubarózsa nehéz, mámoros illatát és kereste benne a myrrha, meg ámbrá melanchólikus, nehéz kábitását. Ha éji árnyak kékes világa ölelte körül és belétemetkezett a tubarózsa csillagos virágaiba, akkor álmódott a keleti éjszakák ezüstös fényéről, rózsairatos mámoráról. És bármit tett Magdolna, bármerre járt, mindig az ő keleti meséit álmódta tovább. És nehézsúruak lettek az utjai és álmatag nézésűek a szemei.

nyékén. Egy hegedűnek bársonypuha szavát hallotta meg akkor. És Magdolna megindult a hang nyomán. Bódultan, mintha csengő, bongó erdőben ezer hang hullana a szívére, mintha ereiben názi lüktetéssel tódulna a vér, állt meg az ajtófélfához támaszkodva az alkonyhomályos, nagyablakos teremben, ahol a férfi játszott. Az pedig a hegedűje hurjain eldalolta varázslatos napfény minden vakító bűbáját, elzokogta messze, szebb világba hívó vágy minden szomorús meddőségét és végigálmodta ibiszmardárdalos, selymes éji ragyogás ezüst színét. És amikor maga is kábult mámorba merülve leült, Magdolna nagy, meleg könnyeseppje a kezére hullott...

Magdolna sok napfényes félnapot töltött egyedül a puha fészekben. Mert Magdolna szülei józan, polgári emberek voltak és a legmelegebb színek isteni dalosát a biztos, a békés „jövő” érdekében a magas minisztérium ezíra ketreczébe zárták. És sok boldog órán keresztül ült a sarokban várva, mozdulatlanul és szeme folyton a csodahegedű hallgató hurjain pihent. Kereste a helyét a legszebb melódiának, amiből az örök-szép, nagy, isteni szimfónia fog megszületni. Benne lesz a gyöngyszín ragyogás, az ibiszdalu vágyakozás, a sárga fővény meleg színe, az ámbrá szenvedélybehajtó mámorillata és tüzes kárunkulusok skarlát csillogása. Magdolna élete egy ígéret volt. Ennek jegyében köszöntött minden napébredést és fáradt napnyugvást. Ez váltotta ki lelkének ezerhangú, meleg színorgiát, hogy csengett-bongott tőlük a férfi lelke, ha hazatérve ölébe

magyar kereskedelemügyi miniszter, Kossuth Ferencz, az osztrák kereskedelmi minisztérium vezetője, dr. Mataja osztályfőnök, végül mindkét pénzügyminisztérium 3—4 szakértője. A törekvés az, hogy ezek a tárgyalások február hónap végéig teljesen befejezessenek.

A bankkérdés elvi megoldására mindkét kormány valószínűleg *érdemleges javaslatokat* fog előterjeszteni. A javaslatok természetesen alternatív jelleggel fognak bírni. Mindenesetre azonban jelezni fogják azokat a kereteket, amelyekben túl sem a magyar, sem pedig az osztrák kormány nem mehet. Amennyiben ezek a keretek a jelen pillanatban megítélhetők, — mondja a bécsi információ — már most jelezni lehet, hogy a magyar kormány egy *kartelbank felállítására törekszik*, amely nem csupán Kossuth Ferencz és gróf Apponyi Albert helyeslésével találkozik, hanem alkalmas lehetne arra is, hogy a teljes bank-külváltás agítátorait lefegyverezhesse, sőt ennek a legexponáltabb képviselőit, Justh elnököt és Holló képviselőt is kielégítheti. Irányadó magyar körök — így szól tovább az osztrák értesülés — tudják azt, hogy *ez a terv két faktornál komoly ellenállásra találhat*, ugymint az osztrák kormánynál és az Osztrák-Magyar Banknál. A harmadik faktor, tudniillik a *Korona*, hír szerint, *semmiféle nehézséget nem állít ezen javaslat elé*.

Ugyancsak Bécsből jön már az a jelentés, hogy Luegerék erősen dolgoznak azon, hogy az osztrák kormányt a kartelbank ellen való állásfoglalásra kényszerítsék. A keresztényszocialista párt már komünizét is adott ki ma ilyen értelemben, amelyben azt mondja, hogy a magyar kormánynak a *kartelbank* létesítésére vonatkozó terve, melyet a keresztényszocialista politikusokkal a legmegbízhatóbb oldalról közöltek, *határozott ellentállásra talál*. A kartelbank eszméjét a Reichsrathban már ismételve megvitatták és mindannyiszor a *leghatározottabban visszautasították*. Ilyen körülmények közt nagy megütközést kelt, hogy a magyar kormány egy ilyen tervet dolgozott ki és terjeszt elő. Ez a terv Magyarországra

hajtotta fáradt fejét. És Magdolna beszélt neki a nagy csodákról, mik benne voltak. Csak úgy ömlött belőle a mámoros ragyogás, csak úgy bűgött benne a színpompás hangzagság. És a férfi megrészegült ettől, kezébe vette esodahangszerét és megszületett az ígélet, a nagy, varázslatos szimfónia alaptonusa. Magdolna nagy szeme lázesszillogásban csüngött az ujján ilyenkor és egész teste remegett attól az erőtől, amelylyel a lelke tartalmát a párjával összekapcsolni akarta.

És jöttek a várakozások ígélettel teli hajnalai és jöttek a lemondások nehéz alkonyai. Magdolna meleg szavai lassankint a fáradt, szürkülő levegőbe veszttek. A férfi dalt kicsaló ujjá merev és kemény ujj lett és álmokba vesző, mely tekintete, aktákra hajló, rövidlátó tekintet lett. És mindez lassan jött, nagyon lassan, mint az enyészet és olyan biztos, olyan mélyen ölt, mint a keserűség. És erről az utról nem volt visszaterés. A fáradt férfi közömbös, tompa szavával elnémította Magdolna belső hangjait. És ők járták a megalkuvás nehéz útját és mindig a holnaptól, mindig a holnaptól várták a fölérkedést.

Magdolna tompa, fénytelen szemmel látta mindezt. Magdolna finom idegszállai reszkettek a fájdalomtól, amikor a férfi ajkán a másik életnek egy hangja megütötte a fülét. És a férfi művészlelke mindjebbennélt abban a világban, amelyhez nem tartozott. Más lett a mozdulata, a hangja esengése, a járása. A büszke, diadalmas hegedűkirály, a gazdag, daczos lélek alázatos, görnyedt testü és megtört lett. Mint az életnek nehéz rabjai ott a hegyes városkában. És a

nézve a bankközösség összes elönceit magában foglalja anélkül, hogy a bank elönceinek különleg kifejezést adna. A bank külváltásztása is sértendő Ausztria érdekeit, de gazdasági tekintetben nem volna olyan káros, mint a kartelbank. A keresztény-szocialisták tehát a két baj közül a kisebbet, a kartelbank helyett inkább a bankkültönítést választják.

A helyzet tehát most úgy alakult, hogy a bankkérdés megoldásától függ a fuzió lehetősége. Ez az alakulás pedig a függetlenségi párt állásfoglalásának honorálását jelenti, amely különösen az utóbbi napokban igen élesen vált ki. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, aki ma reggel Budapestre érkezett és a délelőtt folyamán a képviselőházban az aktákat intézte el, később több függetlenségi képviselő látogatását fogadta, akikkel a politikai helyzetről beszélgetett. Ennek az eszmecserének folyamán aztán Justh Gyula kérdéseire elmondták a képviselők, hogy az alkotmánypárti oldalról oly élesen támadják azokat, akik az önálló jegybankot követelik, hogy a függetlenségi pártban szinte lehetetlennek tartják a fuziót, azokat pedig, akik a pártkörben a fuzió mellett szólnak fel, ingerülten szakítják félbe. A függetlenségi pártkörben ma este is igen élénken tárgyalták ezt az ügyet.

Budapest, január 7.

A horvát bán budapesti és bécsi útja. Báró Rauch Pál horvát bán ma reggel Budapestre érkezett és a mai nap folyamán hosszasan tanácskozott Wekerle Sándor miniszterelnökkel és Josipovich Géza horvát miniszterrel. A bán ittletének kizárólagos célja: jelentéstétel a horvátországi helyzetről. Mint a Budapesti Tudósítóval illetékes helyről közlik, *döntő intézkedések Horvátországban nem várhatók* és sem a horvát országgyűlés egybehívásáról, sem annak fölslatásáról ez idő szerint nincs szó. A bán két napig szándékozik Budapesten maradni és előreláthatólag holnap este utazik vissza Zágrábba. A legközelebbi jövőben báró Rauch Pál bán Bécsbe utazik, hogy a horvát országos kormány nevében az uralkodóhoz tagjai előtt az újv alkalmból szerenese kívánatait tolmácsolja. Báró Rauch Pál Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél hosszabb látogatást tett és ez alkalommal a horvátországi helyzetről tájékoztatta a minisztert.

csodaszavu hegedű hurjait ott a sarokban, lassan beszötte a szürkelelkűség pókhálója...

És amikor Magdolna szívét egyszer megint körülalolták a merész álmódások és amikor egy csillagfényű éjszakában megint szívére hullott a gyöngyszín ragyogás, és amikor eljött hozzá a keleti éjszaka suhogó szárnyával és reáhajolt és vad, csapongó meséket mesélt, akkor felkelt a nehéz, komor éjszakában, felkelt és elindult.

Odament a párjához és lezart pilláin végighuzta selymes ujjait. És emlékezett a szeme kék ragyogására, amelyben ő egyszer a Gangesz-főlötti meleg éj bűbáját látta. Könyes arcát ráhajította fekete hajára, amelyben mámoros és különös meséket rejtegető déli éjszakák varázsát érezte valamikor. Végigsimogatta takarója lágy selymét és fáradt, hosszú ujjait meleg könyvével áztatta.

Csönd volt és sötétség, csak a hangok buja orgája esengett Magdolna lelkében, a megálmódott, nagy szimfónia hanghullámai, — míg ezek benne lázas táncukat járták minden éjszaka, tompa, fénytelen alvás kötötte le a férfi kimerült lelkét, — és bódultan és bűvös varázs hatalma alatt és messzi tájak, művészálmodások magnetikus varázsa közben, halkán, tétován megindult.

És ment, ment a gyöngyszín éjszakák felé...

D. Löllbach Emmi.

Cseréparabok.

A politika nem egyezik a kalendáriummal: a politikai életben bőjt van, amikor a városban a farsang kezdődik hangos zajjal és nagy örömmel. Mintha a pártmozgalmak és a különböző agitációk szünetelnének. Ez azonban egyike a leggyanusabb állapotoknak. Amikor a felszínen csend van, akkor az elrejtett titkos erők dolgoznak s a csend nem a nyugalmat jelenti és nem a fáradtságot, hanem inkább a nekikészülődést, a tervcsinálásokat és a taktikázásokat takarja. Ugy számítják, hogy a parlament megnyitására még tíz nap van a készülődésekre. Wekerle Sándor miniszterelnök tájékoztatta a bécsieket, információkat szerzett maga is, felvilágosította őket egy és más közjogi kérdés felől, meg tán arról is, hogy mi illik, mi nem, az ugynevezett szövetségeshez és jelenlést tett az uralkodónak. A kormány most esetleg abban a hitben van, hogy a parlament megnyitására hasznos dolgokkal foglalkozhatik, befejezhet tervezeteket és előkészíthet ügyeket, mert aztán, ha elérkezik január 18-ika, egyszerre abba marad minden rendszeres munka és valamennyi államférfi teljes készségét igénybeveszik a pártpolitikai küzdelmek. S akkor kezdődik a politikában is a hadd el hadd, a farsang és igazában akkor jelennek meg az álarcos lovagok, különböző eselfogásokkal és várják, hogy hívják őket terített asztalhoz. Addig, amíg a buffet meg nem nyílik, ahány politikus, annyi féleképen nyilatkozik, alakoskodik, fontoskodik és kertei. Ahányat megszólaltatnak, aanyiféle vélemény, állásfoglalás, terv és leginkább talányos ködbe burkolt ajánlkozás lát napvilágot. Amikor ki fog tűnni, hogy egyik csak hasznos megnyugtatást várt, a másik rangot, a harmadik állandó, jó hivatal magának és hozzátartozóinak, a negyediknek másféle hatalmi vágyát, vagy étvágyát kell kielégíteni, esetleg csak a kerületet és a mandátumot biztosítani.

Persze, ilyen körülmények közt, a legnehezebb mesterségeknek egyike az ország részére politikát, politikai és kormányzati programot csinálni, olyat, amelyik legfőbb céljának az ország javai felől való gondoskodást s a fejlődés útjában lévő akadályok eltávolítását s a korszellem követelményeinek teljesítését tekinti. A nemes czélokra való törekvés közben olykor mindent éreznek az önzés és haszonlesés láttára. Ámde tudniok kell, hogy nemesek a cselekvésekben kell erőseknek lenniök, hanem az undor leküzdésében is. És igazán nem azt fogják tőlük számon kérni, hogy kiket minő eszközökkel szereztek meg, hogy a jó czélok elérését ne gátolják, sőt, hogy abban segítségükre legyenek, hanem csak az elért eredményeket fogja mérlegelni az ország, s ha ezek a nemzet hasznára válnak, a többiről csak azt fogják mondani, hogy leszedték belőle a perczenteket. S ahoz már szokva van az ország, hogy kívül is, bévül is perczenteket szedjenek rajta.

A perczentek... Mintha ezekre spekulálnának a külpolitikában is. A háborus ijesztgetések perczentekre mennek. Szerbia és Montenegro ajánkozik bizonyos kockázatokra, ha azokért a lesben álló nagyhatalmaktól megkapja a hasznat. A nagyhatalmak pedig azt számítgatják, hogy mennyibe kerülne az osztrák-magyar monarchiának a háboru, hogy a győzelem után is legjobb

esetben csak odáig jusson, mint ahol most van és e számítás alapján biztatás hangzik, hogy jobb lesz kárpótlást fizetni ma háboru nélkül, mint belcölni sokkal nagyobb summákat a háborúba. Pláne amikor egy német professzor azt is kísüti, hogy egy háboru esetleg teljes európai felfordulást okozhatna. Olaszország és Oroszország segítene a szerbeknek, Németország támogatná a monarchiát, de erre aztán Franciaország rárontana Németországra. Mintha bizony Olaszországnak nem lett volna elég Messina és Oroszországnak nem volna eléggé elfoglalva a maga belső vérontásaival. De hát a németnek az okoskodásában is van valami és különösen azért hallgatják figyelemmel, mert gondolatmenete egybevág a perzentelmélettel.

A háboru bizonyos kárának megfelelően adjuk ki a lármázók részére a perzentet és aztán legyen béke.

Persze akkor marad még egy feleletre váró kérdés. Ez az, hogy ilyenformán mi szükségünk volt Bosznia és Hercegovina annexiójára? Hisz Bosznia és Hercegovina eddig is nagy pénzünkbe került. Hát csak arra volt szükségünk, hogy még többet kerüljön? Az osztrák politika ezúttal tényleg a régi magyar könnyelmű várurak hagyományai és legendái nyomán indult el és valamelyik diplomata regényben olvasta, hogy voltak dús gazdag nábobok, akik virtust esmáltak belőle, hogy ezres bankókból göngyölteket fidiúszot és azzal gyujtottak pipára az idegen vendégek álmétkodásában gyönyörködve, hát ezt a példát próbálták utánozni nagyban.

Mondhatjuk, igen szépen ki tudták választani a megfelelő időt.

*

Az uralkodóház tagjainál egy-két nap múlva jelentkezni fog Bécsben báró Rauch Pál, a bán és átadja a horvát országos kormány újévi jókívánatait. Egyébről hivatalosan nem lehet szó.

A többiről tudniillik, Wekerle miniszterelnök tárgyal a horvátokkal és aztán ő tesz jelentést.

Nevezetesen a nagy bonyodalmak elintézéséhez hozzátartozik, hogy a horvátokkal rendbe jussunk. Az eddigi tapasztalatok egyrészt megtanították a magyar kormányt arra, hogy erős kézzel kell megfogni a horvátokat s ígéretekben nem szabad feltétlenül bizni. De másfelől a horvátok ugyancsak tapasztalhatták, hogy államfelforgató agitációkkal szemben a magyar kormánynak felhatalmazása van a legerősebb rendszabályok és intézkedések életbeléptetésére, ezek kivül pedig a horvát tulajdonosok, a szlávok fellázítóinak semmi keresni valójuk sincs Bécsben.

És most a keleti események idejében éppen igen vigyázniok kell magukra.

Igy történhetik, hogy a magyar kormány az erős kéz politikájával megszerezheti az engedelmesebb és őszintébb békejobbót.

Budapest, január 7.

A miniszterelnök Wlassics Gyulánál. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt meglátogatta hivatalában Wlassics Gyulát, a közigazgatási bíróság elnökét. A miniszterelnök körülbelül egy órát időzött a közigazgatási bíróság elnökénél.

A debreczeni mandátum. A debreczeni függetlenségi párt intéző bizottsága Szabó Kálmán elhunytával megüresedett mandátumra egyhangúlag Csanak József földbirtokost ajánlotta jelölésre. A balpárt hír szerint dr. Révy Nándor ügyvédet

jelöli. Felajánlották a jelöltséget gróf Degenfeld József volt főispánnak is, aki azt pártokivüli programmal elfogadta.

A balkáni események.

Budapest, január 7.

Nyílt titok, hogy a szerb államférfiak kihívó merészsége, melylyel folyvást provokálják Ausztria-Magyarországot, abban leli magyarázatát, hogy Szerbia mögött Anglia áll. Belgrádban különben annak híre jár szét, hogy sir Edward Grey, az angol külügyek államtitkárja ezt mondta Milovanovicsnak: „Provokálás esetén igen helyes lesz, ha megtámadjátok Ausztria-Magyarországot.“ Lehet, hogy e szavak csak a szerbek fantáziájában szülemlett meg, de az is bizonyos, hogy a londoni politika végzetes játékokat tüz a Balkánon. Az angol sajtó egyrésze nem szünt meg még most sem támadni a monarchiát. A „Times“ pedig éppen mai számában egyenesen reménytelennek festi a helyzetet a Balkánon. Szerinte teljesen elegendő ahhoz, hogy a hamu alatt izzó tűz lángra lobbanjon, ha valamely felelőtlen orgánus átlépi a Drina folyót. Ha a „Times“ jóvendőlése megbízható volna, akkor a béke csakugyan nagyon gyenge lábbon áll, mert azzal a lehetőséggel már Bécsben is számolnak, hogy hóolvadás idején egyik-másik szerb banda megkísérelti betörni Boszniába. Igen figyelemre méltó az a körülmény is, hogy az orosz kormány ezer lovat ajándékozott Szerbiának. A szerb hadügyminisztérium ugyanis bizottságot küldött Oroszországba, hogy a tüzéség számára nyolcezer lovat vásároljon. Eddig Szerbia, éppen úgy, mint a többi balkáni állam, Magyarországból fedezte hadseregének lóállományát. A változott politikai viszonyokkal szemben, természetes, hogy Szerbia máshonnan igyekszik beszerezni hadseregének szükségleteit, amúgy is inkább, mert a magyar kormány bizonyára megakadályozta volna ebben, hogy éppen Magyarországon szerezzék be a hadi szélra szolgáló lovakat. Annál nagyobb feltűnést kelt most, hogy az orosz kormány a jelenlegi politikai viszonyok között ajándékozta Szerbiának a tüzéségi lovakat, mintha csak tüntetni akarna a monarchia ellen szerb barátságával.

Ma a következő híreket kaptuk:

Angol rémlátások.

A „Times“ mai számában a következőket írja: Mindaddig, amíg Ausztria-Magyarország nem változtatja meg magatartását Törökország irányában, a megoldás lehetetlen és ha a legközelebbi hetekben nem jön létre megoldás, úgy a balkáni és talán az európai béke a legelső felelőtlen szervtől függ, aki átlépi a Drinát. A háboru, vagy valamely boszniai fegyveres felkelés elnyomása azonban Ausztria-Magyarországnak aránytalanul súlyosabb pénzüldozatába kerülhet, mint Törökország legszörnyebb követeléseinek rögtön teljesítése is.

Milovanovics távirata.

A „Standard“ Milovanovics külügyminiszternek hosszú táviratát teszi közzé, amely Szerbia állásfoglalását Bosznia annexiójához tartalmazza. A távirat lényegében összefoglalása a szkupstinában mondott beszédének a rabszolgaságról, illetve a szlávoknak a két tartományban való leigázásáról szóló passzus elhagyásával. Milovanovics ismétli, hogy Szerbia nemzeti programja követeli Bosznia és Hercegovina emancipációját legalább annyira, hogy képes legyen szoros politikai és gazdasági viszonyba lépni Szerbiával és Montenegróval, és Szerbia és Montenegró függetlenségének

Boszniában és Hercegovinában hasonmását kell létesíteni. Az európai egyensúly megköveteli, hogy ezeket a tartományokat magukra hagyják, hogy szimpatiaik és érdekeik irányát követhessék, amely arra irányul, hogy a gazdasági és politikai érdekekben Szerbiával és Montenegróval való szoros közösség érzelme kifejlődhessen.

A török tárgyalások.

A bécsi török nagykövetségi állás új beállítása folytán Konstantinápolyban erősen reménykednek, hogy a bécsi külügyi hivatal és a porta között folyamatban levő tárgyalások kedvező eredménnyel fognak bevégeződni. Reménylik ezt első sorban azért, mert Resid basát, a bécsi udvarhoz küldött új török nagykövetet messzemenő felhatalmazással látták el, továbbá pedig azért, mert a tárgyalások immár nemcsak Konstantinápolyban, de Bécsben is folynak. Egy Bécsből érkezett híradás szerint a török nagykövet báró Achrenthalnál tett látogatásáról és az azt követő bemutatkozási audienciájáról az uralkodónál, nagyon barátságosan nyilatkozott. Már a két állam meg is egyezett arra nézve, hogy a konferencián milyen magatartást fognak követni. Az erre vonatkozó megbeszélések alkalmával Törökország arra az álláspontra helyezkedett, hogy a konferenciát okvetlenül meg kell tartani és pedig olyan módon, hogy a Törökország által elismert annexió alapján a balkáni viszonyok a hatalmak új szerződése által rendeztessenek, miáltal a berlini szerződés természetesen teljesen elvesztené hatályát. Hogy azonban a török parlament és a török közvélemény követeléseit, amelyeket mindenesetre meg kell hallgatni, is figyelembe véssenek, a monarchia és a porta közt fennálló vitás kérdést véglegesen el kell tüntetni. Ez azonban csak pénzbeli kárpótlás által történhetik. Ha Ausztria-Magyarország ezt nem fizetné, akkor a török kormány a parlament és a közvélemény nyomása alatt az annexiót nem fogja elismerni, hanem Törökország a bosnyákokat és a hercegovinaiakat alattvalóinak fogja tekinteni, és mint ilyeneket fel fogja venni a török alattvalók köteleléibe. A belgrádi nyilatkozatokkal szemben a porta közbömbösen viselkedik, mert erre nézve azon az állásponton van, hogy Szerbiának nincsen oka arra, hogy az annexió miatt felizguljon. Ha Szerbia megkárosítottnak érzi magát, kívánságait a konferencia elé kell terjesztenie.

Oroszország ajándéka.

Paunovics ezredes, aki a szerb kormány megbízásából tüzéségi és lovassági lovak vásárlása céljából időzik Oroszországban, értesítette a szerb hadügyminisztériumot, hogy Oroszország az orosz állami ménésből ezer lovat ajándékozott Szerbiának.

A görög áruk bojkottja.

Török- és Görögország közt az utóbbi napokban nagyon kiélesedett a viszony, elannyira, hogy komplikációktól tartanak. A bojkott-bizottság szilárdan el van tőkélve, hogy Görögországnak a kréta kérdésben tanúsított magatartása miatt a bojkottot a görög hajókra és árukra is kiterjeszti. Másfelől a hatóságok a legkimételetlenebb szigorral hajítják végre az ifju-török bizottságnak a görög iskolákra vonatkozó határozatait. A görög sajtó nagy felháborodással ír a kormány ez erőszakosságáról és a görögöknek és törököknek egymáshoz való viszonya egyre ingerültebbé válik. Legveszedelmesebb a helyzet Macedóniában, hol az albánok a görögöket már vérfürdővel fenyegetik.

Izvolszki — berlini nagykövet.

Megerősítik azt a hírt, hogy Izvolszki a berlini orosz nagykövetség élére van kiszemelve Osten-Sacken helyébe, aki nyugalmamba akar vonulni. Az orosz külügyminisztert az utóbbi napok eseményei után is szívesen látnák a berlini nagykövetség vezetőjeként. Még bizonytalan, hogy mikor fogják kinevezni. Izvolszkit berlini illetékes körökben az angol-orosz perzsiai szerződés ellenére is németbarátoknak tartják.

Magyar-török barátság.

Az „Ikdám“ legutolsó száma cikket közöl dr. Kunoss Ignác, a keleti akadémia tollából a török-magyar barátságról. A cikk kifejti, hogy a török magyar testvériség érzése már több ízben megnyilvánult és sokszor igen fontos alkalmakkor jutott kifejezésre. Most ismét itt van az alkalom, hogy ez az érzés megnyilvánuljon és kedvezően befolyásolja azokat a tárgyalásokat, melyek Törökország és a monarchia között folynak. A cikkhez a lap szerkesztője azt a megjegyzést fűzi, hogy a testvér magyar nemzet részéről megnyilvánuló baráti érzés rokonszenvet kell hogy keltsen minden törökben. A cikk politikai körökben feltűnést keltett és általában igen kedvező hatást tett.

Mit mondott Milovanovics?

Belgrádból jelentik, hogy gróf Forgách felszólalására a szerb külügyminiszter megadva a felvilágosításokat, felhatalmazta gróf Forgáchot, hogy jelentse ki nevében a bécsi kormánynak, miszerint beszédének semmiképpen sem volt támadó éle Ausztria-Magyarországgal szemben. Megjegyezte, hogy a sértő szándék távol állt tőle és igen sajnálja, ha a Szerbiának a Bosznia-kérdésben elfoglalt álláspontjának jellemzésére használt kifejezéseket úgy fogták fel, mintha azokat a monarchia iránti ellenségeskedés sugallta volna. Milovanovics végül kijelentette azt is, hogy a szkupstina néhány szónoka a monarchia belső kérdései felett gyakorolt kritikát. Azok a felvilágosítások, amelyeket gróf Forgách osztrák-magyar követ Milovanovicsától kapott és amelyek a belgrádi, a bécsi és a budapesti lapok közléseiből tudtak meg, nagyon rossz benyomást keltettek Szerbiában. Abból a tényből, hogy gróf Forgách nem utazik el, azt következtetik, hogy Milovanovics meghátrált. Habár a külpolitikának új és éles irányát nem helyeslik is általánosan, mégis mindenki rosszalja, hogy Milovanovics önmagát és a szkupstinát is meghazudtolta, holott exposéjában tényleg mondta azt, amit az osztrák-magyar külügyministry kormány inkriminált és a beszédnek illető részét valamennyi szerb lap közölte. A külföldi lapokban megjelent fordítás teljesen helyes volt és megfelelt Milovanovics beszédének.

Kréta ügye.

A török lapok szerint a szombati gyűlés előkészítésére pénteken este a jogi iskolában konferenciát tartanak Kréta ügyében, melyre meghívták az összes politikai klubokat és pártokat, a diákokat és a szoftákat és a lapok vezéreit. Különböző jelekből azt következtetik, hogy a törökországi Kréta-mozgalom kifejlődését az siettetie, hogy Achmed Riza, valamint más török államférfiak eprópai utazásuk közben több oldalról kaptak ígéreteket. A mozgalmat oly hírek táplálják, melyek szerint a krétai védőhatalmak további magatartásuk iránt nem tudnak megegyezésre jutni. A mozgalom másik motívuma abban keresendő, hogy az ifju-török bizottság látva, hogy Bulgária függetlenségi nyilatkozata és Bosznia annexiója többé meg nem változatható, el akarja háritani azon szemrehányásokat, melyek szerint Törökország az alkotmányváltozás folytán sok külső veszteséget szenvedett és legalább Krétát akarják megmenteni, hogy a tekintélyt, mely több oldalról veszélyeztetve van, fenntartsák.

A mai török lapok ismét Krétával foglalkoznak. A Jeni Gazetta azt mondja, sohasem mondhatunk le Krétáról és senki a világon meg nem semmisítheti törvényes birtokjogunkat, melyet előbb vagy utóbb ismét dióségeken érvényesíteni fogunk. Ezt a kérdést sem konferencia, sem kongresszus nem rendezheti, csak a mi véreink. Bizonyos, hogy az összes számlák átvizsgálásakor krétai jogunkat kamatosan visszajuttatjuk. A török lapok közlik Chiosz sziget lakosságának Kréta annektálása elleni tiltakozó táviratát, amely jeladásul szolgál az

Archipelagos szigetlakó mohamedánok kíván-dorlására. A távirat küldői a krétai kérdés kedvező rendezését kérik a szultántól és a kamarától.

Az Ikdám hevezen támadja az ifju-török bizottságot, mely a külpolitikába avatkozik anélkül, hogy értene hozzá és elrontja azt, amit más épít. A Tanin a Proodos című görög lapot támadja és kifejti, hogy csak akkor fognak az ottománok bojkottot szervezni Görögország ellen, ha ez szándékait végre akarja hajtani. A Surra-i-Ummet kijelenti, hogy Krétát, melyet a törökök őseinek vére áztatott, csak a korábbi zsarnok aralom miatt veszítették el. A védőhatalmak kötelezték magukat a mohamedánok jogai és biztonsága védelmére. Nem járulhatunk hozzá közönyösen az ott folyó rendszer fenntartásához. Az egész nemzet sajnálja Kréta újabb eljárását és követeli szuverén jogainak fenntartását. A szombaton tartandó gyűlés hasonló határozatot fog hozni, melynek végén kijelenti, hogy esküszik Istenre és a hadseregre, hogy Krétát vérontás nélkül nem engedí át Görögországnak. A határozat a kamarára hivatkozik, melytől elvárja és követeli, hogy mindent elkövet az alkotmányos kormánnyal együtt, hogy az összes ottománok kívánságát teljesítse.

Legujabb.

Konstantinápoly, január 7.

Az itteni ifju-török bizottság ma tanácskozik Achmed Riza elnökkel a bosnyák kérdéssel. A tanácskozáson hír szerint sok oly ifju-török vesz részt, aki a legutóbbi időben nem vett tevékeny részt a bizottság működésében.

A „Sabah“ jelenti, hogy Liapesev szombaton ideérkezik. Illetékes helyen erről mitsem tudnak.

A „Jeni Gazetta“-nak egyik kiülmunkatársa Kiamil pasa politikáját védelmezi és kifejti, hogy a korábbi rossz igazgatás utóbajai miatt reformokat sürgősen életbeléptetni nem lehet. Kiamil pasa kijelentéseitől és a kamarai vitától mindenestre jó eredményt várnak, félre kell tenni azonban a személyeskedést és csak az ország érdekét kell szolgálni.

Kamphövener török tábornagy egy 26½ év óta török szolgálatban álló porosz vezérőrnagy, ma az Osman Lloydban cikksorozatot kezdett, melyben komolyan figyelmezteti török bajtársait, hogy minden erejükkel a három legfontosabb követelményt készítsék elő: a háborúra való praktikus előkészületeket, a fegyelem szigorítását és a jó bajtársi viszonyt. Ha e követelményeket teljesítik, a török hadsereg a legvittebb és legharcképesebb lehet minden hadsereg közt.

A beyreuthi francia kórházban eddig öt tüdőpestis-haláleset történt. További betegedéseket eddig nem jelentettek be. Djeddában csak egy ember betegedett meg pestisben.

KÜLFÖLD.

Muley Hafid elismerése. A tangeri diplomáciai kar doyenje által a szultán delegátusainak tegnap átnyújtott jegyzék szövege a következő: Az algezirászi akta szignatárius hatalmai megkapták az 1236. Erada 4. költü iratot, amelyet *Muley Hafid* a tangeri diplomáciai kar doyenjének közvetítésével küldött meg nekik a november 18-iki értesítésre válaszképpen. A Marokkóban képviselt országok kormányai meglepéssel fogadták ezt a választ, amelyben bizonyítékát látják annak, hogy azok a nyilatkozatok, amelyeket a november 18-iki jegyzékben a seriti birodalom szuverénjével való barátságos és bizalmas viszony érdekében megformáltak, *Muley Hafid* felfogásának megfelelőek. Ennek következtében az algezirászi akta szignatárius hatalmai elhatározták, hogy *Muley Hafid* ő felségét Marokkó törvényes szultánjának elismerik és a tangeri diplomáciai kar doyenjét megbízták, hogy ezen elismerést ő felsége a városban levő képviselőivel közölje.

Méline a francia választásokról. Méline szenátor, volt miniszterelnök, a párisi „Journal“-ban élénken panaszkodik azon nyomás miatt, amelyet a kormány a legutóbbi szenáusi választások alkalmával a választókra gyakorolt. Nekem — mondja

Méline — a választások terén nagy tapasztalataim vannak. A császárság korában sem támogatták a kormánynak tetsző jelölteket oly nagy mértékben. Vogeze-megye prefektusa a rágalmas minden eszközeit felhasználta, hogy nekem és barátainknak bukásunkat okozza.

Válságos helyzet Kinában. Juansikkai hírtelen és indokolatlan elbocsájtása, mely a fiatal impulzív régens hirtelen elhatározására vezethető vissza, Pekingben olyan helyzetet teremtett, melyet egyre komolyabb színben látnak. Miután a hatalom mandzsu hercegekből és mandarinokból álló klikk hatalmába került, a helyzet az 1900. évi zavarok idejére emlékeztet. Juansikkait magasállású mandzsu összeesküvése buktatta meg, akiket erre egy szomszéd, nagyratörő hatalom bujtott fel. Magasállású kínai személyiségek a helyzetet válságosnak tekintik. Az ellentétek mandzsu és kínaiak közt áthidalhatatlanokká váltak és Juansikkai volt az egyetlen ember, aki értett hozzá, hogy a véres forradalom kitérését visszatartsa. Kínai körökben azt hiszik, hogy a hatalmak tiltakozni fognak az eddigi bevált rendszer megbontása ellen. Juansikkai élete veszélyeztetettnek látszik. A „Frankfurter Ztg.“ párisi levelezőjének értesülése szerint Franciaország egyelőre nem fog a Juansikkai elbocsájtása ellen Anglia által indítottványozott tiltakozáshoz csatlakozni, mert Juansikkait Párisban, különböző alkalmakkor tett tapasztalatok alapján nem tekintik Franciaország barátjának. Csak ha a kínai kormány további intézkedéseiből az tűnnek ki, hogy Juansikkai elbocsájtása új, idegenellenes mozgalom kezdetét jelenti, fog Franciaország is beavatkozni.

A sah az alkotmány ellen. Ma jelent meg a sah nyomtatott, a legmagasabbrendű papság 38 pecsétjével ellátott rendelete, melyben a sah ismételtelen kijelenti azt a megmásíthatatlan szándékát, hogy az alkotmányt felfüggeszti. És Dauleh herceg hivatalosan közölte a követségekkel, hogy külügyminiszterre nevezték ki. Az eddigi külügyminisztert konstantinápolyi követé fogják kinevezni.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Értekezlet a szatmármegyei székhely-kérdésben. A nagykarolyi, mátészalkai, erdődi és fehérgyarmati járásból Luby Zsigmond daróczi nagybírtokos, megyebizottsági tag kezdeményezésére és meghívása következtében ma délelőtt nagyszámu vármegyei bizottsági tag gyűlt össze értekezletre a nagykarolyi városháza tanácstermében. Az értekezletet, amelynek célja állásfoglalás volt a megyei székhely kérdésében, Luby Zsigmond betegsége folytán Papp Béla országgyűlési képviselő nyitotta meg, akit az értekezlet elnökévé választván, rövid beszédben esetele, hogy a szatmári székhely-párt által kiadott emlékirat tartalmával szemben az értekezletnek célja kimutatni azt, hogy Szatmár vármegye székhelyének Nagykarolyban kell megmaradnia, annyival is inkább, mert mindazok a feltételek, amelyek vármegyei székhelytől megkövetelhetők, Nagykaroly városában vannak meg. Ezután dr. Kovács Dezső ügyvéd, az értekezlet jegyzője felolvasta a nagykarolyi székhely párt emlékirat-tervezetét, amely történelmi, politikai, közigazgatási, közlekedési, pénzügyi és nemzetiségi indokokkal mutatja ki és statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy Szatmár vármegye székhelyének Szatmárra való áthelyezése úgy megyei, mint állami tekintetből és különösen a magyarság szempontjából rendkívüli hátrányokkal járna. Az értekezleten megjelentek az emlékirat-tervezet egyhangú helyesléssel fogadták el és elhatározták, hogy azt kinyomatva a kormány tagjainak, az államtitkároknak, országgyűlési képviselőknek és Szatmár vármegye összes bizottsági tagjainak meg fogják küldeni.

A törvényhatóságok irattári kezelésének egyszerűsítése. A belügyminisztériumban a törvényhatóságok irattári kezelése egyszerűsítésének a tervezet foglalkoznak.

Pozsony város törvényhatósága ma tartott ülésében elhatározta, hogy a pornografia és a dektívregények, valamint a Pozsonyban elterjedt magyargyalzó bécsi krajczáros lapok terjesztésé-

nek korlátozása tárgyában a kormányhoz felír és a feliratot pártolás végett megküldi az összes törvényhatóságoknak.

Komárommegye utainak fejlesztése. A kereskedelemügyi minisztérium és az államépítészeti hivatal kiküldöttjei a nyár folyamán bejárták Komárom vármegye összes utait és munka-programot dolgoztak ki az azokon teljesítendő munkákat illetően, a Kálmán Rudolf főispán elnöklésével tartott értekezletükön. Ennek eredménye az, hogy a miniszter, a kiküldöttek jelentése alapján, az 1909. évtől kezdve tíz éven át 100.000 koronát, tehát összesen egymillió koronát folyósít a vármegye utainak gyökeres rendezésére és részben való megépítésére. Az államépítészeti hivatal most dolgozik a jövő évi utalapról költségvetésének az összeállításán, amelyben az 1909—1910. évekre szükséges államsegély is szerepelni fog a bevételek közt.

Zágrábban a hivatalos lap báni rendeletet közzé, melylyel a zágrábi városi rendőrség államosítását hirdetik ki.

A rombadólt városból.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, január 7.

Messinában a pánik helyébe dermesztő nyugalom lépett. Most már körülbelül bizonyos, hogy a romok közt nincs élő ember, a mentési munka is engedett a lázasságából, a kedélyek tehát némileg lecsillapultak.

Fulci képviselő kezdeményezésére a messinai katasztrófát túlélők ma a város romjain összegyűltek. Megjelentek többek közt Durante szenátor, Pantané, Faranda, Defelice, Micheli, Salvarore, Orlando, Sasciani és Buccelli. A gyűlés napirendet fogadott el, amely nyomatékosan hangsúlyozza Messina újraépítésének történelmi és nemzeti szükségességét és az iránti bizalmát fejezi ki, hogy a parlament a nemzeti lélek és az egész civilizált világ óhajának megfelelő eszközökkel új életet fog Messinában teremteni.

A pusztulás képe.

A tengeröbölbe hajózva — írja egy újságíró — még nem vesszük észre a nagy pusztulást. Csak az tűnik föl a várost ismerők előtt, hogy a körvonalak megszokott kiszögellései és nyulványai: a tornyok, ezek közt például a dóm tornya, mely karakterisztikussá tette a város messziről való látképét, — hiányzanak. De amikor hajónk horgonyt vetett és már csónakban ülve evezünk a rakpartra, elszorul a szívünk a pusztulás látványán. A tengerparti Vittorio-Emanuele-korzó palotái romhalmazzá váltak, csak itt-ott meredezik néhány magános fal. Vannak oly házak is, amik teljesen ellentáltak, bizonyosságul annak, hogy a rengés nem minden ponton volt egyformán erős, mint például San-Franciskóban. Itt a földrengésnek, hogy hasonlattal éljünk, apró szigetei voltak. Sajnos, ez a lakosságon nem segített. Mert mindenki az utcára rohant és így elpusztultak oly házak lakói is, amely házak épségben maradtak, akként, hogy a szomszédos épületek zuhanás és összeomlás közben agyonhajtották őket, amikor éppen arra menekültek. Kétségtelen, hogy az épületek számának egy negyedrészre megmaradt. San-Franciskóhoz képest itten a tűz aránylag csekély pusztítást okozott.

Megállapítást nyert, hogy a tüzvész a gázgyár légherőpülése okozta. A tűz nagyobb mérvű tombolását azonban megakadályozta a felhőszakadás. A babonás lakosság ebből a felhőszakadásból öönvizre gondolt. A menekülők a romhalmazokon keresztül a tengerpartig bukdácsoltak, ahol a csónakok fölvetették őket. Már. t. i. azokat a szerencsétleneket, akik utközben el nem pusztultak. Bár nagyjából már a menekülés előtti pillanatokban meg volt pecsételve kinek-kinek a további sorsa. Akik menekülni bírtak, vagyis akiket az összeomló házak romjaik közé nem temettek, többnyire meg is menekültek.

Ami azt illeti, hogy a tenger óriás hul-

lái végigsöpörtek a parton és onnét magukkal ragadták a házakat és minden élőlényt, aligha egyéb a megremült képzelet kigondolásánál. Hasonló hírek San-Franciskó pusztulásánál sem hiányoztak. De, ha tényleg, a tenger árja is dult volna Messinában, ennek látható és félre nem ismerhető nyomának kellene lenni. Ily nyomok azonban nem találhatók. A tenger kiadásáról való hír tehát csak a fantázia műve.

Sajátságos és ehez a babonára hajlandó lakosok különös jelentőséget kapcsolnak, hogy valamint San-Franciskóban, úgy itten is, az emlékművek és szobrok épségben megmaradtak. Így megmaradt a Neptun-szobor, valamint a különben elpusztult vásárcsarnokban egy márványszobor. A rengeteg citrom és narancs, ami a vásárcsarnokban fölhalmozva volt, persze, mind szétgurult. Amit a menekülők szét nem gázoltak, az táplálékul és üdítőül szolgált a megmaradt csekély hányadának addig is, amíg az első segítség érkezett az élelemmel. Heves és elkeseredett csatározások történtek itt egy-egy narancsért!

A korszórol a város belsőjébe vezető utcákba az áthatolhatatlan rom-torlaszok miatt lehetetlenség bejutni. Itt legfőkébb esáksányal kezében tehet az elszánt és keményszívű ember egy-egy lépést előre. Csak a Via Martinnon, majd aztán zezugos romösvények közt haladva jobbra, juthat el az ember a Gonzageröd alá. Az erőd nem pusztult el, bár a falaiiban széles és hosszú repedések látszanak. Innen a vár tövéből alátékinthetünk a városra. Felejthetetlen és könyfakasztó látvány! Egy szintben van az egész város. A tornyok és egyéb magas építmények hiányzanak. Az az érzésünk támad, mintha egy óriási kéz óriási késsel lefejezte volna Messinát. . . A hullaszag nem tulerős és nem is mindig érezhető, aminek alkalmasint az a magyarázata, hogy a halottak szorosan be vannak temetve a romok közé.

A természet San-Franciskóban rombolóbb erővel pusztított. És hogy itt mégis nagyobb a halottak száma, ez azért történt, mert míg San-Franciskóban a polgárság fölvetta a harcot az elemekkel szemben, itt lerakta fegyvereit és kétségeesen kiszolgáltatta magát a pusztulásnak. San-Franciskóban a hatóság, élén a polgármesterrel, emberfölötti módon igyekezett rendet tartani, itt a hatóság vesztette el leghamarább a lélekjelenlétét és így az egész város abba a szomorú helyzetbe jutott, hogy kívülről kellett bevárnia a későn érkező segítséget.

Borzalmas részletek.

A messinai régi temetőbe tíz óriási sirt hantoltak fel, melyekbe a katonák tömegesen temetik a holttesteket. Ma reggel egy újabb földrengés ledöntötte a temető falát és elpusztította a sírköveket és sírboltokat, beféjezve így a rombolást a halottak ama nyugóhelyén, mely nemrég Olaszország legszebb temetője volt.

A messinai lelencházban huszonöt csecsemőt találtak minden külső sérülés nélkül, de teljesen kiéhezve. Mellettük egy leomlott fal által agyonhajtott irgalmas-nővért találtak. — A messinai városháza kapuja előtt egy hosszú, fehérszakállu öreg ember áll, félig meztelenül, ballában papucs van, karján köpönyeget tart, amelyet, daczára a szakadó esőnek, nem ölt magára. Egy arramenő ember azt a tanácsot adta neki, hogy a Piazza Cavallotti-n lévő barakkokba menjen, ahol fűdél alatt lehet. Az öreg így válaszolt:

— Nem távozhatom innen, mert én portás vagyok!

Az idegen először meglepődött ekkora kötelességtudás fölött, csakhamar azonban megdöbbenve látta, hogy örüllten van dolga, mert a szerencsétlen így szól:

— Ha megtenné nekem azt a szíveséget és Don Peppirotól a Via Cappuciniról elhozná nekem a kulcsot, úgy bezárhatnám ezt a rácsot és nyugodtan továbbmehetnék.

A rács, amelyet be akart zárni, egy halomnyi vastörmenék volt. — A „Corriere d'Italia“ jelenti: December 30-án egy paraszt átadott a Vörös-

kereszt-Egylet palermói vezetőjének egy levelet, amely a következőket tartalmazta:

„Marsullo di Castellacci herceg és hercegné palotájuk romja alatt fekszenek és segítségért könyörögnek.“

Remélik, hogy még mindig megmenthetik őket. Francesco Marsullo a normán neumeséghez tartozik és a messinai arisztokrácia legtekintélyesebb képviselőihez tartozik.

A királyné hősiessége.

Orlando miniszter, aki az olasz királyfi párt messinai útjára elkísérte, megindító részleteket mond el a királyné áldozatkészségéről és odaadásáról. A „Regina Elena“ nevű páncélos hajón valóságos kórházat hevenyészett és igen sok nőt és gyermeket vitetett oda. Önmaga legalább 200 sebesült sebeinek a be-kötésénél segítkezett. Egy nőnek — akit megoperáltak — műtét közben lábait magasra kellett tartani; a királyné készségesen vállalkozott reá és mert a sebesültnek a legkisebb helyváltozás is éles fájdalmat okozott volna, a királyné a sebesült lábait két vállára nyugtatva, félóránál tovább maradt ebben a fázastó helyzetben. Különös részvétet tanusított a királyné a gyermekek iránt. Egyik gyermek bizalmasan hozzásimulva panasolta el neki, hogy bábuja-nak a földrengés alkalmával eltörték a lábait. A királyné vigasztalóan mondta a gyermeknek:

— Nem baj, kedvesem, majd veszek neked egy másikat.

Egy kisleánynak sajátkezűleg mosta ki a sebet, mert az nem engedte az orvost magához közel. Bastianelli tanár előtt afeletti örömet fejezte ki a királyné, hogy az orvostudományt praktikus oldaláról is megismerhette.

A lobogó.

Messinából jelentik, hogy Leannez szakaszvezető, aki emlékezett rá, hogy a 89. gyalogezred zászlaja a bedólt kaszárnyában maradt, tegnap a saját életének kockázatásával kiásta a lobogót a romok alól.

A Regina Elena hadihajó egy matrózának menyasszonya Messinában a bedólt ház falai alá került és a matróz tíz társával négy napom át hasztalan dolgozott, hogy megmentse. Negyednapra a matrózok csüggedtem abbahagyták a munkát. Másnap reggel a boldogtalan matróz elbeszélte társainak a hadihajó fedélzetén, hogy álmában megjelent neki menyasszonya és kérte, hogy mentse meg. A matrózok újból munkához láttak és sikerült is társuk menyasszonyát a pinczeboltozat alól elevenen kiásni.

Messinából táviratozzák, hogy dr. San Felice, a hírneves tudós, aki a rákbetegség egyik legkiválóbb kutatója, a messinai földrengéskor megmenekült, ellenben tudományos munkásságának nagyértékű eredményei oda-veszttek. San Felice most Reggióban van. Vissza akart menni Messinába, hogy kísérleteinek anyagát és följegyzéseit megkeresse, de a hatóságok nem engedték.

Genuában nagy izgatottságot kelt, hogy a Campagne nevű gőzös hétszáz menekülttel még nem érkezett meg. Sem Messinában, sem Livornóban, de Rómában sem tudnak róla semmit.

A „Stampa“ beszélgetést közöl, amelyet egyik szerkesztője Bartolini közmunkaiügyi miniszterrel ennek Messinából való visszatérése után folytatott. Bartolini kifejtette, hogy amidőn Messinát elhagyta, az ottani helyzet aránylag jobb volt. Az ostromállapot kihirdetése a közigazgatási és biztonsági szolgálat zavartalan működésének érdekében elkerülhetetlen volt. Az ostromállapot kihirdetése a közigazgatási és biztonsági szolgálat zavartalan működésének érdekében elkerülhetetlen volt. A mentési munkálatok be vannak fejezve és fel lehet tenni, hogy egyetlen élő sincs a romok alatt. Messina teljesen elpusztult és csak egy ház maradt ép, miután a tudomány szabályai szerint csak egyemeletes volt. Messina újraépítése csak szigorú szabályok szem előtti tartásával lesz lehetséges. Reggióban a feltételek jobbak. A város egyrésze sértetlen. A házak többnyire alacsonyabbak voltak. Reggió újraépítése sokkal könnyebb lesz. Sokkal ne-

hezebb lesz a part mentén a hegyek között lévő elpusztított calábriai helységeket fölépíteni. A kormány által készített terv kitűnő. Mazza tábornok 10,000 ember és számos hajó fölött rendelkezik. A vagánvagyon megkerült. A kormány lehető sok barakkot szándékozik létesíteni, amelyekben azok, akik hazájukban akarnak maradni, lakhatnak. Végül kijelentette a miniszter, hogy a hadsereg és a tengerészet magatartásáról elhangzott, egyes kritikák teljesen alaptalanok. A hadsereg és a tengerészet az önmegtagadás, az emberies érzés és az önfeláldozás erőnyeiről tesznek tanúságot. Szintúgy a hajóparancsnokok az ország csodálatára méltók.

Mazza tábornok táviratozza Messinából: Szüntelenül folytatják az élek keresését és pedig nemcsak egész nap, hanem fátylak segítségével éjjel is. E kutatásokat nem fejezik be mindaddig, amíg minden lehetősége ki van zárva annak, hogy a romok alatt élők legyenek.

Világítás a városban.

A romo eltakarításakor Messinában tegnap megállapították, hogy a városi központi villamostelep gépei és áramfejlesztő telepei sértetlenek s erre ideiglenes áramvezetéseket rendeztek be, a gépek egy részét üzembe helyezték s így sikerült a tengerpart mentén kivilágítani a város egy részét. Különböző is a romok között megkezdődött a mindennapi élet, természetesen nagyon kis mértékben. Akadt négy kocsi, aki újból hozzálátott foglalkozásához és a vasútállomás környékén aránylag a leginkább sértetlen utcákon közlekedik. Egyelőre természetesen csak sebesülteket szállítanak. Egy kis bormérés is megnyitott a vasútállomás közelében egy kis ház földszintjén, amelynek falai nem nagyon repedeztek meg.

A Messenger hírt ad róla, hogy a messinai romok közül megmentettek egy Calmella nevű százhat éves asszonyt. Calmella D'Arrigo nyolc napig volt élelenszomjan házában romjai alatt. Mikor a katonák kiásták, kérte őket, hogy hagyják őt ott meghalni. Egy tizedes vállára vette, hogy elszállítsa a sátorkórházba, de utközben meghalt.

Rómából írják: A Quirinál trónteremben nagy a sürgés-forgás. A trónterem olyan most, akár csak egy szabóműhely. Sok varrógépet, vásznat és szövetet hoznak oda és szorgalmas kezek fehérneműt s ruhát varrnak a katasztrófa inségeseinek. Maga a királyné is dolgozik egyszerű házi ruhában és két leányát, Jolanda és Mafalda hercegnőket serkenti a munkára. A királyné udvarhölgyei egytől-egyig a varrógépeknél foglalkoznak.

Segítség a károsultaknak.

A dél-olaszországi földrengéssel sújtottak segítése tárgyában a fővárosi tanács mai üléséből kifolyólag a következő előterjesztéssel járul a közgyűlés elé: A tanács megdöbbenéssel vett tudomást azon páratlanul álló katasztrófáról, mely az olasz nemzetet a szicíliai és kalábriai földrengéssel a közleményben sújtotta. Mély fájdalommal osztozik a tanács az olasz népnek a pusztulás felett érzett gyászában, mely ezek életét oltotta ki és virágzó városokat tett tönkre. Élénk szükségét érzi a tanács annak, hogy akkor, amidőn a nagy csapással szemben az egész művelt világ részvéte megnyilvánul, a székesfőváros közönsége az első között legyen, akik résztvevő szíjjel iparkodnak a nyomort enyhíteni. Ugyanezért a tanács oly értelmű előterjesztéssel járul a törvényhatósági bizottság közgyűléséhez, hogy az olasz kormány előtt a szerencsétlenség alkalmából Budapest székesfőváros lakosságának részvétele nyilváníttassék, egyúttal a katasztrófa által sújtottak nyomorának enyhítésére 50.000 korona segély megszavaztassék olyképpen, hogy ezen összeg fedezésének kijelölése iránt a tanács utólag legyen köteles a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek előterjesztést tenni.

A mai és a tegnapi napon Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterhez, mint a segélykezió egyik védnökéhez nagyszámu levél és távirat érkezett, melyeknek írói örömmel jelentik be a segélykezióhoz való hozzájárulásukat. A ma bejelentett pénzadományok a következők: gróf Desseffy Béla 1000 kor. gróf Desseffy Dénes 10000 K, báró

Csávossy Gyula 1000 K, gróf Festetics Tassilo és neje 2000 K, gróf Pálffy István 500 K, gróf Esterházy Ferenc 500 K, Thék Endre 100 K, Winterberg Gyula 500 K, gróf Erdődy György 1000 K, gróf Esterházy Miklós Mórca 3000 K, Márfy Emil főrendiházi tag 1000 K, Szalay László kassai főispán társadalmi jourján összegyűlt 500 K. A befolyt összegeket a pénz kezelésére önként vállalkozó takarékpénztárnaknál helyezték el. A Vörös Kereszt-Egyesületnek budapesti összes választmányai szombaton este hat órakor a VIII. kerületi előjáróság tanácstermében (Baross-utca 74.) közös értekezletet tartanak, ahol a messinai szerencsétlenség érdekében indítandó segélykezió módozatait beszélik meg.

Pozsonyban a városi közgyűlés kimondotta, hogy a budapesti olasz főkonzul utján részvétét fejezi ki az olasz nemzetnek a messinai katasztrófa alkalmából. A földrengéstől sújtottak felségélyezésére 1000 koronát szavazott meg a közgyűlés. Sopron város feliratát a képviselőházhoz a községygyógyiszerárak érdekében nagyobb vita után elutasították. A magyar városok kiküldöttjének az egyenes adók reformja tárgyában hozott határozatát a közgyűlés pártolja.

Sopronban a városi közgyűlés ma 1000 koronát szavazott meg a messinai és a kalábriai károsultaknak. Töppler polgármester lelkes felhívásban szólítja fel a város lakosságát az adakozásra. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter táviratban kérte fel gróf Széchenyi Manót, Baán Endre főispánt, Hajas Antal alispánt, Ulléin József kereskedelemügyi kamarai elnököt, hogy az országos segélybizottságban tagságot fogadják el. Mindnyájan válaszoltak már a miniszternek, melyben készségüket jelentik ki.

Szegeden Lázár polgármester javaslatára a tanács újabb 4000 koronát szavazott meg a messinai károsultaknak. Thaly Kálmánt, Szeged díszpolgárát a királyi kiténtetés alkalmából hosszabb táviratban üdvözölték.

Kassán a Szalay Lászlóné főispánné elnöklése alatt álló Kassai Gyermekvédő Liga a kalábriai földrengés áldozatainak felségítésére Abaujtona-hermegye és Kassa város közönségének élénk részvétel mellett estélyt rendezett. Az estélynek mintegy ötszáz korona tiszta jövedelmét az elnökő az országos segélybizottság utján juttatja el rendeltetési helyére.

Fiuméből táviratozzák: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter meglehangú táviratot intézett gróf Wickenburg István kormányzóhelyettesnek, amelyben felkéri, hogy lépjen be a délolaszokat segítő országos bizottságba, melynek védője Vaszary Kolos hercegprímás.

A „Corda Fratres“ magyarországi fiókja (Budapest, Üllői-ut 22) a következő felhívást teszi közzé: Felhívás a világ összes egyeteméhez és iskoláihoz, azok ifjuságához s a szövetség konzulátusaihoz. A föld hatalmas ereje megrázta Szicília földjét s a romok alá temette az emberek ezreit, virágzó városokban kulturális gócpontokat halomra döntött; ugyanaz a lökés végigvált az egész világon s a mindnyájunkat összekötő felebaráti szeretet érzésével egy rettenetes fájdalomkiváltásban vészett el. Ha olyanok, kiket az ismeretlenség és távolság egymás iránt közönyöskévé tett, a mérhetetlen csapás hírére részvét könyveit hullatják: akkor nekünk, kiket egy oly szövetség szárai fűznek egymáshoz, melynek bölcsője Itália kék ege alatt ringott, hatványozottan kell éreznünk a végtelen szenvedés minden vonaglását.

„Szívüket Testvérek“ a címe és jelszava szövetségünknek; most, mikor embertársainkat a sors keze a legnagyobb csapással sújtotta, a jelszóval fordulunk mindazokhoz, kiket a szereteten felül az emberiség boldogulását kereső tudományok nagy közössége kapcsol össze. Fordulunk pedig azzal a kéréssel, hogy ragadjanak meg minden eszközt a szenvedés segítésére, indítsanak a cél érdekében mozgalmat, társadalmi körében, köpogtassanak mindenki ajtaján az emberszeretet nevében s így tegyék lehetővé, hogy minél könnyebben és gyorsabban szűnjék meg azoknak testi szenvedése, kiknek lelki gyötrelmét ez az elviselhetetlenségig fokozza.

Az egész világnak kötelessége, hogy olasz festvéreink segítségére siessen s ezért kérjük, hogy az anyagi támogatás érdekében mindent kövessenek el s eredményt elérve, a begyűlt összegeket a római központi segélybizottsághoz juttassák.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság mai igazgatósági ülésében ormódi Ormódy Vilmos főrendi, vezérigazgató indítványára tízezer koronát szavazott meg az olaszországi földrengés károsultjainak segélyezésére.

Rómából jelentik: A már jelzett 200.000 líras adományon kívül a király 1.000.000 lírát bocsátott a szicíliai és kalábriai földrengés áldozatainak felségélyezése céljából rendelkezésre, még pedig 500.000 az olasz vöröskereszt, 500.000 lírát pedig a nemzeti segélybizottságnak.

Brüsszelben a képviselőház a délolaszországi katasztrófa inségeseinek százezer frankot szavazott meg, Brüsszel városi tanácsa 10.000 Antwerpené pedig 20.000 frankot.

Tassy Pál levele.

Székhely Ferenc koronagyász ma délelőtt levelet kapott a messinai földrengés alkalmából el-tűntnek vélt Tassy Pál koronagyásztól. A levél Taorminából van kelteve és december 30-iki dátummal van ellátva. Tassy azt írja benne, hogy ő és felesége jól érzik magukat és ámbár a földrengés idején nagy rettegésben voltak a huszonnyégy kilométernyi távolságból történt katasztrófa miatt, semmi bajuk sem történt Taorminában, amely egy magas hegy tetején áll, a földrengés semmi kárt nem okozott, bár hatása eléggé érezhető volt. Tassyék e hó nyolczadikáig maradnak Taorminában.

Legujabb.

Cerbino sorhajó kapitány, ki a katasztrófa idején Messina előtt állomásozó torpedóflottilát vezényelte, jelenti táviratilag a tengerészetiügyi minisztériumnak: Rögtön a katasztrófa bekövetkezésekor rendelkezésemre bocsátott az Adria-tengerhajózási társaság igazgatója, Lustig ur, három a kikötőben horgonyzó nagy gőzöst, melyek a menekültek és a sebesültek elszállítására és rendezésére közvetítésére kitűnő szolgálattal tettek.

Mazza tábornok jelenti Messinából a miniszterelnöknek: A rablások megakadályozására szerveztük az őrszolgálatot. Most a vízvezeték helyreállításán dolgoznak, ami 3—4 napig fog tartani. A haditörvényszék megalakult. A Taormina gőzös ma 140 sebesültevel és 150 meneküléssel Livornóba indult. A romok alól még három élő embert mentettek ki. Körülbelül 200 halottat eltemettek. További liszt- és faküldemények érkeznek, melyeket oly helyekre szállítatunk, hol a legszükségesebb. A palermo-messinai és a syracusa-catania-messinai vasutvonalakon igyekszünk egyéb szükséges élelmiszereket továbbítani. A közegészségügyi igazgató jelenti Messinából, hogy bejárta a kalábriai partokat és biztosította a mentő, közegészségügyi és temetési szolgálatot, valamint gyógyszerek, kötszerek és fertőtlenítőszerek szállítását. A vidék egészségi állapota úgy a kalábriai parton, mint Messina vidékén, melyet szintén bejárt, kielégítő.

Ma déli 12 és 2 óra közt néhány meglehetősen erős földrengés történt. A Reggio és Porto közti uton szorgalmasan folytatják a barakkok építését.

TÁVIRATOK.

A holland-venezuelai viszály.

Hága, január 7. A kormány azt az értesítést vette Venezuelától hogy a curacai kereskedelmet sértő május 14-iki rendeletet felfüggesztette és a venezuelai németalföldi konzuloknak megadta a az exequatúrát.

Közgazdasági táviratok.

A bécsi tőzsdetanács elnöke.

Bécs, január 7. A bécsi tőzsdetanács ma Miller zu Aichholz Vincze lovagot választotta elnökévé.

A svéd kamatláb leszállítása.

Stockholm, január 7. A birodalmi bank holnaptól kezdve a kamatlábat 1/2 százalékkal leszállítja.

Világi ápolónók.

3

Budapestem még tárgyalnak — vagy csak tárgyalni fognak — arról, vajjon hozzáfognak-e világi ápolónók képzéséhez. A Szent János-kórház bizottságának az a véleménye, hogy erről a gondolatról még csak beszélni sem lehet és még csak szóba sem kell állani azzal a grófnővel, aki ápolónói kurzust akar rendezni a kórházban. Ezt a bizottságot bizonyára az a föltevés vezette, hogy világi ápolónókra minesen szükség; hiszen itt vannak az apácák, kik a betegápolást művészeti magaslatra emelték. S ezzel a megokolással el is földelték volna a világi ápolónók kurzusát, ha a fővárosi tanács azt nem mondja, hogy mégis csak szóba kellene állani azzal a grófnővel.

Az apácák kétségtelenül jó betegápolók még ma is. A lemondásnak, hősiességnek és önfeláldozásnak olyan példáira akadnak közöttük, hogy az ember csak tisztelettel nézhet föl rájuk. A francia kormány — amely pedig nem szokott tulságos gyöngédséget tanusítani a szerzetesrendek iránt — amikor tavaly az önfeláldozást akarta megjutalmazni, egy hatvan esztendő nővér mellére tűzte föl a becsületrend keresztjét. Az öreg apácza majdnem husz esztendőt töltött pestises és pellagrás betegek között s ezalatt vigasztalta a kétségbeesetteket és enyhítette a kínokat. Ilyen hősnők épenséggel nem ritkák az apácák között.

Mégis a világi ápolónók lassanként tért hódítanak, legalább a civilizált országokban és a szerzetesnők inkább a meghódított kolóniákban folytatják nagyszerű emberi munkájukat. Hogy mi ennek az oka, azt bajos kézzelfoghatólag megmagyarázni. Körülbelül ugyanugy vagyunk velük, mint az öreg tábornokokkal. Kitűnő, derék katonák ezek a vén generálisok, még sem alkalmasak többé arra, hogy tűzbe vezessék a fiukat. Ezek a tábornokok, ugyanis, nem változtak meg, maradtak a régiék; míg a csapatok szelleme, lelkiállapota teljesen megváltozott; a mai katonával nem úgy kell bánni, mint a régivel, nem úgy kell vele beszélni, mint elődjével: más a büntetés, más a dicséretszó, más a buzdító hang ma, mint hajdan. Ami régen jutalom volt, az ma mélyen sértő lehet a legutolsó közlegényre is.

Valahogy ilyen a viszony az apácza és a beteg között. Azelőtt a beteg ember lelki világának teljesen megfelelt az apácza lelki világa; ma azonban a beteg nem úgy gondolkodik, mint akár ötven évvel ezelőtt, míg az apácza természetesen nem változhatott meg. Ma a beteg talán anyagiasabb gondolkodású. Éppen úgy, mint egészséges korában, többet törődik földi dolgokkal, jobban össze van nőve a világi gyönyörűségekkel, mint a múltban. A múltban a kórház a menyországának afajta pitvara volt. Az apácák jelenléte még inkább figyelmeztette a pácienseket, hogy gondoljanak lelki üdvösségükre s hogy a küszöbön van a nagy ösmeretlen.

A mai ember lelki világa módosulóban van; ma a földre néz, ma a földhöz van tapadva az ember és így inkább megfelel lelki állapotának, ha beteg, a világi ápolónó, aki nem imádkozik folyton, nem vet magára szüntelen keresztet s nem juttatja minduntalan eszébe az elmulást. Hanem inkább azt látszik mondani, hogy a modern természettudomány segédelmével ápollak én benneteket, meg is fogtok gyógyulni bizonyosan s megint

kimentek az életbe, szívni fogjátok a friss levegőt, látni fogjátok a fényes napot és élvezni fogjátok ezt a gyönyörűen szépséges életet.

Alighanem ennek az eszmének hatása alatt szaporodtak el külföldön a világi ápolónók, akik ma már igen komoly versenytársai az apácáknak. Az orvosok nagyon meg vannak velük elégedve és sokan azt mondják, hogy az apácák fölött állanak. A világi ápolónók között, ugyanis, igen sok az anya és az anyai kezet semmi-semmiféle hit, tradíció vagy fanatizmus nem tudja helyettesíteni.

Az asszony ártatlan.

— A székesfehérvári rablógyilkosság. —

Budapest, január 7.

A székesfehérvári rablógyilkosság ügyében megindult nyomozás során a vizsgálóbíró az agyonvert gyilkos feleségét, Kern Istvánnét is bűnrészességgel gyanúsította. A kihallgatások során azonban kiderült, hogy az asszony semmit sem tudott férje terveiről s ezért a vizsgálóbíró és az ügyész egyértelmű határozatával szabadon bocsátották.

Az ügy legújabb fordulatáról mai híreink ezek:

Simon helyettes főkapitány kedden délután átkísértette Kernét az ügyészség épületébe. Ide szállíttatta be Kern lefoglalt fegyvereit is. *Sárkány* Ferenc vizsgálóbíró azonnal magához kérte az aktákat s nyomban kihallgatta Kern Istvánnét, aki csak azokat ismételte, amiket a rendőrségen elmondott. Az asszonyt nagyon megviselte a kiállott szenvedés, a még néhány nappal ezelőtt esinos asszony arca elsápadt, lefogyadt.

Kiküldött munkatársunk ma fölkereste Kern Istvánnét, aki anyjánál, *Szilasi* Mihálynénél lakik. Az asszony nagy őszinteséggel adta elő az esetet, amelynek egyes részletei eddig hiányosan, egy kissé tendenciózusan láttak napvilágot.

— Nem tagadtam én le semmit, — mondotta a zokogó asszony — én csak a való igazságot mondtam. Az eset így történt:

Este féltízor lefeküdtünk. Férjem akkor ezt mondta:

— Készíts vizet, mert reggel 5 órakor föl akarok kelni, az intézet irodáit és egyéb helyiségeit akarom kitisztogatni.

Aztán minden gyanu nélkül lefeküdtem. A férjem az éjszaka folyamán több ízben fölkel és kiment. Én reggel 5 órakor felkeltem, de a férjemet nem találtam a szobában. Azt gondoltam, hogy amint mondta, elment az intézet helyiségeit tisztogatni. Legnagyobb meglepetésemre észrevettem, hogy az ajtó nyitva van és csak be van húzva. Amikor kimentem, láttam, hogy a konyha ajtaja is nyitva maradt. Még pirongattam magamban az uramat, hogy nyitva hagyja az ajtókat, mikor hátramegy, esetleg valaki bejöhetne. Nem tulajdonítván azonban semmi fontosságot a dolognak. Fölkeltem kis leányomat és azt mondtam neki, hogy készítsen meleg vizet, mert férjem azonnal visszajön s meg akar mosakodni.

Egyszerre csak bekopog az intézet kapusa és azt kérdezi tőlem, hol van a férjem?

— Hátul van, az irodákat tisztogatja, — mondtam neki gyanútlanul.

Ketten jöttek. Azt hittem, a feleségem a másik ember, ki akartam fizetni. A kapus mögött azonban egy rendőr állott, aki ugyancsak azt kérdezte tőlem, hol az uram? Azt mondtam neki, amit előbb a kapusnak mondtam. A kapus időközben elment és megint visszatért s azt mondta, hogy férjem nincs az irodában és nem is volt ott.

A rendőr erre előadta, hogy egy embert, aki be akart törni a postára, agyonverték az állomáson. Azt hiszik, hogy Kern István az illető. Én meglepődtem a dolog és zavarodott voltam. Kendőt kaptam magamra, oda akar-

tam sietni, hogy csakugyan az uramat verték-e agyon. Kis leányom azt kérdezte tőlem, hova megyek. Csak annyit mondtam neki hirtelen zavaromban:

— Agyonverték apádat, odamegyek — és ezzel eltávoztam.

Az első pillanatban fölismertem az uramat. A rendőr letartóztatott, bevitték a rendőrségre, ahonnan átvittek az ügyészségre és ma szabadon bocsátották.

Nem igaz az az állítás, hogy felöltözve lettem volna a szobában. Mi szegény emberek vagyunk, akik korán kelünk, azon tehát nincs csodálni való, ha reggel 5 órakor a rendőr engem felöltözötten talált. Mi már ilyen korán takarítunk.

— Nem vette ön észre, hogy mult év júniusában bővebben költekezett a férje? — kérdezte az asszonytól munkatársunk.

— Nem láttam nála nagyobb pénzösszeget — válaszolta Kernné. — Sohase mondotta meg nekem, hogy mennyi pénze van. Még azt se mondta meg, hogy mennyi a fizetése. A főzésre úgy adta ki a pénzt napról-napra. Most pedig még adóssága is maradt.

— De az emberek azt mondják, hogy háromszáz koronás télikabátja volt, — jegyezte meg tudósítónk.

— Dehogyan volt, — felelte az asszony — huszonhat koronáért vette egy itteni ruhakereskedésben.

— Aztán miből költött a drága fegyverekre?

— Azt igazán nem tudom. Nem értek a fegyverekhez. Nekem azt mondta, hogy Flaubert-puskák.

— Sohse közölte önnek terveit?

— Soha, mert ha csak legkisebb sejtelmem lett volna a dologról, én lettem volna az első, aki odaszaladtam volna a rendőrségre, hogy följelentsem.

— Kiszámíthatatlan gazember volt — vette közbe nagy haraggal az asszony anyja. — Mindig goromba volt a feleségével, többször meg is verte. A leányom háromszor ott is hagyta. Bár sohase akadt volna az utjába.

Sárkány Ferenc vizsgálóbíró ma egy új-ságiró előtt így nyilatkozott:

— Szabadon bocsátottam Kern Istvánnét, mert nem találtam ellene semmi bizonyítékot. A leány még csak tíz éves. Talán a rendőrség megzavarta hozzá intézett kérdéseivel. Az csak természetes, hogy a rendőrség felöltözve találta Kernét, hisz a szegénysorsú emberek jökor kelnek. A rendőrség talán kissé túllőtt a célon, mikor mindenáron gyanúsító okokat akart kovásolni Kerné ellen a kis leányka vallomásaiból. A bíróság azonban nem nézheti az érzelmi momentumokat, hanem csak a tények mérlegeléséből ítél. Bizonyító tényeket nem találtam, ezért helyeztem Kernét szabadlábra. A pötölei esetre vonatkozólag igaz, hogy erős gyanúk vannak ellene, de az asszony tagadja, hogy tudott volna férje tervéről s mi az ő tagadását megcáfolni nem tudjuk. A osákvári esetre való következtetés tisztára légből kapott, amelynek semmi alapja nincs. Ilyenkor mindenki rémeket lát. A vizsgálatot nem is folytatom Kerné ellen.

Hasonló a véleménye *Ujházy* Sándor királyi ügyésznek is, aki a dologról ezeket mondotta:

— Kern Istvánné ellen semmi gyanúk nem forog fenn. Az egész ügy találgatás. Mindenki azt mondja, hogy tudnia kellett férje viselt dolgairól. De a gyermek vallomására ezt a vádat alapítani nem lehet, mert nincs jogi alapja. Én a magam részéről hozzájárultam a szabadon bocsátásához, nem is fogom megfélebezni. Berényi és Szajkó ellen természetesen be kell szüntetni az eljárást, mert ők a legrosszabb önvédelemből cselekedtek.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter 500 koronát utalt ki a temetési költségekre és ezer korona segélyösszeget ajánlott fel az özvegynek. A temetés költsége azonban jóval felülhaladta a kiutalt összeget. A kereskedelmi miniszter postamesteri állást ajánlott föl az özvegynek s minden valószínűség szerint részére Székesfehérvár belvárosában, a Rákóczi-uton gyűjtőpostahivatalt fognak létesíteni.

Azok, akik csak közelebbről ismerték Kern

Istvánt, valamennyien képesnek tartották őt a legnagyobb gaztettek elkövetésére. Mézesmázos szavú ember volt, aki hizelgésével mindenkihez hozzáférközött. Legszivesebben a postásokkal barátkozott. Ha csakugyan igaz Lombroso elmélete, akkor Kernt született gyilkosnak kell tartanunk. Apja egy korcsmai verekedés alkalmával megölt egy embert. Apja gyilkolt, fia pedig még nagyobb bűnre, rablógyilkosságra vetemedett.

Életmentés.

Budapest, január 7.

Az emberek nem szeretnek az élet rettenetességével foglalkozni. Azt tartják, hogy a bűn és a nyomor nem szép látvány és ép annyi bennük a visszatartó, mint a halálban. Aki rájuk bukkan az élet útján, azt hirtelen megcsapja a Szibériák fagyos levegője, az érzi a hátán a korbácsszaj hasogatását, annak a szemé elé tárul az élet minden sivársága. Nem csoda hát, ha a meleg szobák lakói elkerülik a didergőket. Ez a könnyen megérthető iszonyódás a nyomortól és a bűntől végigvonul a jólétben élő emberiség történetén, amely hosszú évezredekken keresztül elzárkózott a nyomorba bukkant és a bűnben elhullottak elől. Nem vett rólok tudomást és nem ejtett könyvet értük.

Ezermillióknak kellett elpusztulniuk, hogy a jóllakott társadalom foglalkozzék az éhesekkel és hogy a szabadságot élvező társadalom észrevegye a börtönök lakóit. Megnőtt, ijeszten megmőött azoknak a száma, akiket kitagadott az élet és akik elől bezárta a paradicsom kapuit, a világvárosok utcáit ellepték a nyomorgók és a bűnösök: a társadalom önfentartási ösztöne megmozdult és azt mondta, hogy védekezni kell. A fejlődés eljutott arra a pontra, ahol megszűnik az elzárkózás és ahol megkezdődik a munka. A társadalom munkája a társadalomért. A szerencsések munkája a szerencsétlenekért.

Ennek a nagy akciónak az iránya friss, tegnapi keletű és előttünk bontakozott, alakult. A modern szellemi áramlatok nagy megértést és melegséget hoznak magukkal és átforgalmazzák az ember gondolkodásmódját, a szigorut, a rideget megbocsátóvá és meleggé. Az emberek kezdik észrevenni, hogy a nyomor a maga rettenetességében még nem undorító és a bűn nem az, aminek a meglátása eliszonyodást kelt. Társadalmi mozgalmak keletkeztek, amelyek enyhíteni akarják a nyomorúságot és a huszadik század megérte azt is, hogy azok az emberek, akik olyan nagy pöffeszkedéssel verik a mellüket, hogy ők „büntetlen előéletűek“, kezdenek foglalkozni azokkal, akiknek a sápadt arcán örök nyomot hagyott a börtön levegője.

A büntetésekkkel való tüzetesebb foglalkozás a legújabb büntetőjogi irányok következménye. Amióta Lombroso a világba dobta a született bűntettségéről (uomo delinquente) szóló teóriát, a büntető jogászok megfigyelték magát a büntetést, annak társadalmi, gazdasági, etikai viszonyait és minden egyebet, ami a bünt, mint társadalmi jelenséget megmagyarázza. A kriminológia munkásai rájöttek arra, hogy nem minden ember egyforma, aki bünt követ el és észrevették, hogy a bűnbe való visszaesésnek legtöbbször az az oka, hogy a börtönből kikerült egyént a társadalom nemcsak, hogy nem támogatja, bátorítja a tisztesség útján, hanem ellenkezőleg: valósággal kilöki magából. Ezzel a fölfedezéssel megindult az a társadalmi mozgalom, amelynek a célja a bűnös esetek megmentése a munka és a társadalom számára.

Ennek a mozgalomnak, amelyet a kriminológiai *patronage* néven ismer, a legszebb és a legkiemelkedőbb momentuma a fiatalok büntetése megmentése. A fiatal lelkekben ritkábban van meg az a megrögzöttség, amelyet a bűnös élet a felnőttek egy részébe rögzített és a fiatal lelkekben nincs meg a társadalom ellen való elkeseredés és bosszúvágy. Legtöbbször javíthatók, mert csak a nyomorúságuk, a környezetük züllöttsége és a nagyvárosi élet ezernyi csábítása öket a bűnbe; — a *patronage* sokszor valóban bámulatos eredményt ér el velük.

A *patronage*-munka tulajdonképpen már a letartóztató-intézetekben kezdődik. A *patronus*, aki egy-egy büntetettnek a fölsegítését magára vállalta, fölkeresi azt a letartóztató-intézetben és kikérdezi a személyi viszonyairól, a körülményeiről, az okokról, melyek a bűnbe vitték, legfőképpen pedig a letartóztatott ezéjáról és jövődö terveiről. Ha állást vagy munkát akar, a *patronus* szerez neki és ha ez megvan, akkor már megvan az első lépés is a javulás felé. De a *patronus* társadalmi munkája ezzel még nem ért véget. Ha a *patronus* munkába állott, a *patronus* bizonyos fölügyeletet gyakorol fölötte. Eljár a munkaadóhoz és kérdezősködik a gyámoltja fölöl: dolgozik-e, tisztességes életmódot folytat-e? Amikor pedig a gyöngé ember ingadozik, tanácstalan, kétélgebesik vagy meggörnyed az élet rázkódtatásai alatt: ott van mellette a *patronus*, aki tanácsal, bátorítással nyújt neki segédkezet.

Ez a gyönyörű társadalmi munka a külföld nagyobb államaiban majdnem mindenütt szervezve van. Nálunk teljesen új keletű, alig néhány esztendő a *patronage*-mozgalom. Kezdeményezője és apostola dr. Balogh Jenő egyetemi tanár, aki az 1908. évi XXXVI. t.-cz.-be, a büntető novellába is belevitte ezt az akciót a fiatalok büntetéseik bizonyos kategóriáira vonatkozólag.

A győren felmerülő *patronage* akciók életében fordulópontot jelöl az a Szövetség, amely a magyarországi *patronage*-egyesületek között nemrégiben létrejött. Ha az új eszmék gyors elterjedését tekintjük, ha mérlegeljük azt az erőt, amely az egyesülésben rejlik, ha eszünkbe jut az a roppant eredmény, amelyet a Gyermekvédő Liga eddig elért, nem kételkedhetünk abban, hogy ez az egyesülés nem csekély eredményeket fog felmutatni és a munkássága nem lesz meddő. Ehhez azonban föltétlenül szükséges, hogy a magyar közönség érdeklődjék a *patronage* iránt és a magyar társadalom támogassa azt a munkát, amely tulajdonképpen érette folyik. Mert hiszen, ha valamiképp elejét vesszük a bűnnek, vagy tisztességes embereket csinálunk azokból, akik egyszer megbotlottak a tisztesség útján, — amely valljuk csak be: nehéz is, meg sikos is — akkor a társadalmat szabadíjuk meg a bűnös elemektől, amelyek rajta rágódnak és belöle táplálkoznak.

Az eszme lényege, a cél quintessenciája, az, hogy meg kell adni a lehetőséget a szegény, bűnbe sülyedő fiataloknak, hogy visszatérjenek a tisztesség, szabad életbe és ne legyen belőlük fegyháztöltelék vagy közveszélyes gonosztevő. Nehéz feladat, — de melegsívű, melegen érző emberek át tudják érezni a nagyszerűségét és a szépségét. Bizony: életmentés folyik a börtönök falai között, ha megvetette oda a lábát a *patronage*. És bizony: a társadalom bűne a törékeny existenciák pusztulása, a nagyvárosi élet forgatagában elkábult, börtönbe lökött gyerekek elveszte, ha a társadalom nem tesz semmit a megmentésükért.

Csak az érti meg az élet misztériumait, aki szenvedett, csak az érti és menti a nyomort, meg a bünt, aki közelről látta. Menjen csak el egyszer a „büntetlen előéletű“ társadalom embere, menjen, nézze meg a börtönök lakóit és ítélje meg, kinek a bűne, ha újra meg újra bekerül ebbe a szomorú épületbe az, akire egyszer erőset ütött az élet. Meg kell nézni ezeket a nyomort, elesencvészedet, a sárban és posványban felnött alakokat, akikkel szemben a társadalom egyebet sem tett, mint kilökte őket a kebeléből. Nincs munka, nincs kenyér, — de van borzalmasan sok kísértés és csábítás: ki tudná végleg eltörni a pálelát afölött a bűnös gyermek fölött, aki nem tudott nekik ellentállni? Akit erre neveltek, aki világéletében egyebet sem látott maga körül, csak bünt és nyomort, szegény, szápnandó gyermek a fogházban kezd meg az életét és a fogházban végzi. Ha látom őket, kezdem hinni, hogy nincs társadalom, vagy legalább ezeknek a korán letört fiataloknak a számára nincs. A társadalmon kívül születtek és az emberi életnek csak a rut, csak az ocsmány oldalait látták maguk előtt. És ha a társadalom nem nyújtja a szalmaszálát a fuldoklóknak, akkor minden fiatal gyerek, akit egyszer ütött le a nyomora, a rossz társasága vagy az őseitől öröklött bűnös hajlandóság, soha többé nem lesz képes visszatérni a

szabad életbe és a fogház magas falai örök időkre elválasztó-bástya lesz közte és a szabad emberek társadalma között.

Szegény nyomorultak! Annyit látnak az életük tavaszából, a fiatalságot jelentőből, a rügyet bontóból, amennyi a czellájuk ablakán beszűrődik.

Élj bennem a meggyőződés, hogy a magyar társadalom teljes erejétől támogatni fogja a *patronage*-mozgalmat és meg fogja menteni a maga számára azokat, akiknek a részvételre és a támogatásra a legnagyobb szükségük van, mert hiszen bűnösök, szerencsétlenek és fiatalok.

Harcz a levegőért.

— Repülőgépek kiállítása. —

Párisban megnyílt az első repülőgép-kiállítás. Ujdonságával és érdekességével nagy tömegben vonzza a látogatókat s a forgalmasabb napokon a látogatók száma a százezret is felülmúlja. A kiállításon bemutatásra került minden, ami a dinamikus repülés mai állása mellett fontos és érdekes. A „Grand Palais“ erre a célra átengedett részét teljesen megtöltötte a mintegy husz repülőgép; számos a repülés begyakorlásához, tanulmányozásához szükséges készülék: léggömbök, a léghajózás keretébe tartozó különféle tárgyak. A hatalmas méretű csarnokban elsőnek megragadja figyelmünket a „Ville de Bourdeaux“ nevű kormányozható léghajó. A léghajó a csarnok üvegkupolája alatt függve impozáns méreteivel (kb. 60 méter hosszú) szivaralaku sárga gömbjével óriási halhoz hasonlít. Előreszén levő 4 méter átmérőjű csavarszárnyat 100—120 lóerős benzingép hajtja. A léghajó szélescsendben majdnem gyorsvonalat sebességgel képes haladni; rendeltetését aczélemezekkel borított csónakján kívül elárulja még a gép oldalán elhelyezett két darab Hotchkiss-féle golyószóró is. Kissé beljebb két sárkányrepülő tünik fel. Az egyik Adernek óriási, denevérré emlékeztető gépe. Az egyedüli az egész kiállításon, melyet még gőzmotor hajt. Mint ismeretes, a készülék az első repülési próbáknál pár méternyi lebegés után oldalt dőlt és összetört. Mellette látható Santos-Dumont kis aeroplánja. E 65 kilogramm súlyú készülék valóságos játékszernek tünik fel Fahrman, Delagrangé, Wright gépei mellett. Ezek különben mindannyian 49—50 m: szárnyfelületekkel bírnak és súlyuk is közelítőleg egyezik. Nagyobb súlyuknak megfelelőleg, gépeik is jóval erősebbek. Santos Dumont 12 lóerős gépet használt, addig az utóbbiak 30—50 lóerős motorokat alkalmaznak. Delagrangé és Fahrman gépei között ugyyszólván különbség nincs is, legfeljebb az, hogy az utóbbi egy egész új, még használatlan gépet állított ki, ellenben Delagrangé eredeti készülékét mutatja be, a melylyel Francia-, valamint Olaszországban is már sokak előtt repült. Az elhelyezett gépek közül kétségkívül legérdekesebb Wright készüléke. A felette levő felirás büszkén hirdeti a kétórás és 99 kilométeres rekordot, amelyet eddig még senki sem ért el.

Az egész gépezetet farudakból, a legprimitív módon rötták össze, de ennek dacára felismerhető annak szilárd és könnyű volta. A díszes kivittü motor lánczátát segélyével hajtja a két nagy facsavarszárnyat. Wright készülékének azonban egy nagy hátránya van: nincsenek kerekai, melyeken futva, a felrepüléshez szükséges sebességet elérhetné, mint a többi e nemű készüléknek, hanem erre a célra egy külön állványt igényel, melyről lecsuszva, érheti csak el a felszálláshoz szükséges sebességet. Felrepülve, e készüléket a földön hagyja. Delagrangé, Fahrman, Wright készülékei mind az ugynevezett biplanok-hoz tartoznak. Ezek olyan aeroplánok, amelyeknél két szárnyfelület egymás felett van elhelyezve. Esnault Pelteric, Bleriot, Pischoff-Köchlin monoplánjai sokkal tetszetősebbek e biplanoknál, a mennyiben azok idomtalan, hatalmas dobozokhoz hasonló alakokkal szemben, meglehetősen emlékeztetnek kiterjesztett szárnyakkal lebegő madárra. Egy gyár már megvételre is kínálja aeroplánjait és pedig darabonként 5000 frankért. Egyszermind garanciát is vállalt, hogy gépei repülnek.

A nem aeroplán-rendszerű gépek közül leginkább Breguet és Richet gyár „gyroplanja“ vonja magára figyelmünket. E készülék, mint neve is mutatja, a csavarszárnyas és sárkányrendszerű repülőgépek előnyeit igyekszik egyesíteni. A gép különben még eddig nem volt képes nagyobb utat a levegőben megtenni s nehézkes szerkezete után itélve, arra ezután sem igen lesz képes. Érdekesek még a kiállításon látható motornélküli szárnyas vázák, amelyek a repülés begyakorlására szolgálnak. E készülékek között, dacára látszólagos egyszerűségüknek, igen ügyes és szellemes szerkezetek találhatók.

Hogy készülnek a csodák?

— Mesék a híres János papról. —

Budapest, január 7.

János, a kronstadti pap, Oroszország egyik híressége, III. Sándor gyóntató papja meghalt. Tegnapelőtt temették el s a szent híreben álló férfi elhantolása valóságos forrongást okozott az orosz alsó néposztályban, amelynek körében János papnak isteni eredetét tulajdonították.

János pappal Oroszország egyik legtipikusabb alakja szállott sirba. Dicséretes szereplése III. Sándor császár idején kezdődött, amikor is udvari gyóntatópap volt a csári udvarban. Csodatételeiről tulajdonképpen csak akkor kezdtek beszélni, amikor Kronstadtbba költözött le és itt végezte vallási és lelki gyakorlatait és pedig oly sikerrel, hogy nevét áhitattal emlegette Oroszország valamennyi lakója. János pap a legismertebb s a legnépszerűbb ember lett rövid idő alatt.

A holttestet Kronstadtból Pétervárra szállították és ott temették el. Az elszállítást megelőző napon ravatalra helyezték János pap holttestét. A templomba senkit sem engedtek be, katonák őrizték a bejáratot, mert mintegy huszezernyi ember tartotta állandóan megszállva a templom előtti teret. Később aztán sokan bejutottak és halálos félelemmel megközelítették a szent pap holttestét. Megeséskolták a kezét és pár perc múlva egyik száj úgy mint a másik adta tudtul a másinak és rövid negyedóra alatt már huszezer ember esküdött rája, hogy a halott keze még meleg és friss, mint egy élőé.

Egész éjjel kiinn táborozott a tömeg, a szentet őrizve a templom előtt. Reggel kilenc óra körül aztán, amikor a holttestet át akarták szállítani, beengedték a tömeget a templomba és ekkor oly irtózatos tolongás keletkezett, hogy mintegy száz asszony rosszul lett.

Kisérteties lárma, jajongás, fuldokló hörgés szava töltötte be a templomot. Sok asszony hisztérikus göresbe esett és tehetetlenül dobta le magát a halottas menet elé, amely a diszszázad sorai között megindult. Beláthatatlan tömeg követte utjára és Pétervár valamennyi harangja bömbölt, amikor a pályaudvarra érkezett a szent halott.

Mire a kolostorba ért a menet, amely magába fogadta János pap koporsóját, egész legenda került az uton történt csodatételekről. Egy öreg tatár, aki már harmincz év óta nem látta a napot, egyszerre visszanyerte a szemvilágát abban a perczben, amidőn megérintette János pap kezét. A nyomorék kocsis, aki kezére-lábára bema volt, egyszerre gyönyörűen tudott mozogni. A halottas menettel szemközt találkozott egy asszony, akinek gyermeke halálos vergődések között feküdt odahaza, mire hazaért, gyermeke vidáman ugrott fel ágyából.

És így tovább. A kolostor felé hihetetlen népvándorlás kezdődött. Az éjszaka körülbelül 15,000 ember térdelt le áhitattal a János pap holtteste előtt. És ezek közül valamelyik fanatikus tébolyult leharapta a hal keze kis ujját és magával vitte.

Előfizetési felhívás.

Negyvennegyedik évfolyamát futja meg az „Egyetértés“, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemesak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczósa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az *Egyetértés* multja egyuttal a jelen programja és a jövőnek mértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az *Egyetértés* hirsolgálati elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetései révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Czikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az *Egyetértés* mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „*Egyetértés* Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karezzolatokat, színházi történeteket.

Az „Egyetértés“ előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 „ — „
Félévre	14 „ — „
Egész évre	28 „ — „

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

Rút emberek.

* *

Szegény, szerencsétlen Petrikovics Lajos! Az ő arca nem felelt meg annak a követelménynek, melyet, mint a szépség átlagát szoktunk emlegetni. A profilja elrajzolódtott, az arcvonalak nem rendeződtek aszerint a szabály szerint, melyet Phidias óta esztétikai kalodába szoritottunk, s a koponyaalkotásnak arányai sem fejezték ki elég markánsan azt a távolodást, melyet az ember a majomtól megtett.

Szegény, szerencsétlen Petrikovics Lajos, mennyit törhette torz koponyáját a sors igazságtalanságán, mely vele ilyen gyalázatos játékot üzött. És mennyit törhette a fejét az embereken, akik az arca vonalzáváráért, a koponyája szabálytalanságáért egyre üldözték, szidták, kergették. A gunyba, a kaczagásba lassan-lassan beletörődött, megszokta, az emberek apró túszurásait, sőt együtt kaczagott a kaczagókkal, együtt gunyolódott a gunyolókkal. Szomorú, magányos órákon, amikor tükörben nézte deformált fejét, nagy szomorú fiziognómiáját, egyszer talán ő is elnevette magát azon a groteszkül busongó tekinteten, mely visszautított rá a tükörből.

Talán a torkát fojtogatta a sirás, a szívet felverte az elbusulás, s a lelkében lánzógtott az emberek kiesnyes lelketlensége felett érzett, dühös keserősége és kaczagott. Kaczagott, mert érezte, mennél komolyabban veszi az embereket, annál nevetésesebbé válik ő maga, s amikor újra megjelent szerencsésebb külsejű embertársai között, akik körülkacagták és körülhúzózták, mint a rézbőrűek az éji tüzet, akik beléje vagdoszták a gyilkoló guny tomahawk-jait — oda állott ezélnak, gunyolta önmagát és kaczagta önmagát.

Eddig még csak türte valahogyan ezt az életet. Aztán az utjába álltak, félrelökték, kirúgták, kivették a kenyeret a szájából... Mért? Mért? Ezen törhette a fejét szegény, szerencsétlen Petrikovics Lajos. Hát bűn az, hogy az ő arca nem felel meg az emberek széperzékének? Hát jogczim a csunyaaság arra, hogy vallakit megakadályozzanak a megélhetésében? S aztán a szerelem!... A szive ép volt, egészséges, olyan, miat minden emberé, a szegény aradi fiunak. Szeretett. Szívéből az izzó érzések meleg szavakban bugyborékolnak fel, vallott, lángolt, égett, sirt és aki előtt a földig görnyedt nagy szerelmében, csak kaczagott, kaczagott, a komikusan komoly s a komolyan érzélgős, boldondosan csunya gyereken.

Mit is tehetett egyebet? Kikaczagva, kigunyolva, kirugva, kiéhezettve, visszautasítva, golyóval ronesolta szét torz, deformált, csunya arcát, szegény, szerencsétlen Petrikovics Lajos!

NAPIREND. Naptár. Péntek, január 8. Róm. kat.: Szeverin ap. — Prot.: Szevér. — Görög-orosz: december 26: Istensz. Mária. — Zsidó: Teb. 15. — A nap két 7 óra 48 perczkor, nyugszik 4 óra 24 perczkor. — A hold két délután 6 óra 15 perczkor, nyugszik reggel 9 óra 12 perczkor.

A belügyminiszter fogad d. u. 3 órakor.
A földmivélsügyi miniszter fogad d. u. fél 5-kor.
A belügyi államtitkár fogad d. u. 2 órakor.
A kereskedelmi államtitkár fogad d. u. 6 órakor.
A közoktatásügyi államtitkár fogad d. u. 4 órakor.
A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlata nyitva 9—3-ig. Belépődij 1 korona. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3. sz.)

nyitva 9-5-ig. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9-8-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi Múzeum megtekinthető 1 korona belépődíjjal egész nap. — A Aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtár nyitva 9-1-ig és 6-8-ig. — A Káth György Múzeum zárva. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 4-6-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia nyitva 3-7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum Könyvtára nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítása zárva.

— **A beteg Kossuth Ferencz.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapotában az örvendés javulás egyre tart. A miniszter a mai délelőtt folyamán *Szterényi József* államtitkáron és a referenseken kívül gróf *Széchenyi Gyula* és *Barabás Béla* országgyűlési képviselőnek látogatását fogadta. A déli órákban fölkereste a kereskedelemügyi minisztert kezelőorvosa, dr. *Müller Kálmán* főrendiházi tag is, aki még továbbra is nyugalmat ajánl a miniszternek.

— **Vilmos császár utja.** Vilmos császár utiterveiről a „Tageblatt”-nak beavatott részről a következőket jelentik: Hire terjedt, hogy a császár az idén tavasszal nem fog Corfuba utazni, mint ahogy tervezte. Ez annyiban nem igaz, mert a császár corfui utazásáról eddigelő szó sem volt. Egészen bizonytalan, vajjon tavasszal Corfuba akar-e utazni a császár. Ilyen rendelkezés még nem történt és az utazás különben is nemesak a belpolitikai viszonyoktól, hanem a Balkán-helyzettől is függ.

— **Merénylet Emánuel király ellen.** Lisszabonban a napokban az udvarnál nagy díszebéd volt, amelyen mejelent Emánuel király, Amália királyné, az oporto-i herceg, a kormány valamennyi tagja és az udvari méltóságok is. Egyszerre csak felállott egy fiatal hadnagy s a királyhoz fordult. A vendégek nagyon meglepődtek, amikor a hadnagy figyelmeztette a királyt, hogy összeesküvést szöttek ellene s meg akarják fosztani a tróntól. Kémekek vannak környezetében, akik minden lépésére vigyáznak. Leírhatatlan volt erre a kavarodás. Az udvari ebéd félbemaradt és a király magához hívatta a hadnagyot. Az megmaradt állítása mellett és ismételte, hogy összeesküdtek a király ellen s olyanok is vannak az összeesküvők között, akik az udvari ebédre is meghívást kaptak és akiket a király híveinek tart. Emánuel király elrendelte, hogy a hadnagyot felettes hatósága ne vonja felelősségre viselkedéséért s egyben megparancsolta, hogy senki más ne jöhessen a királyi palotába, csak azok, akik az udvartartásnak tagjai.

— **Főhercegi vadászat.** József főherceg ma reggel Bécsből és Augusztó főherceggel együtt vadásztársasággal, mely Libits udvari tanácsos, gróf Zichy István, báró Monillard, báró Révai Simon, Vécsy Miklós és Roskoványi kamarásból állott, tegnap este néhány napi vadászatra Kisjenőre érkeztek. József főhercegnek Kisjenőre érkezése után az egész vadásztársaság külön vonattal Bánkútra ment.

A József főherceg kisjenői uradalmanak bankuti vadászterületén ma tartott udvari vadászatnak eredménye 1678 nyul, 48 fácán, összesen 1728 darab.

— **Merénylet a francia miniszterelnök ellen.** A „Petit Parisien” Toulomból származó híre szerint az ottani vasútállomás egyik hivatalnokja teljesen felszerelt bombát talált a sín-párcán, amelyen rendszeren a párisi gyorsvonat szokott befutni a pályaházba. A legközelebbi gyorsvonattal érkezett Toulomba *Clemenceau* miniszterelnök. Azt hiszik, hogy a merénylet ellene irányult.

— **Potoczki merénylete.** Lembergi lapok jelentése szerint dr. Sieradzki és dr. Kohlberger elmeorvosok Szcizinszki, gróf Potoczki merényletének elmeállapotáról szóló szakvéleményük kidolgozásával foglalkoznak. A Szcizinszki elleni új esküdtbírósi tárgyalás Lembergen februárban lesz.

— **Követtek-e el merényletet Ena királyné ellen?** Most, hónapok múltán, hogy Ena spanyol királyné a spanyol királylyal együtt Magyarországon időzött, az a hír merül fel, hogy a szépséges spanyol királyné ellen Magyarországon való időzésekor merényletet követtek el. A hír valószínűleg kőszá hirnél nem egyéb, de ha megfelelne is a valóságnak, ily hosszú időköz után nem vagyunk abban a helyzetben, hogy valódiságát akár ellenőrizhessük, akár megállapítsuk. Így hát egyszerűen csak reprodukáljuk a minden körülmények közt érdekes dolgot. Tudvalevőleg *Frigyes* főherceg a spanyol király és királyné Magyarországon való tartózkodása idején mosonmegyei *Feltonyji birtokán*, ahol a kastélya és e körül elterülő hatalmas erdősegei vannak, ünnepélyeket és vadászatokat rendezett királyi vendégei tiszteletére. Október 10-én *Viktória Ena* királyné is résztvett a hajtvadászaton és már kora reggel elindult a többi vadászal. Dél előtt tíz órára járhatott az idő és a fejedelmi vadászok már az erdő mélyén üzték a vadat, amikor a spanyol királyné hangos *jajkiáltással összeesett. Homlokából kiserkent a vér és elborította arcát. A vadásztársaság rögtön köréje csoportosult, a nők sirva fakadtak, de sirt maga Alfonz király is, aki csak néhány perc múlva ért a helyszínére, mert az ő állása a vadászok vonalában meglehetősen messze volt. Az előhívott udvari orvos rögtön konstataulta, hogy a királyné homlokát egy golyó horzsolta. A királynét bevitték a kastélyba. Később a golyót megtalálták egy fában és megállapították, hogy a golyó olyan, amilyent a vadászaton nem használtak és a lövés is oly irányból jött, ahol vadászok nem állottak. Így tehát kétségtelenné vált, hogy a királyné ellen merényletet követtek, mely azonban nem sikerült, mert a királynét csak könnyebben sebezte meg. A gyanu alapján többeket letartóztattak, de azután szabadon bocsátották őket. A királyné előtt úgy tüntették föl a dolgot, hogy csak egy ellévedt golyó okozta sérülését. Alfonz király azonban tudta, hogy merényletről van szó.*

A királyné még este résztvett a táncmulatságon, de nagyon meglátszottak rajta a kiállott izgalom nyomai. A király az est folyamán igen szótalan volt és nevével együtt korán visszavonult. Másnap *Frigyes* főherceg megbízásából szigorú titoktartást parancsoltak a vadászatot résztvevőknek és érthető, hogy a merénylet ezideig titokban maradt.

— **Magyar főurak Afrikában.** A magyar főúri világ tagjai az utóbbi években mind sűrűbben tesznek kirándulást Afrikába. Legközelebb gróf *Szapáry László*, a volt fumei kormányzó, gróf *Széchenyi* és gróf *Keglevich* társaságában Afrikába utazik, ahol a társaság első sorban oroszlanokra fog vadászni. A magyar főurak kirándulást tesznek Szudánba is, az afrikai őserdők hazájába.

— **Koczurekék sikere.** Koczurek plébánost csak nemrégiben ítélte el a bíróság azért, mert a tételes törvények ellen izgatva az állami anyakönyvek aláírásának megtagadására biztatta híveit. Koczurek bűnét azonban nyomban magáévá tette huszonnégy néppárti képviselő s az egész országban heves agitáció folyik a polgári házasságról szóló törvény ellen. Ez az agitáció megteremtette hatását. A legújabb jellemző példa hírét Nagykanizsáról táviratozzák: A nagykanizsai anyakönyvi hivatalban ma két kiskanizsai paraszt jegyepár házasságot kötött és mindkét pár a tanukkal együtt megtagadta az anyakönyv aláírását azzal, hogy az aláírást vallási meggyőződésük tiltja. Hír szerint a kiskanizsai parasztok megfogadták, hogy az idei farsang folyamán, amelyen eddigi tapasztalat szerint 70-80 kiskanizsai pár köt házasságot, senki sem fogja az anyakönyvet aláírni.

— **A fegyver.** Liptószentmiklóson a postahivatalban ma több gyakornok töltött revolvért nézetgetett, miközben az elsült és a postafőnök 15 éves fiának ezombjába furdott. Rögtön orvost hívtak, ki kezelés alá vette a sebet, de a golyót még nem sikerült megtalálni. Ha sebláz nem áll be, úgy azt hiszik, a fiu megmenthető lesz.

— **Merry del Val és Nathan polgármester.** Ugy látszik, országos katasztrófák esetén, amikor mindenki a rettenetes szerencsétlenségek hatása alatt áll, a legélesebb ellentétek is kiegyenlítődnek s legalább egy időre eltűnnek. Ez világlik ki az alább elmondandó eseményből. Rómának ezidő szerint zsidó vallású polgármestere van. *Nathan* — ez Róma polgármesterének neve — az olasz szabadkőművesek nagymestere és azért választották polgármesternek, hogy demonstráljanak a Vatikán ellen. Hogy *Nathan* polgármester nem lehet kedves a Vatikánnak, az magától értetődő dolog. Mindamellet most *Merry del Val* pápai államtitkár és *Nathan* polgármester találkoztak, barátságosan kezelték és szívélyesen érintkeztek. A délolaszországi nagy földrengési katasztrófa volt oka a különös találkozásnak. *Nathan* polgármester ugyanis telefon útján érintkezésbe lépett monsignore *Misciattelli*-vel, a Vatikán palotaprefektusával. A tárgyalások eredményeként a Vatikán a Santa Marthakórházat sürgősen rendbehozatta és a polgári hatóságok rendelkezésére bocsátotta, hogy ott az érkező menekültek elhelyeztessenek. Már hétfőn este nagyon sok menekült érkezett Rómába, akiket a vasuti szállodában szállásoltak el. Vonat vonatot követett, míg egy különvonaton körülbelül 1000 asszony és gyermek érkezett. Az érkezők arczáról még most is olvasható az iszonyat, amely a szerencsétlenség alkalmával elfogta őket. Ruházatuk rongyokban lóg le róluk és a kimerültség miatt mozogni is alig tudnak. Az érkezteteket, a pályaudvaron italokkal vendégelték meg, a betegeket pedig átszállították a Santa Marthakórházba. A betegek között sok gyermek van, akiknek a katasztrófa alkalmából lábuk eltört. A gyermekek kivétel nélkül piszkosak voltak, szinte szerencsés gyermekekhez hasonlítottak. A gyermekeket római előkelő hölgyek mosdatták tisztára. Kedden délelben *Nathan* polgármester fölkereste a pápai Santa Marthakórházban elhelyezett betegeket. A kórházban a polgármestert monsignore *Misciattelli* fogadta és vendégét a pápa nevében üdvözölte. A kórtermek látogatása során az egyik betegszobában váratlanul szembe kerültek egymással egyrészt a polgármester, másrészt az intranzigens *Merry del Val*, a bibornok-államtitkár. Az első pillanathban meglepetés és zavarodott mosolygás, azután hivatalos bemutatkozás és kézszerűség. *Nathan* és *Merry del Val* körülbelül negyedóráig beszélgettek egymással. *Nathan* polgármester megköszönte a szerencsétlenül jártak irányában tanúsított irgalmasságot és arra kérte a pápai államtitkárt, hogy a megmenekültekkel szemben tanúsított vendégszeretetért fejezze ki a pápának a római hatóságok köszönetét. A bibornok barátságos szavakkal válaszolt és ezzel a találkozás véget ért.

— **Orosz rendőrök panamája.** Pétervárról jelentik, hogy a rendőrségen számos sikkasztásnak jöttek a nyomára. A főkapitányság irodafőnökét azonnal elbocsátották és törvényszék elé állították. Az eljárást még két rendőrségi hivatalnok, nyolcz kerületi elüljáró és nyolcz elüljárósági hivatalnok ellen indították meg. Vilnában letartóztattak egy bandát, amely *vasuti jegyekkel szédelt.* A bandának a délnyugati vasut összes állomásain tagjai voltak s az állam általuk több millió rubel kárt szenved.

— **A jég alatt.** Tegnapelőtt három nő és egy fiatal ember Rendes alatt a Balaton jégén Somogyba mentek. A jég beszakadt alattuk és mind a négyen odaveszttek. A velük volt gyermek, kit anyja esés közben kidobott a vízből, megmenekült.

— **Hítvesgyilkos asszony.** Bacsó András gazdát felesége Nagykorörsön megfojtotta. A gyilkos asszonyt elfogták.

— **Nem volt amerikai párbaj.** Lapunk legutóbbi számában már adtunk hírt arról, hogy *Rothoff* József aradi hivatalnok, aki öngyilkossági kísérlete előtt egy levélben azt írta, hogy amerikai párbaj miatt határozta el magát a tetthez, nem amerikai párbaj áldozata. *Rothoff* a kórházban, ahol kihallgatták, be is vallotta ezt. Elmondotta, hogy a megvívott párbaj csak kitalált mese, míg az öngyilkosság oka szerelem volt.

— **Kinevezések a földművelésügyi minisztériumban.** A király a földművelésügyi miniszter előterjesztésére dr. Kakucsy György és báró Podmaniczky Gyula osztálytanácsosi cím- és jelleggel felruházott miniszteri titkárokat miniszteri osztálytanácsosokká nevezte ki, — s egyttal dr. Göger László és dr. Ferdinandy Bertalan miniszteri titkárokat, valamint dr. Fay Gyula miniszteri titkárnak, az országos gazdasági munkás- és családsegélypénztár igazgatójának a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegét, továbbá dr. Mattyasovszky Miklós, br. Jeszenszky Károly, dr. Kövess György és ifj. Ivády Béla miniszteri segédtitkároknak a miniszteri titkári címet és jellegét adományozta; — a földművelésügyi miniszter pedig kinevezte: gróf Nyáry István, Kollarffy-Koller Mihály, Irsay András és Barthos Tivadar miniszteri segédtitkárokat miniszteri titkárokká, dr. ifj. Unger Alajos, dr. Losonezy Géza, dr. Gothárd Kálmán, dr. Lakner Ferenc, Brédl Sándor és dr. Nádasy Gergely miniszteri fogalmazókat miniszteri segédtitkárokká, dr. Gally Kálmán, dr. gr. Jankovich Iván, dr. Moldoványi Sándor, dr. Törkey Iván, dr. Czettler Jenő, dr. Horváth Jenő, dr. Kovács Ágoston és dr. Takách Aladár miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká, Bartmann Miklós, dr. Nagy Iván, dr. Waga Gejzson, Grabovszky Miklós, dr. Tellmann Károly, dr. Zakó Elemér, dr. Wlassics Tibor, dr. Balási Ferenc, dr. Ujhelyi Andor, dr. Dorsák Ede és Blasko Lajos fizetéstelen miniszteri segédfogalmazókat valóságos miniszteri segédfogalmazókká, továbbá dr. Marosovszky Jenő, dr. Nuszer János és dr. Weber Lajos díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokokat ideiglenes minőségű fizetéstelen miniszteri segédfogalmazókká.

— **A jelen háborúja.** A „Lokalanzeiger“ írja: Egy hozzánk intézett levélben az ismert, „A jelen háborúja“ című heti-szemlében megjelent cikk szerzője a következők megállapítására helyezte súlyt: A cikk kifejezetten azt mondja, hogy a háboru halasztgatását kerülni kell és hogy a döntő győzelmekre való kilátás ma is úgy áll fenn, mint azelőtt, bár a csaták magukban véve hosszabb időt vennének igénybe. A lipcsei csata három, a metzi öt-hat, a mukdeni tizenhárom napig tartott. A „Hamburger Nachrichten“ különben úgy tudja, hogy a császár a parancsnokló tábornokokhoz intézett beszédében csakis a cikknek a katonaságra vonatkozó részét olvasta fel. Az azonban téves, hogy a császár ez alkalommal kijelentette volna, hogy egyetért a cikk egész tartalmával.

— **Öngyilkosság a fiakkerben.** Rejtélyes és körülményeinél fogva különös öngyilkosság történt ma délután a fővárosban. Egy ismeretlen fiatalember, aki ruházata után ítélve az ariosztályhoz tartozik, agyonlőtte magát egy bérkocsiban. A pesti oldalon az 1089. számú bérkocsiba ült az ismeretlen és meghagyta a bérkocsinak, hogy hajtsa Budára. A kocsis végighaladt a Lipót-köruton és a Margit-hidon. A Császárfürdő elé érve, a kocsis revolverdörrenést hallott a kocsis belsejéből. Ijedten nézett be az üléssel szemben levő ablakon s ott látta elegáns utasát véresen, a kezében Browning-revolverrel. Megállította a kocsit és értesítette a legközelebbi rendőrt, akinek intézkedésére a sebesültet az Irgalmasok kórházába vitték. Az életunt ekkor már eszméletlen volt és alig felstették le a kórházra. Kiszünetelt. A rendőrség bizottságot küldött a kórházba, de az öngyilkos kilétét megállapítani nem sikerült. Nem volt nála semmi irás, semmi okmány. Csak annyi kétségtelen, hogy a fiatalember a jobb módú osztályhoz tartozott, mert ruházata választékos és elegáns volt. Kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol agnoszkálni fogják.

— **Betörők a köpenicki városházán.** Köpenick városának nagy hírre vergődött városházájában tegnap éjjel, vagy ma korán reggel betörés történt. Ezuttal azonban a tettes ügyetlen volt és kisebb zsákmányt ejtett, mint annak idején Voigt cipész-mester. Ma reggel vették észre a betörést a köpenicki városháza pénztárában. Mindössze 600 márka hiányzott és a pénztárhelyiségben megtaláltak azokat a betörőszerszámokat, amelyekkel a tettes dolgozott. Nyilván valami nesz megzavarta munkájában és megugrott.

— **Versenylo a közönség közt.** Párisban a mai fegyversenyen Vincennesben egy startolt ló megbokrosodott és a közönség közé rohant. Tizenöt néző megsebesült, köztük két asszony súlyosan. A kocsis vezetője csak kisebb sérüléseket szenvedett.

— **Vlár Aurélné fogházban.** Vlár Aurélné egy hónapi államfogházra Szegedre berendelték. A fegyház igazgatósága a miniszterhez felterjesztést intézett, hogy az államfogház nőkre nincsen be rendezve.

— **A szürke katonai köpeny.** Az ugynevezett oszka-szürke színű katonatiszti köpenyt a bécsi helyőrség tisztjeinek legnagyobb része felöltötte és már a főhercegek közül is többen viselik.

— **A német császár takarékosága.** Vilmos császárnak a Földközi-tengerre tervezett tavaszi útja, valamint a Korfu-szigetén, az Achilleon-kastélyban való hosszabb tartózkodása elmarad. A császári család ezidén általában tartózkodik az utazásoktól, aminek okául a császár takarékoságát tartják. Állítólag ennek tulajdonítható a császárnak az az elhatározása is, hogy születésnapját szűkebb körben fogja megünnepelni, bár a württembergi királyi pár ez alkalommal valószínűleg látogatást tesz a császárnál. A takarékoskodásra vonatkozó rendeletet az udvarnál szigorúan betartják.

— **A kolozsvári sajtó.** A kolozsvári betűszedő-munkások és még néhány ipari szakma munkásai csatlakoztak a minap lezajlott fővárosi tömegsztrájkhoz oly időben, midőn a nyomdáknak legtöbb a halaszthatatlan munka. (A nyomdatulajdonosok erre kizárták nyomdásaikat és beállott a magyar zsurnalisztika történetében az a páratlan esemény, hogy a kolozsvári napilapok műhelyében több napon át ezünetelt a munka. A nyomdatulajdonosok végre szakszervezethez nem tartozó szedők beállításával a lapszedést megkezdhették, de oly korlátozással, amelyet legjobban bizonyít megint az a páratlanul álló esemény, hogy másnap az összes kolozsvári lapok ugyanazzal a szedéssel, betűről-betűre egyező tartalommal jelentek meg.)

— **Az egyetemi beiratások megkezdődtek.** A karácsonyi szünet után ma megeléknült újra a központi egyetem tájéka. Megkezdődtek a kvesturában a második félévi rendes beiratkozások és mándjárt az első napon szép számban jelentkeztek az egyetemi hallgatók. A rektori hivatal felhívja a beiratkozókat, hogy az eljárás könnyedsége és a tolongás elkerülése végett minél előbb jelentkezzenek. A beiratkozást a rektori szabályrendelet értelmében mindenkinek személyesen kell intéznie.

— **Két és félkiló dinamit.** Oderfurtból érkezett távirat hozza hírül, hogy tegnap a Marie Anne köszénbányamű tulajdonában levő Odera-tárna ideiglenes irodahelyiségében fölrobbant két és félkilós csomag dinamit, amit azért hoztak be, hogy robbantás előtt fölmelegítsék. Amikor az ezzel megbízott bányász kiment az irodából, valószínűleg az irodában maradt *Rita* nevű éjjeli őrbabrált a dinamittal és leejtette a földre. A robbanás az őrt rögtön megölte és az egész házat elpusztította. A házban két irodahelyiség volt. A másik irodában levő *Koles* Hubert nevű felügyelőt a robbanás a háztetővel együtt körülbelül tizenöt méter távolságra dobta. A dinamit őrzésével megbízott bányász éppen a robbanás pillanatában nyitotta ki az irodasajtót s a robbanás őt is több méternyire elröpítette. Mind a ketten idegrázódást és több sebet szenvedtek.

— **Szédelgések régiségekkel.** Nagyarányú szédelgésnek jötték nyomára Párisban. Egyiptomi skarabeusokkal követték el a szélhámosságokat. Uneho király skarabeusáról van szó, amelyet Bourriant egyiptológus övegye adott el a párisi régiség-múzeum igazgatójának. A párisi szépművészeti és irodalmi akadémia a régiségek valódiságát állapította meg. A berlini egyiptológus kongresszuson hangzottak el először a kétségeskedések. Egy bizottság azután konstataulta, hogy a skarabeus csakugyan hamis. Bourriantné és fia ezt az ítéletet nem fogadták el. A párisi törvényszékhez fordultak. A vizsgálóbíró megállapította, hogy a fiatal Bourriant egy szobrásznál rendelte meg a skarabeust. Bourriantné s fiát letartóztatták, mire bevallották a hamisítást.

— **Tűz az Erdődy-kastélyban.** Gróf Erdődy György gyepűfűzési, vasvármegyei kastélyában tűz támadt, mely csaknem végzetessé vált. A kastély tetőzete gyuladt ki és az erős széláramlatban attól lehetett tartani, hogy a szerethulló zsarátnokok a falut is lángba borítják. A kivonult tűzoltóságnak csak nagy erőfeszítéssel sikerült a tűz terjedését megakadályozni, azonban a kár így is elég jelentékeny. A megejtett tűzvizsgálat megállapította, hogy a veszedelmet rövid zárlat okozta.

— **Szerencsétlenül járt rabbi.** Kain Salamon mezőkeresztési rabbi, mikor hétfőn délután Pusztacserepes tanyára ment temetni, végzetes szerencsétlenség érte. A lovak megbokrosodtak és végig száguldtak az országúton. A kocsis nem tudta a lovakat megfékezni s minden pillanatban az a veszély fenyegetett, hogy a kocsit az árokba fordul. A rabbi egyideig kétségbeesetten állt a kocsiban, de amikor látta, hogy egy fordulónál a lovak neki-viszik a kocsit az utszéli fának, kiugrott a kocsiból. Azonban oly szerencsétlenül zuhant le, hogy agyrázkódást szenvedett, minek következtében két-órás kintlóság után meghalt.

— **A szerelmes leány tréfája.** Dóri Rozália harmincznégy éves gyári munkásnő együtt lakott Bali Erzsébet 23 éves napszám-mosnővel a Ráday-utca 32. számú házában. Dóri Rozália férfigyűlölő volt, sokszor beszélt a fiatalaság léha és erkölcsstelen szeretkezőseiről és Bali Erzsébetet is korholta, mert elfogadta a fiatal emberek udvarlását. A vén leány erkölcsprédikációja bosszantotta Bali Erzsébetet és meg akarta tréfálni. Hallotta otthon a falujában, hogy a körisbogár szerelmessé teszi az embert. Szerzett tehát valahol körisbogarat, megszarította, megtörte és tegnap belekeverte Dóri Rozália leveisébe. Már előre örült Bali Erzsébet, hogy a vén leány egyszerre hogyan alakul át szerelmes természetűvé. Nagy volt azonban Bali Erzsébet csalódása. Dóri Rozálián ugyanis már a körisbogár sem segített. Szerelmi ömlengések helyett kegyetlen jajgatásban tört ki és szívbéli fájdalmak helyett nagy gyomorgörcsről panaszzkodott és egyre azt kiabálta, hogy megmérgezték. Végre is a mentőket hívták hozzá, akik bevitték a Rökuskórházba. Bali Erzsébetet kihallgatta a rendőrség. A leány azzal mentegőzött, hogy a körisbogár hatásáról egészen mást hallott, mint ami Dóri Rozálián bekövetkezett. A csintalan leányt elbocsátotta a rendőrség, de folytatja ellene a vizsgálatot.

— **Affér a borozóban.** A Telegdy József cs. és kir. huszárhadnagy és Aulich Vilmos ügyvéd-ség között az Erdélyi borozóban december hó 24-én felmerült affér ma pisztolypárbajjal befejezést nyert. Sebesülés nem történt.

— **Az Egyke.** A Somogy megye által 1907-ben alakított Egyke-bizottság nagygyűlésén átalakult társadalmi bizottsággá. Az egy gyermekrendszer elleni küzdelmen kívül felvette programjába a gyermekvédelmet. Elnök gróf Széchenyi Aladár lett. A bizottság a tavasszal nagygyűlést tart Kaposváron valamennyi dunántúli vármegye Egyke-elleni együttes akciója céljából.

— **Balesetek Ruttkán.** Ruttkán az állomáson Mátyás János tolató egy tehervonat kocsijait össze akarta kapcsolni s a sikos pályán eleszött. A vonat Mátyás mindkét lábát levágta. Állapota súlyos. — Tegnap este az itteni állomáson egy tehervonat elgázolta Huscava János fűtőházi munkást, kit a mozdony derékon kettészelt. A nyomozás megállapította, hogy Huscava öngyilkossági szándéklól került a mozdony alá. — Szobek Manó ruttkáni kőbányájában a dolgozó munkások észrevették, hogy mintegy 30 kilogramm sulyu hatalmas kő levált és a hegyen lezuhant. A munkások szétfutottak, de a kő irányt változtatva, utközben még egy nagyobb követ rántott magával és egy munkás fejére esett, ki rögtön szörnyethalt. A csendőrség nyomozást indított, hogy a balesetért kit terhel a felelősség.

— **Házasság.** Verő Gyula kereskedő e hó 10-én déli egy órakor tartja egybekelési ünnepélyét a Dohány-utcai izr. templomban Hoffmann Erzsékel, Hoffmann Henrik nagyfuvaros leányával.

Bíró Leó, Bíró Árminnak, a rimamurány-salgótarjáni köszénbánya r.-t. igazgatójának és nejeinek, született Lánosy Annának fia, ma vezette oltárhoz a terézvárosi plébánia templomban Weiss Mariskát, Weiss Fülöpnek, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatójának és nejeinek, született Garai Flóriának leányát. Az esküvőn előkelő, díszes közönség volt jelen.

Dr. Bíró Pál ma tartotta esküvőjét a terézvárosi plébániai templomban Weiss Mariskával.

Gyergyóremetei dr. Balás Elek ügyvéd január 14-én tartja esküvőjét Sümegi Bócskével, Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő leányával.

Rudnól és divékujfalusi Rudnay Egyed január 19-én esküszik örök hűséget szabócsai Polyák Margitnak a Szent István-bazilikában.

Nagel Marcell január 10-én köt házasságot satorkői Rosenberg Lilivel, dr. Rosenberg Gyula leányával. Himmler Miksa műépítész eljegyezte Goldberg Simon építésmester leányát, Irénkét.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerelőtől, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szerethetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Pör a Monna Vanna miatt.** Párisban *Maeterlinck*-et, mint előre volt látható, a törvényszék elutasította a Monna Vanna zeneszerzője, *Henry Feurier* és a Nagy Opera igazgatósága ellen indított keresetével. Az opera január 10-én fog először színi kerülni és az első előadás tiszta jövedelmét a szicíliai és calabriai inségesek javára fordítják.

— **A gyermekek neveléséről.** Valamelyik gyermekbarát azt mondta, hogy a nevelésnek csodátevő hatása van, ha kellő hozzáértéssel és művészettel alkalmazzák. A legtöbb szülőnek azonban fogalma sincs erről a művészetről és a legnagyobb tudatlansággal fog hozzá a legfenségebb munkához: a gyermekneveléshez. A gyermek születésének első percétől fogva ügyelnünk kell az egészségére. Első sorban edzeni kell a gyermeket, hogy testét ellenállóképesse tegyük a sok veszedelem ellen, amely kis testét a legkülönbözőbb betegségek alakjában környékezi és fenyegeti. Észszerű táplálkozás a második főszabály a gyermeknevelésben. Alkohol soha sem szabad az apróságnak adni, ez méregként hat a szervezetére. Téves az a nézet, hogy a huseled erősíti a testet, ehelyett ajánlatos az édes tésztanemű és sok, sok gyümölcs élvezete. Nagyon hibázik a szülő, ha gyermeke körül mindig a csendőrt játszsza. Ez a folytonos szigorú felügyelet neveli a gyermeket alakoskodóvá és teszi hazuggá. Bizonyos szabadságot okvetlenül meg kell adni az ifjúságnak, hogy a bennük forrongó energiának néha-néha szabad folyást engedhesse. Az elvont tudománytal sem kellene egy agyonnyargatni az ifjúságot, mint ahogyan teszik. A természet és a gyakorlat a legnagyobb tanítómester a világon. Künn a szabadban, vagy víg pajtások között játszva sajátítja el a gyermek az életgyakorlat százféle fogásait, amely nélkül nem boldogulhat a világban. A szellemi és testi jólét azonban még nem boldogítja teljesen az ifjú embert, ehhez a két dologhoz szükséges egy harmadik is, amelyet csak igen nehezen lehet megszerezni: az erkölcsi jólét. Hogy ezzel a jóléttel megáldhassuk a gyermeket, első sorban szükséges a jó példa. A családban való élet, a szülőknek egymáshoz való viszonya, házassága, mind, mind hozzájárul ahhoz, hogy ezt a jóléttel fejlessze, vagy csökkentse a gyermek lelkében. Ezért az apa soha se bányék nyersen az anyával, különösen a gyermek jelenlétében tartózkodjék minden durva vagy sértő szótól. A családban lévő tiszta harmónia őt is türelmessé, elnézővé teszi embertársai kisebb-nagyobb fogyatkozásaival szemben és megtanítja vele a kölcsönös megbecsülést. Ezzel a szívbeli tudománytal azután sokkal jobban boldogul a világban és könnyebben érintkezik az emberekkel. Legjobban hibáznak azok a szülők, akik hamis szeretettel azon fáradoznak, hogy mennél több földi javakban részesíthessék magukat. Az ilyen apa agyondolgozza magát, egész életét csak a munkának szenteli, a családjának alig jut az idejéből, a gyermekei lelkét alig ismeri. A gazdag ember gyermeke nem ismeri a komoly munkát. Életének legjavát sporttelepeken és haszontalan szórakoztatásokkal tölti. Az unalom meg a semmittevés lassan megőrli az ifjú életét és a legörültebb pazarlással sodorja. Az ilyen ifjút csak sajnálni lehet, mert áldozata a rossz nevelésnek. A gyermekeket, a gazdagot is, első sorban arra kell szoktatni, hogy csakis a hasznos tevékenység meg az egészség ad tartalmat az életnek. Ezt az életbölcseletet azonban csak a helyes és észszerű neveléssel lehet a gyermek lelkébe oltani.

— **Bolti tűz.** Ma délután a Mérleg-utca 11. szám alatti papírkereskedésben eddig ismeretlen okból tűz támadt. A lángoknak a fölraktározott hulladékpapír esett martalékul. A tüzet, mielőtt veszedelmesebb arányokat ölthetett volna, a tűzoltóság megfékezte.

— **Siketnémák oktatása.** A siketnéma-intézeti tanárok emlékiratot terjesztettek a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, amelyben kifejtik, hogy a siketnémák oktatásának rendszerét alaposan meg kell változtatni. Az emlékiratban 16 db változtatást javasolnak.

— **Lányok szerencsétlensége.** Grichtolik Berta boiteni születésű huszonhat éves színésznő benzinnel keztyűt mosott a Kertész-utca 8. száma alatt levő lakásán. A benzinnel meggyuladt és összeégett a leányt. Ez az eset még Szilveszter napján történt és azóta nagy kínokat állott ki a szerencsétlen teremtés; ma pedig annyira rosszul lett, hogy a Rókus-kórházba kellett szállítani. — **Tárnok Ilona** huszonkét éves cselédeleány a Váci-körút 57. száma alatt, a szolgálati helyén nyitva felejtette a konyhai gázcsapot és úgy fekiült le. Arra ébredt föl, hogy a nehéz levegő fojtja. Volt még annyi ereje, hogy segítségért kiabáljon, aztán elvesztette az eszméletét. A házbeliak besiettek hozzája és értesítették a mentőket, akik a Rókus-kórházba vitték. Állapota nagyon súlyos.

— **Egy párisi kutya toalettje.** A párisi lakásviszonyok korlátoltsága folytán egy párisi delfin kutyaának — fájdalom! — nem jut külön szoba, de a madame öltözőjében külön sarkot kap, helyes kis szekrényvel, nyugovóágyval s mindenféle toalett-szerekkel egyetemben. Egy elegáns párisi kutyaának van gyönyörű toalett-készlete, keféi, spongyája, fésűje, ollója, szappana, illatszere, zsebkendője és „szemkendője”, monogrammal ellátva. Van azonkívül fürdő- és fésülködő-köpenye, tarka flanelből készült házipongyolája, sétaruhája, autómobil-köpenye és esőköpenye. Sétaruhái külön szekrényt foglalnak el. A párisi kutyaának azonban ékszerei is vannak s némelyiknek olyan drága öv ragyog a nyakán, hogy a legelőkelőbb ékszerkínakba is kitéhető. A nagy kutya már sokkal „férfiasabbak”, megváltik az elpuhultságnak ezt a szimbólumát s megelőgesznek erős bőr-övel, arany, vagy ezüst díszítéssel. Ha madamé-nak fogadónapja van, a kutya is külön fogadóöltözéket kap, melynek legkacérabb része a csipkegallér. S ha madame a Rivierára utazik, a kutya is helyes kis utazóbőröndöt kap, melyben mindent magával visz, amire ily előkelő helyen csak szükség van. Szóval, lehetnek nagy emberi nyomorúságok a világon, melyek enyhülést várnak, de viszont nincs város, hol a kutya a hölgyek annyira felemelked magukhoz, mint Párisban.

— **Elítélt ügynökök.** A hetedik kerületi kapitányság *Hagyási Ármán* és *Orbán József* ügynököket 100—100 korona pénzbírságra ítélte. A két ügynök szolgai állásokat hirdett s a jelentéseket a Hárfa-utca 18. számú vendéglőbe rendelte. Ott minden jelentkezőt egy-egy koronát elvettek, de állást nem szereztek nekik.

— **Sikkasztó cigányprimás.** A rendőrség kaucazióssikkasztás miatt letartóztatta *Balogh Géza* 34 éves cigányprimást. *Balogh Géza* zenekari szolgálatait szerződötten apróhirdetéseknél utján. Három embert alkalmazott is, de 1500 korona óvadékot vett tőlük. Ekkor még a Sósfürdőben játszott. Amikor a Sósfürdőt bezárták, nem kapott rendes szerződést. A pénze elfogyott és a zenekari szolgáló óvadékát költötte el. Most, hogy a Ludovikakávéházban szerződést nyert, a három szolga követelte az óvadékát. *Balogh* azonban nem tudott fizetni. Erre a szolgálak feljelentették a rendőrségen, amely ma *Balogh Gézát* letartóztatta. *Balogh* azzal védekezik, hogy az óvadékból a társulatát kellett fizetnie.

— **Halálozás.** Ómeraviczai *Heinrich Kalmáné*, szül. nemes *Tömör Paulina* élete 52-ik évében elhunyt Budapesten.

Az Irgalmasrend Kismartoni Házának elöljárója, *Lengyel József* András rendi kormánytanácsos, perjel, okl. gyógyszerész élete 58-ik évében január 4-én elhunyt Kismartonban.

Ujjalusi Jánosné, szül. *Szotyori Teréz*, 53 éves korában elhunyt Kászonyfalun, ahol tegnap délután temették el nagy részvét mellett.

Münchenben gróf *Fugger György*, a birodalmi tanácsosok kamarájának tagja ma meghalt.

Raksányi Árpád, a szigetvári kórház igazgató főorvosa, ma 46 éves korában meghalt.

x **Kötött kabátok és figarók** ajándéknak Röslernél, Budapest, V., Harminczad-u. és József-tér sarkán.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítják a gyermektorna- és vívársra.

x **A Steinhardt Mulatóban** naponként valóságos néparadat szőnik megnézni a *Zsiga nem akar* cz. kitért bohózatot, amely estéről-estére fokozódó sikerrel kerül színre. A kiváló kis társulat teljes ambícióval készül *Steinhardt*, a szenális igazgató vezetésével a *Szerelmi fészek* című új bohózat bemutatására, mely e hónap 9-én lesz. Az előjelekből ítélve, ez a darab az idei szezon legnagyobb slágere lesz. A fénves januári műsor legkitértőbb számai: *Steinhardt*, *Gyárfás* teljesen új magánszámai és *Le Gignac's*, *W. Collin's*, *Les Angelotti's*.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Tánczos huszárok.

(Operette 3 főtáncosban. Szövegét írta *Rajna Ferencz*, zenéjét *Szép Ernő* verseire szerzette *Szirmai Albert*. Az operettet ma este mutatta be a Király-színház.)

A német császár előtt egy fehérruhás kislány pironkodott egyszer és inkább zavarában, mint programmszerűen kiszalajtott a száján:

— Felsőg, szép az élet, de huszárokat adfom nekünk, huszárokat, akik tánczoljanak velünk.

A gavallér császár lenézett az őszinte kis szüze és rövid idő múlva huszárokat patái csatoltak a kis város kövezetén és büszke tartású katonaleányok vonultak be az addig csendes fészekbe. A császár tánczos huszárokat ajándékozott a kis lánynak.

A német császárnak ez a friss ötlete bizonyára tovább fog élni a nép közt, mint az imperatornak akármelyik súlyos dörgedelme, a történelem számára kovácsolt „nagy” ténye. És mert ez az ötlet kedves, friss, derűs, természetes, hogy jöszemű írók fölkapják és darabot irtak belőle.

A bécsi Kadlburg bohózatnak dolgozta fel, *Rajna Ferencz* operettnek. Természetesen, vitakozni sem lehet azon, hogy ebből az ötletből készült darab föltétlenül kívánja a zenét és *Rajna Ferencz* felfogása a helyesebb. Operett-téma ez a javából, különösen az olyan nagy színpadi érzékelő bíró ember kezében, mint amilyen *Rajna Ferencz*.

Rajna-nak a legkedvesebb kerete a katonai keret és legszívesebben dolgozik ezekkel a vidám, gondtalan, tréfára kész, szentimentalizmusra hajló nagy katonagyerekekkel. A hangos, pezsgő életéről tudja, hogy a színpadra kívánczó, a színes tömegek mozgása az ő gyakorlott kezének való és kiváló rendezői érzéke szinte áhítók az ilyen darabokban lehetséges egyszerű hullámzások után. Erős kézzel építi fel cselekményét, arany-mérlegesen osztja el hatásait és meglep egy-egy színpadra születt ötletével. Biztos a maga dolgában, mert nem utólag kémleli a hatást, hanem pontosan tudja, hogy az effektusok mivel érhetők el föltétlenül bizonyossággal.

A „Tánczos huszárok” szövegkönyve, amilyen egyszerű, olyan rafinált színpadi szempontból. A kis, derűs, mosolygós kanyarodik ki olyan helyzetekké, amelyek a zeneszerzőnek és a rendezőnek szolgálnak pompás alkalmul tudásuk kifejtésére. *Rajna Ferencz* pedig rendező is, zeneszerző is annyira, hogy rávezesse munkatársait a termő talajra és így elérje, hogy ne maradjon kiaknázatlanul, amit ő előkészített.

Ahogy ő darabba formálta a crefeldi esetet, az elűt Kadlburg földolgozásától. Egy kis város polgármesterének leánya (*Petrás Sári*) elpanaszolja az uralkodó herceg fiának (*Gábor*), hogy a „civilek” unalmasak táncra bírták és annak a kislánynak óhajának ad kifejezést, hogy helyezték át hozzájuk a szemszéd város „fekete huszárait”, mert nagyon kellene a fáradhatatlan táncos. A „civilek” unalmasak, táncra lusták és annak a kétszínű posztó viselőire és azon török a fejüket, hogy valahogy csuffá tegyék a hetyke sarkantyúpengetőket. Egy, a köpeni mester babérjaira vágyakozó szabó (*Németh József*) mint „hallatlan gazságot” eszeli ki, hogy a polgári táncosok maradjanak távol a polgármester ez esti báljáról és kényszerítsék így petrezselyem árulására a tiszt urakra vágyakozó hölgyeket. Egy vidám suszterinas (*Ötvös Gitta*) azonban elárulja a gonosz tervet és amikor a polgármesternél összegyűlt társaság tánczosok híján éppen oszladozni készül, felharsannak a trombiták és vidám kacajjal délezeg csapat ront a terembe: a fekete huszárok, a fiatal herceggel az élükön, akiket az ötletes kölyök telefonált ide szomszédos garnizonjukból.

Természetes, hogy a tisztak revanche-ot adnak. Az összeesküvők azonban újra működésbe lépnek és az első ízben fölsült szabó most azt eszeli ki, hogy a hölgyeket tartja távol a tiszt urak báljától. Kimondatja a nőiszabók sztrájkját és a bál-

ruhák a műhelyekben rekednek. A suszterinas azonban újra segít a bajon és a katonai/depotból szép piros mundérokot utalványoztat a tánczos kedvű leányoknak. Csakugy, mint első ízben a huszárok, úgy jelentkeznek katonásan a hölgyek is „szolgálattételre”, nagy boszuságára a különféle redingotos völegényeknek.

A harmadik fölvonásban azután Rajna praktikus családapa, békés polgár és ötletes csipkedője a sarkantyupengetőknél. Aki jó egy keringőfordulóra, az még nem alkalmas hű, szolid férjnek, a tiszturak, a táncsteremben diadalmas tiszturak csinos, formás kosarakkal távoznak a polgári nappali szobából és győznek a redingotos, jófizetésű, férjnek való polgáremberek.

Ehhez az ötletes, izlésesen megesinált darabhoz Szirmai Albert, a fiatal komponistagárda talán legtehetségesebb tagja irt zenét. A szöveg teljesen kizárta a komolykodást, a nagyképűsködést a zenében. Könnyű melódiák, pattogó indulók, édes keringők kellettek. Lármas hangszerezésbe bujtott színtelenségekkel ebben a darabban nem lehetett fizetni. Szirmai Albert óvakodott is ettől. Értékkel honorálta az előre beléje helyezett bizalmat és minden száma magán viselte a talentum bilyegét. Mert voltak melódiái, azok mindig fönt lebegtek a zenekar fölött, nem rejtőztek lármas kürtösök és sokszor hasznosan palástoló dobok mögé. A színpadról könnyedséggel szöktek a nézőtérre a szebbnél-szebb muzsikák és elhelyezkedtek az emberek füleiben, mint a közeli népszerűség tárgyai. Mindjárt az első fölvonás elején nagyon tetszett egy tánc-duett, azután „Dal a zefírről”. Németh József bécsies belépője és az antimilitáris liga kvintettje. A legjobban talán a darabon keresztülvonuló „Mégfújták a trombitát...” kezdetű induló „ütött be”, amelyen az első fölvonás fináléja épült föl pompás lendülettel. Nagyon kedves a kis cipőről szóló kettős is.

Az előadáson észrevehető volt, hogy a színház előre biztos, nagy sikert jósolt a darabnak. Ilyesmí a lelkesedéssel látszik meg, amelylyel az előadók küzdenek a sikerért. Ez a lelkesedés az előadást összeforrasztja egy sima egészsz és forró, hűtő vérrel látja el. Az ilyen produkció nyomán biztosan kél a várt siker. Petrás Sári mosolygó egyénisége sugarasá varázsolta a színpadot, amelyen mint egy egészsz kurjantás hangzott végig Ötvös Gitta csirkéfogó suszterinasa. Mind a ketten szépen énekeltek és háromszor ismételték minden dalukat. T. Harmath Ilona kisebb szerepben érvényesítette pompás hangját és énekudását. A jókedvről Németh és Papir gondoskodtak, a piros huszárdolmányokban pedig Gábor, Szirmai, Csizsár és Simai fosztettek.

A pompás, ötletes versekért Szép Ernő érdemel dícséretet, a zenei rész betanításáért Vincze Zsigmond karmesteré az érdem.

Az operette bemutatója nagy, zajos sikerrel járt. Az egyes fölvonások után hosszan zugett a taps és a szereplők és a szerzők sokszor jelerültek meg a lámpák előtt. Erre bízhetőleg alkalmuk lesz még, a különféle jubileumok során.

Urai Dezső.

(*) Chopin-est. Friedmann Ignác tavaly két zongoraestét rendezett Budapesten és főleg Chopin műveinek brillans előadásával nyerte meg közönségünk tetszését. Ez indíthatta a művészt arra, hogy az idén Chopin-estével kedveskedjék a budapestieknek. Tagadhatatlan, hogy Friedmann zseniálisan, csak hogy kissé önkényesen interpretálja Chopint. Gyönyörű lágú és dallamos billentése egyfelől, másfelől pedig férfias ereje és kitartása hatalmába adja a dinamikai hatások egész skáláját, az elhaló pianissimótól kezdve a dörgedelmes fortissimóig. És ő ezzel a hatalmával bőven él, sőt néha vissza is él. Szereti a dinamikai ellentéteket élesen szembeállítani egymással és kéjeleg a rubatokban, valamint általában a tempováltoztatásban. Néha mi-pauzát tart egészen indokolatlanul, máskor ismét olyan gyors tempót vesz, amely a játék tisztaságának rovására megy. Ámde azért élvezet őt hallgatni, még ha tuloz is néha, mert ebben a tulzásban is igazi művész-temperamentum nyilatkozik meg. A közönség, mely a Royal-termet egészen megtöltötte,

ennek a művész-temperamentumnak az igézete alatt állt és a műsor minden egyes számát valóságos tapsviharral honorálta. A kihívásoknak, ismétléseknek és ráadásoknak pedig nem volt hossza-vége. Műsoron állott a h-moll és b-moll szonáta, hét etude és még néhány ugynevezett „apróság”, részben azok közül is, amelyeket a művész tavaly játszott nálunk.

(*) A Nemzetközi tárlat bezárása. A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlatát, amely technikai akadályok miatt a szokásos terminusnál három nappal később nyitott meg, január 15-ike helyett, 17-ikén, vasárnap este zárják be a Műcsarnokban.

(*) Pálmai-est az Urániában. Holnapután, szombaton este lesz az a régóta várt érdekes művészt, melyet Pálmai Ilka rendez az Urániaszínházban. A világhírű művésznő egészen új oldalról fogja bemutatni genialitását. A magyar, francia, német, angol műdalok legjavát válogatta össze, hogy az operettezene és a chansonettek pikáns és sikkes előadása után, mint magasabb értelemben vett dalénekesnő bájolja el közönségét. Pálmai Ilkának minden sikerül, amire vállalkozik, kétségtelen tehát, hogy most is helyesen ítéli meg tehetségét. A nagyon érdekes estélyen kivüle még közreműködik: Földes Arnold az Opera magán-gordonkása, továbbá Erdős Richárd az Opera tagja, valamint Gombaszögi Frida, aki Ignotus Vallomárait fogja elmondani és Dienzl Oszkár zongoraművész. Jegyek Molitor Oszkár zeneboltjában (IV., Kossuth Lajos-utca 15.), Konti Józsefné tőzsdéjében (Andrássy-ut 29.) és a hangverseny napján az Urániaszínház pénztáránál.

(*) Az Országos Képzőművészeti Tanács báró Forster Gyula főrendiházi tag elnöklésével január 9-én, szombaton ülést tart, amelyen dönteni fog a király által a bécsi festőművészeti akadémián magyar ifjak számára alapított művészeti ösztöndíj sorsa fölött.

(*) Garas Márton távozása. A Magyar Színház egyik legjelesebb fiatal művésztárgja, Garas Márton, akinek sok sikeréről emlékeztünk már meg és aki a Tháliában való szárnypróbálgatásai óta egyre fejlődik, sértő elbánás miatt megvált az említett színház kötelékéből. Garas abban az esetben, ha más fővárosi színháznál nem kap szerződést, Berlinbe megy és német színész lesz. Ez a „magyar születésű német színművész” rendes, nehéz utja.

(*) Az Operaházban holnap, pénteken „Tannhauser” kerül színre. A cím szerepet Anthes, Erzsébetet Vasquezé, Vénust Kaczér, a pásztorfiut Berts, Wolframot Takács, az őrgódot Venczell, a többieket Déry, Piehler, Ney B. és Kárpáth adják. Az előadást Kerner István karnagy vezényli, aki több héttig tartó betegsége után ez alkalommal működik közre először, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. (Évi bérlés 5. sz.) Szombaton Környei Béla új szerepben mutatkozik be az Operaház közönségének; „Carmen”-ben Don Josét fogja játszani. A cím szerepet Szamosy Elza adja, Nicaelát pedig Hardi Helén éneklő először. (Évi bérlés 6. sz.)

(*) A Tánczos huszárok zenéje. Szirmai Albert és Rajna Ferencnek a Király-színházban ma először színrekerült és nagy sikert aratott operettjéből az egyveleg első füzet már megjelent ének- és zongorára a Bárd Ferenc és Testvére-czég kiadásában. Ez a füzet a Női kis cipőről szóló dalt, a Zefir-keringőt, a Mamák kötdalát, Hertha és Thea dnetjét és a Sztrájk-quintettet tartalmazza. E számokat egytől-egyig nagyon rövid idő alatt a szalonokban, az összes zenés kávéházakban és táncstermekben nagyon sokat fogjuk a farsang alatt hallani. Az igen szépen kiállított füzetet Faragó Géza rajza díszíti. Ára 3 korona.

(*) Halmi Artur kiállítása. A Nemzeti Szalonban már teljesen elkészültek Halmi Artur festőművész gyűjteményes kiállításának rendezésével és annak ünnepélyes megnyitása jövő vasárnap, január 10-én délelőtt 11 órakor lesz gr. Apponyi Albert kultuszminiszter és Molnár Viktor államtitkár jelenlétében. A kiállítást a sajtó képviselői szombaton egész nap megtekinthetik.

(*) Lányi Géza emléke. E hó 22-én reggel kilenc órakor Lányi Géza lelki üdvéért requiem lesz a Ferenczrendiek templomában. A gyászmisén az egyházi zenét Karácsony István orgonaművész szolgáltatja, rajta kívül Venczell Béla, az Operaház tagja énekel egy miszerét Földes Arnold orgonakísérete mellett.

(*) Hangverseny a messinai áldozatok javára. Földes Arnold, a messinai áldozatok javára február havában egy nagyobb szabású hangversenyt rendez. Erre az estélyre sikerült Mascagnit, a „Paraszt becsület” szerzőjét megnyerni, aki a Kun László színpóniai zenekarát fogja dirigálni. Szerepelni fog ezen az estén, amelyet február első felében fognak megtartani, Kurcz Zelma is.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 7.

Hosszu pihenő után, az újévtendőben először jöttek össze a törvényhatósági bizottság tagjai a felalmozódott kisebb-nagyobb ügyek feletti határozás végett. A bizottsági tagok nagyszámban jelentek meg a közgyűlésen, bár az első napi tárgysorozat nem kínálkozott valami érdekesnek. Minden fennakadás nélkül tárgyalták és vették tudomásul Bródy Ernőnek a lakásviszonyok javítása és Benedek Dezső az automobil megadóztatása és a bicikliadó eltörlése érdekében tett indítványát. A közgyűlés, Almády javaslatának elfogadása után, mely szerint a főváros harmincezer korona segélyt szavazott meg a messinai katasztrófa károsultjainak, több kisebb ügyet tárgyal, melyek után a napirend utolsó pontja, Weinek József interpellációja a gázgyár ügyében fejezte be a minden nagyobb esemény nélkül lefolyt ülést.

A közgyűlésről tudósítónk a következőkben számol be:

Elnöki bejelentések.

Fülep Kálmán elnök az új év alkalmából üdvözli a törvényhatósági bizottságot és előterjeszti az elnöki bejelentéseket. Jelenti, hogy újév napján a főváros törvényhatósága üdvözölte a kormányt és a miniszterelnököt, továbbá tudomására hozza a közgyűlésnek, hogy ő felsége a főváros szegényei részére tízennyézer koronát utalványozott tüzfára. Az olaszországi katasztrófa károsultjainak felszegélyezésére napirend előtt bejelentendő segélyt javasol utalványozni a tanács. Értesíti a polgármester a törvényhatóságot, hogy az igazoló választmány elnökévé dr. Kunz Jenőt nevezte ki és végül hogy Tőzsegi Freund Vilmos az esküvője alkalmából ötszáz koronát adományozott a főváros szegényeinek. A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

Két javaslat.

Ezek után az elnök jelentette, hogy két indítvány érkezett be hozzá: az egyik dr. Bródy Ernő, a főváros lakásviszonyainak javítása, illetve az építkezés olcsóbbá tétele, a másik Benedek Dezső az automobilok megadóztatása és a bicikliadó eltörlése dolgában.

Bródy Ernő röviden megokolván indítványát, arra kérte a tanácsot, hogy ne juttassa indítványát arra a sorsra, amelyben a hasonló ügyekben beadott indítványokat részeltette. Hangsúlyozta, hogy az építésügyi szabályzatot sürgősen el kell készíteni. Nem fontos, hogy ki csinálja, de fontos, hogy jó legyen. Mindenesre kívánatos volna, ha a fővárosnak is volna beleszólása. (Helyeslés.)

Benedek Dezső is megokolta az indítványát. A bicikli-adót akkor vetette ki a főváros, amikor luxus-cikk volt a kerékpár. Ma azonban forgalmi eszközvé vált és pedig főleg a munkások körében. Ezzel szemben az automobil valódi fényűzési cikk, s elbirja az adóterhet. Javaslat, hogy huszonnégy lóerőig kétszáz korona, huszonnégy lóerőn felül progresszívve ötszáz koronáig adóztassák meg az automobiloikat.

Dr. Pető Sándor azzal kívánja kibővíteni Benedek indítványát, hogy az automobiloikon kívül a magánfogatokat is meg kell adóztatni.

Elnök: Módosításokat most még nem lehet beadni. Tessék majd arra vonatkozólag külön indítványt tenni.

Mindkét indítványt ezután javaslatlétel végett kiadták a tanácsnak.

Segély Olaszországnak és más ügyek.

A napirendre térve, Almády tanácsos terjesztette elő a tanács javaslatát, hogy a messinai katasztrófa által sújtottak részére harmincezer korona segélyt szavazzon meg a főváros.

A javaslatot a közgyűlés elfogadta.

A napirend további során rövid vita támadt a marhaközvágóhídi trágya értékesítése körül. A tanács tudvalevőleg az első ízben kitűzött árlejtés eredményével nem volt megelégedve és újabb árlejtést tűzött ki, amelyen előnyösebb árat sikerült elérni. György Illés földbirtokos, aki az előnyösebb

ajánlat folytán elesett a vállalkozástól, a tanács határozatát megfélebbezte. A tanács természetesen a felebbezés elutasítását javasolta a közgyűlésnek.

Kasics Péter hosszabban kritizálta a tanács eljárását, ebben az ügyben, mire *Bárczy István* beigazolta a tanács eljárásának korrektségét. Kijelentette ezúttal a polgármester azt is, hogy árlejtések alkalmával az írásbeli és szóbeli ajánlatok tevését egyképpen czélszerűnek tartaná. E kijelentést a közgyűlés általános helyesléssel fogadta.

Egy Margit-utcai ingatlan kisajátítása kapcsán *Lendl Adolf* és *Szekula Gyula* megsürgötték a Rózsadombra vezető serpentin-ut kiépítését.

A Szent Rókus-kórház megvizsgálására kiküldött bizottság annak idején jelentést tett arról, hogy a kórházban a helyiségek szűk volta miatt járhatatlanok az állapotok s hogy ezen segítsenek, a Szent Rókus-kórházi plébániai lakás és iroda helyiségeit kórházi czélokra kell felhasználni. A kórházi plébános ennél fogva hajléktalanná lett és megfelelő lakás kibérlésére 3600 koronát kért a fővárostól. A pénzügyi bizottság sokallta ezt az összeget és háromezer koronára mérsékelte a plébános igényeit. A tanács a pénzügyi bizottság javaslatával szemben méltányolta a plébános kérelmét és azt a javaslatot tette a közgyűlésnek, hogy szavazzon meg a 3600 koronát. A közgyűlés a tanácsnál is bőkezűbb volt és *Simonovics Béla* indítványára négyezer koronára emelte a plébános lakbérét, beleértve a fűtés és világítás költségeit is.

A fővárosi könyvtár állásainak végleges szervezéséhez a közgyűlés hozzájárult.

A honvédelmi miniszter leirata.

Hosszabb vitát provokált a honvédelmi miniszter ama leirata, amelyben kimondta, hogy a katonai szolgálatban eltöltött időt ezentúl a törvényhatóságok szolgálatába be kell számítani. A tanács azt javasolja, hogy a közgyűlés e leirat ellen írjon fel a belügyminiszterhez. *Kasics Péter* azt indítványozza, hogy vegyék tudomásul a miniszter leiratát. Ezzel szemben *dr. Bárczy István* polgármester és *dr. Heltai Ferencz* annak a nézetnek adtak kifejezést, hogy a tiltakozó felirat már csak azért is helyén való, mert a kérdés tisztázását elő fogja segíteni. A törvényhatóságnak világos kormány-nyilatkozatra van szüksége, erre pedig nem a honvédelminiszter illetékes, hanem a kormány összessége.

Interpelláció.

A napirend befejeztével *Weinek József* interpelláció alakjában kérdést intézett a polgármestertől, igaz-e, hogy a gáztársaság újabb ajánlatot adott be a fővároshoz? A polgármester egészen röviden azt válaszolta az interpellációra, hogy nem igaz.

A közgyűlés fél hét óra után ért véget.

(**Munkanélküliek a polgármesternél.** Ma délután négy órakor a vas- és fémmunkások, a famunkások és a kávéfőzők felfüggesztett szakszervezetek munkanélküli tagjai küldöttségileg tisztelgtek *dr. Bárczy István* polgármesternél. A küldöttséget *dr. Pető Sándor* vezette, aki vázolta a megjelentek szomorú helyzetét. Eddigelő néhány korona segítséget kaptak a szakszervezettől, ma holnap ettől is megfosztottnak, mert a hatóság kezében levő pénz kifogy. *Dr. Bárczy István* polgármester válaszában kijelentette, hogy az eddig történetekben semmi része sem volt. Tegnap *dr. Pető* hozzáfordult és kérte a vizsgálat megsüregtetését, mire ő tüstént felhívta a referenst, hogy a vizsgálatot vezető közegeket mentse fel minden egyéb teendő elől. A kértlem második részét illetőleg megígéri, hogy a holnapi nap folyamán a belügyminiszter előtt tolmácsolni fogja a küldöttség óhaját. Ami a munkanélküliek segítségét illeti, ez nem tőle, hanem a tanácstól függ, de ő legjobb indulattal fogja a kérelmet támogatni. A küldöttség megelégedetten távozott a polgármestertől.

(**A Várszínház renoválása.** Az új budai színház építésének kérdése előreláthatólag több évig nem nyer kielégítést. Ennek következtében a tanács intézkedett aziránt, hogy a Várszínházat ugy külsőleg, mint belsőleg renoválják, különös figyelemmel a színház tűzbiztonságára. Utasította a tanács a mérnöki hivatalt, hogy megfelelő terveket dolgozzon ki. A mérnöki hivatal ennek a felszólításnak eleget tett s beterjesztette a renoválás terveit, melynek költségei 29.732 koronát tesznek ki.

A pénzügyi bizottság legközelebbi ülésében fog a költségfedezet kérdésével foglalkozni.

(**A pályaudvarok kihelyezése.** A kisajátítási albizottság ma folytatta tárgyalásait *Rózsavölgyi Gyula* alpolgármester elnöklésével a pályaudvarok kihelyezése folytán szükségessé vált kisajátítások dolgában. A tárgyalás során az érdekelt ingatlan tulajdonosok képviselője felszólalt amiatt, hogy a Máv. képviselője egyezség megkötésére fel nem jogosított, s hogy a Máv. az ingatlanok kataszteri jövedelmének 40-szeresét ajánlotta fel kártalanítás gyanánt, amely összeg azonban a valósághoz képest aránytalanul csekély. A Máv.-nak ez az eljárása a kisajátítási törvény azon rendelkezésén alapszik, amely kimondja, hogy a kisajátító abban az esetben, ha a kisajátítandó ingatlanokra sürgős szüksége van és ha a kárnak bírói megállapítása előtt birtokba kívánja venni, a kataszteri jövedelem 40-szeresét, vagy amennyiben a felajánlott ár ezt meghaladja, az utóbbi összeget bírói letétbe tartozik tenni. A Máv. tehát azért nem ajánlotta meg a valódi árat, hogy kisebb összeget legyen kénytelen bírói letétbe helyezni. Ez azonban sérti az ingatlan tulajdonosok érdekeit, mert ilyen módon tűrni kénytelen azt, hogy ingatlanait elvegyék, anélkül, hogy azért mindjárt kártalanítást kapna és kénytelen beérni azzal, hogy a Máv. bizonyos csekély összeget bírói letétbe helyezzen, míg a valódi kártalanítási árt esetleg csak évek múlva, a bírói eljárás befejeztével kapják meg, addig pedig vagyonukat, amiből többen közülük élnek, nélkülözni lennének kénytelenek. Ennél fogva azt a kérelmet terjesztik a bizottság elé, intézkedjék, hogy a Máv. oly képviselőt küldjön a bizottság tárgyalásaihoz, aki egyezségkötésre is fel van hatalmazva. *Benedikt főfelügyelő*, a Máv. képviselője erre kijelentette, hogy a kisajátítási törvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely megállapítaná, hogy a kisajátító milyen összeget ajánljon fel kártalanításul. Kijelentette egyszerűen azt is, hogy amennyiben az érdekeltnek megfelelő reális ajánlatot tesznek, hajlandók velük egyezséget kötni. A bizottság eddigi határozatait *Bissingen grófnő* és *Wagner Géza* felebezték meg.

(**Angol ápolónők a kórházban.** *Hoyos Kamilla* grófnő engedelmet kért a fővárostól, hogy a Szent János-kórházban ápolónői kurzust tarthasson. A grófnő kijelentette, hogy a költséget ő fedezi. Angolországból hoz világi ápolónőket, akik Budapesten a jobb családból való hölgyeket megtanítják az ápolónői mesterségre. A kórházi bizottság ellenazta a dolgot, de a tanács ma elhatározta, hogy tárgyalni fog *Hoyos grófnő*vel.

(**Budapest köz-kórházai.** A székesfőváros bal- és jobboldali kórházainak igazgatósága most adta ki az 1907-ik évről szóló jelentését, majdnem ötszáz oldalas könyvben. A jelentés megmutatja, hogy a kórházak feladata évről-évre jelentékeny mértékben növekedik, de vele együtt a főváros áldozatkészsége is, mert anyagi erejéhez képest igen liberális a betegápolás növekedő költségeivel szemben.

A pesti oldal, a balpart köz-kórházaiban 1907. ben 37.394 beteget ápoltak, akik között 18.843 férfi volt és 18.551 nő. Meggyógyult közülök 8897 férfi és 9734 nő, javultan elbocsátottak 6859 férfit és 5381 nőt, gyógyulatlanul 243 férfit és 486 nőt, meghalt a kórházakban 1454 férfi és 1433 nő. A kórházban maradt 1908-ra 1390 férfi és 1217 nő. A betegek között egy esztendő és fiatalabb 1213 volt, egy-öt éves 802, tizenöt éves 1421, nyolcvan évesnél idősebb éppen száz. Felekezetek szerint így oszlottak meg a betegek; római katolikus volt 64 százalék, zsidó 12.41, református 11.22, ágostai evangélikus 8.64 százalék. A foglalkozások közül nagyobb számmal volt képviselve a családfő: 4785, napszámos 6200, munkás 1227, szabó 884, tanuló 853, asztalos 537, pincér 478. A többi foglalkozásra egyenként csak kevés beteg jutott. A pesti kórházak kiadása 1907-ben 2.383.133 korona volt. Ebből az orvosi és lelkészi személyzetnek jutott 151.429 korona, a ápolószemélyzetnek 94.187 korona, a gondnokság tisztai személyzetének 82.197 korona, ruházatra, ágyneműre 126.551 korona, élelmezésre 932.120 korona, tüzelésre 113.500 ko-

rona, gyógyszerre 16.389 korona, épületfenntartásra 99.927 korona, gázvilágításra 93.894 korona, orvosi szerekre és szükségletekre 85.295 korona kellett.

A budai rész, a jobboldali kórházaiban 13.920 beteget ápoltak, akik közül 8067 férfi volt és 5853 nő. Meggyógyult 3352 férfit és 2690 nőt, javultan bocsátottak el 2988 férfit és 1677 nőt, gyógyulatlanul 536 férfit és 502 nőt, meghalt 670 férfi és 511 nő. A betegek között egy éves és fiatalabb volt 247, egy-öt éves 399, öt-tíz éves 512, nyolcvan évesnél idősebb 73. Felekezet szerint így oszlottak meg: római katolikus 68.62 százalék, református 19.72, zsidó 9.54, evangélikus 5.76 százalék. A többi felekezetre csak igen csekély rész jutott. A foglalkozások között nagy számmal volt képviselve a napszámos: 3043, iparos 2596, családfő 1308, földműves 1305, gyári munkás 1024. A budai kórházak kiadása 1.197.158 korona volt. Orvosi és lelkészi fizetésre 59.107 korona kellett, ruhára és ágyneműre 50.784, élelmezésre 441.705, tüzelésre 99.103, orvosi szerekre és szükségletekre 30.157, gyógyszerre 69.123, betegek ruhájára és ágyneműjére 50.784 korona. A bevételekről nincs nyilvános kimutatás.

(**Interpelláció a gázyár ügyében.** *Weinek József* fővárosi bizottsági tag a ma délutáni közgyűlésen interpellálni fog aziránt, hogy a gázyár igazgatósága részéről beérkezett-e ajánlat a gázvilágítás kérdésében.

(**A nyílt piacok rendezése.** A *Garay*, a *Ferdinánd*, a *Teleki* és az *Orczy-téri* nyílt piacokon uralkodó rendetlen köztisztasági állapotokat megjavítandó, a főváros tervbe vette, hogy ezeket a tereket porolajjal megöntözzék, így az ott maradt esztonhulladékok és élő állatok tollát sokkal könnyebben eltávolíthatják; ennek különösen tavasszal van nagy jelentősége az ilyenkor rendszeren fenyegető kolerajárvánnyal szemben. A köztisztasági hivatal azt javasolja, hogy csak a piac mellett elhúzódó makadam utakat öntözzék fel porolajjal, magát a piacot pedig aszfalt- vagy más köbunkolattal lássák el. A mérnöki hivatal már el is készítette az erre vonatkozó terveket és az átalakítás költségeit körülbelül 600.000 koronában állapította meg. Ezt az összeget a legközelebb felveendő fővárosi kölcsönből fogják fedezni.

(**A járda tisztántartása.** Az utcákat szegélyező diszfák — amint ismeretes — favermekkel vannak ellátva és vasráccsal befedve. A járókelők állandóan teli dobálták ezeket a favermeket papírs- és gyümöleshulladékokkal. A főváros legközelebb falragaszokon fogja felhívni a háziurakat, hogy utasítsák a házfelügyelőket ezen favermek állandó tisztántartására és figyelmeztessék a házban lakó kereskedőket, hogy a házak előtt lévő favermekbe semmiféle hulladékot ne dobjanak be.

(**Uj tanfolyam az iparajziskolában.** A tanács ma tartott ülésén megengedte, hogy az iparajziskolai tanfolyamok között könyvkötőműhelyt rendezzenek be.

Vérszegénység

ellensúlyozásul tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, mely a vért gazdagítja és a test husát szilárdítja és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszerrel járjunk — a halaszt — kérjük ügyelembe venni!

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatát valódi áldás gyomorbetegségeknek és székeszékélyeseknek szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 60 fill.

Mulatságok.

** A Budai Polgári Kör kedden saját helyiségében sikerült jelemestélyt rendezett, mely széles körben reggelig tartott. Jelen voltak asszonyok: dr. Asbóth Sándorné, Alszegehy Béláné, Bánáss Lászlóné, özv. Bolberitz Leóné, Bán Kornélné, Bertók Károlyné, özv. Csorba Jánosné, Czeitter Béláné, Grün Jánosné, Hranitzky Istvánné, özv. Heinrich Ernóné, Komjáthy Míhálné, Kemény Jánosné, dr. Lugmayer Józsefné, Moser Sándorné, Seidl Károlyné, Schömer Ferencné, Sara Vilmosné, Széll Lajosné, Vihely Béláné, Walter Péterné, Weimess Mária, Zámory Mihályné, dr. Németh Imréné, Leányok: Asbóth Iluska, Alszegehy Grinczi, Bánáss Margit, Csorba Ilonka, Czember Mici, Czember Jolán, Czeidler Vilma, Csernányi Mária, Dorogszághy Blanka, Hranitzky Ilonka, Heinrich Ilona, Komjáthy Márta, Komjáthy Klarisse, Kemény Ilonka, Moser Irénke, Moser Margitka, Nagy Melanie, Olgyay Anna, Papp Gizzi, Peregriny Emma, Rajnay Blanka, Seidl Olga, Sártozy Margit, Schömer Janka, Sara Szerafin, Seregházy Ilke, Szöke Mariska, Szöke Ilonka, Szél Manózi, Szilágyi Gizike, Ternyey Ibolya, Újhelyi Mariska, Vihely Gusztika, Walther Ilonka, Zámory Mariska.

** A Budapesti Iparos és Kereskedő Ifjak Közművelődési Egyesülete saját helyiségében, II., Iskola-utca 16, e hónap 10-én, vasárnap színi-előadást rendez. Előadás előtt Sándor Károly, székesfővárosi tanító „Bosznia és Hercegovina” czimen felolvasást tart. Színpad kerül Laky Imre „A szalmazöveg” című négy felvonásos bohózat.

** Kertész-bál. A február 13-án tartandó Kertész-bál nagyarányú készülődéseiről adhatunk hírt. A budapesti virágkötőkkel egyesülve, a hölgyek részére meglepetésről is fognak gondoskodni. A meghívók szétküldését a bizottság a jövő hetekben fogja megkezdeni és akik meghívót tévedésből nem kapnának, forduljanak Lázár Ferenc bizottsági jegyzőhöz (I. Ménesi-ut 45.)

** A magyar vaskereskedelmi alkalmazottak e hónap 30-án a Kereskedő Ifjak Társulata helyiségében családias táncestélyt rendeznek.

** A Budapesti Katolikus Kör e hó 5-én rendezte ebben az idényben második teastélyét, melyen nagyszámban vettek részt a kör tagjainak családjai. A társaság a kör tágas helyiségét egészen megtöltötte s a legvigább hangulatban éjjel utánaig együtt maradt.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete gróf Batthyány Tivadar elnöke alatt látogatott ülést tartott. Az ülés megnyitásakor a választmány lelkes óvációkban részesítette Csikvári Jákót az egyesület hivatalos lapjának szerkesztőjéért, abból az alkalomból, hogy lapjában immár harmincz éve lankadatlanul küzd a tisztviselői érdekeiért. Ezután a választmány köszönettel fogadta az elnök bejelentését, hogy a vasárnapi munkaszünet és a státuszrendezéssel kapcsolatos kinevezések ügyében Wekerle Sándor miniszterelnöknel eljár. Az egyesülethez több helyről érkezett panaszos levél, hogy egyes községeknek a lakbér-csökkentésbe való besorozásakor az érdekelt tisztviselők súlyos anyagi sérelmet szenvedtek. Az egyesület megállapította, hogy a besorozás annak idején általában a tényleges viszonyoknak megfelelőleg történt, de mégis határozatilag most kimondotta azt, hogy hiteles adatokkal igazolható sérelem esetében felterjesztést fog intézni a kormányhoz. A választmány elhatározta végül, hogy a tagdíjainak hivatalból való levonását kérelmezni fogja a pénzügyminisztériumtól. Egyéb folyó ügyeken kívül még a győri körnek a hitelviszonyok rendezésére, valamint a kolozsvári körnek kongresszus tartására vonatkozó átiratát tárgyalta a gyűlés.

(—) Kaszinói tisztújítás Hatvanban. A hatvani kaszinó tegnap tartotta tisztújító közgyűlését. Elnöknek egyhangulag újból Merász István járásbíró választották meg. Titkárok lettek Babitz Zsigmond és Vig Vilmos. Pénztáros Gyagyovszky Tivadar. Könyvtárnok Pákh János. Gazda Nemes Béla lett.

(—) A Magyar Nők Szövetkezeti Ligája e hó 8-án (pénteken) délután öt órakor a „Köztelek”

nagytermében, IX., Köztelek-utca 8. sz., vetített- és mozgóképekkel előadást tart. Az előadás díjtalan. Az előadás sorrendje: Megnyitó. Tartja: Kolosváryné Korányi Ilona. Farkas Imre; Vén czigány. Szavalja Sebess Olga. A liga első éve. Előadja: Nádas Gusztávné. Bloch József; Kis magyar ábránd. Hegedűn előadja: Nemes Gusztáv; zongorán kíséri: Fodor Margit. A szövetkezés Angolországban. Előadja: Nádas Gusztáv. Mozgófényképek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Sebess Dénes a budapesti ítélőtábla tanácselnöke. A király Günther Antal igazságügyi miniszter előterjesztésére dr. Sebess Dénes budapesti ítélőtáblai bírót a budapesti ítélőtáblához tanácselnökké nevezte ki.

§ Igazságügyi kinevezések. A király Günther Antal igazságügyi miniszter előterjesztésére Kray István pozsonyi főügyész a szegedi ítélőtábla elnökeké, dr. Gedeon Albert és Kaeskovics Jenő budapesti, valamint dr. Spóner Gyula kassai ítélőtáblai bírakat számfeletti kuriai bírakká, Ráth Zsigmond budapesti ítélőtáblai bírót számfeletti koronagyűlési helyettesé, Weress József ítélőtáblai bírót ezimel és jelleggel felruházott dévai törvényszéki bírót a kolozsvári, Sárkány Lajos budapesti büntető és dr. Simay Gyula, a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki bírakat a budapesti ítélőtáblához bírakká nevezte ki; végül Molnár Géza nagyváradi ítélőtáblai bírónak a kuriai bírót ezimel és jelleggel adományozta.

§ A kuriai választási tanács tagjai. A kir. Kuria ma választotta meg az országgyűlési választások felett bíráskodó két tanács tagjait. Az első tanács elnöke Sebestyén Mihály kuriai tanácselnök lett, rendes tagjai pedig: Fittler Imre, Jancsekó István, Karay Lajos és Staud Lajos; póttagok: Menyey László, Lábán Lajos és Forster József. Jegyzők: Ráth István és Csopely Dénes. A második tanács elnöke Varrik Béla kuriai tanácselnök lett, tagjai pedig: Pongrácz Jenő, Dezsőffy Géza, Somogy Mihály és Sárói Szabó László. Póttagok: Pecháta Endre, Weis Károly és Bohunitzky Ödön. Jegyzők: Csengei Gyula és Mariska István. Ez alkalommal említjük meg, hogy a kir. Kuria teljes ülése a róm. kath. és gör. kath. püspökök hagyatékának felülbírálására kiküldött vegyes bizottság tagjaiként a mag. részéről Pecháta Endre és Jancsekó István kuriai bírakat jelölte ki.

§ Eltűnt hagyaték. Rein Illés pénzügynök alig hogy lehunyta szemét, két gyermeke: Szilágyi Jenőné született Rein Róza és Révész (Rein) Aladár az elhunyt atyjuk hagyatékában talált váltókat és egyéb értékeket magukhoz vettek s azok létezéséről sem anyjuknak, sem testvéreiknek nem szóltak semmit. A váltókat aztán behajtották s a pénzen testvériesen egymás között megosztották. A hagyatékban ez az elkezelése csak akkor tűnt ki, amidőn az özvegy Rein Illésné meghalt s utána semmiféle hagyaték nem maradt hátra. Kijátszott testvéreik előtt ez gyanusnak tűnt fel s kutatni kezdtek. A kutatás eredménye az lett, hogy megtudták, hogy a Rein Illés zsebében talált váltókat Szilágyiné és Révész (Rein) Aladár már régen behajtották. Erre aztán büntető feljelentést tettek a két testvér ellen. A megindított nyomozás megállapította, hogy Szilágyiné és Révész (Rein) Aladár mintegy 44.000 korona értékű váltót hajtottak be maguk javára atyjuk hagyatékából, s a pénzt meg is tartották. A kir. ügyészség most indítványt tett a büntetővizsgálatnak sikkasztás büntetése címén leendő elrendelés iránt a büntető törvényszék vizsgáló bírójánál Szilágyi Jenőné szül. Rein Róza és Révész (Rein) Aladár ellen. A vizsgálóbíró lesz hivatva az ügyészi indítvány értelmében dönteni a feljelentők által kért büntető zárlat elrendelése tekintetében.

§ A szobrászműhely titkai. A budapesti büntetőtörvényszék ma ítélkezett Weisz László szobrász felett, aki múlt év november 17-én erkölestelen merényletet követett el a Madách-utca 14. számú háznak szobrászműhelylyé alakított pinceszékhelyisé-

gében egy szobrászmester 11 éves leánya ellen. A törvényszék az elvetemült embert két évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen az ügyész sulyosbírást felebbezett.

§ Elzálogosított zongora. K. Dániel utazó felesége 1906. év november havában egy 800 koronás zongorát bérelt Dehmal Károly fővárosi zongoragyárostól, mivel szorult anyagi viszonyok között volt s a lakbért fizetni nem tudta, a kibérelt zongorát elzálogosította a beraktározási vállalatnál. Az elzálogosításról szóló zálogjegyet egy év múlva elküldötte Dehmalnak, aki 170 koronáért vált kénytelen a saját zongoráját visszaváltani. Dehmal feljelentésére a büntető törvényszék sikkasztás miatt helyezte vád alá K. Dánielét, kinek ezen bűnügyét ma tárgyalta a büntetőtörvényszék Jamnitzky bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a panaszos zongoragyáros kijelentette, hogy kárát időközben a vádlott nő és férje megtérítették neki s így ő a vádlott nő ellen tett panaszát már vissza is vonta s megbüntetését nem kívánja. A bíróság tekintettel a nyomatékos enyhítő körülményekre, K. Dánielét sikkasztás vétségéért két napi fegyházra ítélte. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a vádlott nő ellenben felebbezést jelentett be.

SPORT.

() Jég-hockey-tréning. A hirdett MAC, mágus csapat helyett tegnap délután 3/4 óra tájban két alkalmi csapat tartott jég-hockey-tréning mérkőzést a városligeti nagy jégpályán. A második half time-ban már villamosvilágítás mellett kergettek az apró vörös labdát. A mérkőzés meglepetéssel végződött, mert a gyengébbnek hitt csapat — főként nagyon ügyes védelme segítségével — 6:2 arányban legyőzte az erősebbnek vélt csapatot. Félidő 4:2. A két csapat a következő összeállításban játszott:

Győztes csapat: Benovits—Lator, Ságodi—gróf Andrassy, Haberau, br. Pongrácz, Minder. Legyőzött csapat: br. Ambrózy—br. Taxis, br. Piret—gr. Keglevich—Lauber, Pözel, Szentgyörgyi.

Bíró: Horvátovits Ferenc (MAC.) volt.

() Longboat újra legyőzte Dorandot. Newyorkból táviratozzák, hogy Dorando Pietri és Longboat január másodikán újabb matchet vívtak a maratoni negyvenkét kilométeres távon, ezúttal Buffalóban. A két hosszútáv futó újabb találkozása ismét Longboat győzelmével végződött, aki ezzel végleg beigazolta fölényét a londoni maratoni futás díszkaviflikált győztese fölött. Dorando ezúttal is gyors tempóban vezetett, közvetlenül mögötte Longboat haladt, de könnyed futással elárulta, hogy bármely pillanatban könnyen megszabadhatna ellenfelétől. Három mértőld megtfutása után Longboat elesett, miáltal Dorando tizennyolcz méter előnyt szerzett magának. Ez sem használt azonban neki, mert mindinkább elfáradva, tizennyolcz mértőld után hirtelen megállt, mire tréneré és hívei hozzá rohantak és elvitték. A tizennyolcz mértőldet (28.962 kilométer) 1 óra 47 percz alatt futották meg, négy perczel rövidebb idő alatt, mint newyorki matchük alkalmával. Longboat-ot óriási óvációkban részesítették hívei; a kanadai most Shrubbs elleni matchére készül. Dorando, mint később kitént, szív működésében hirtelen keletkezett zavarok miatt volt kénytelen matchét feladni.

Nyílttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Raglan ————— 21-26 frt
Felöltő vagy
Tollkabát
Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 6, az emeleti termekben.
Museum-körút és Kossuth Lajos-utca sarak mellett

Angol, francia és amerikai rendszer!

KÉSZPÉNZÉRT félárban:

vaházkodik minden ember finoman és elegánsan
Az ország-
san ismert **ZÉLINGER SAMU** elsőrangú
uri-szabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:

finom öltönyt 21 frtéért
nagyon finom prima öltönyt . . 26 „

SCHMIDL L. GYŐR

ajánl: kakaóporl, csokoládét és (l)nom cukorkákat.
Főraktár: VII., Erzsébet-körút 4.

KÖZGAZDASÁG.

A magyarországi pénzügyintézetek országos szövetségének tevékenysége 1908-ban.

Budapest, január 7.

A lefolyt esztendőnek Magyarország vidéki pénzügyintézeteire nézve szomorú érdekessége van. Az 1907-iki válságos év után nyugalomra és békére lett volna szüksége a magyar hitelügynök, de az események úgy hozták magukkal, hogy számos nyugtalanító körülmény keltett aggodalmat pénzügyintézeteink sorában. És ez érthető, ha sorra vesszük azokat a részben törvényerőre emelkedett, másrészt előkészület alatt lévő javaslatokat, amelyek közül mind egyik, mely a hitellellettel vonatkozásban van, a panaszok és sérelmek hangoztatásával találkozott.

Ilyen körülmények között a Magyarországi pénzügyintézetek országos szövetségére, mely már a negyedik esztendőben fejt ki közhasznú és céltudatos működést, fokozott mértékben hárult a teendők egész sorozata. Mindazokat, akik a vidéki pénzügyintézetek sorsát figyelemmel kísérik, bizalommal tölti el az az öröndetes fejlődés, amelyet a lefolyt évben ennél a kiváló érdekképviseletnél tapasztalunk.

A Szövetség széles körre kiterjedő működésének csak vázlatos történetét adhatjuk itt, de ez a rövid összefoglalás is képet nyújt arról, hogy milyen tevékenységet fejtett ki a Szövetség 1908. évi történeténél kifejezetre jutnak mindazok az események, amelyekről, mint a vidéki intézeteket érintő körülményekről, a krónikásnak be kell számolnia.

A Szövetség legfontosabb teendői közé tartozott a múlt évben a hitellellettel súlyosan érintő törvényjavaslatokkal szemben való állásfoglalás irányítása, illetve a már a megelőző évben kezdeményezett akció folytatása.

Elsősorban az adóreform foglalkoztatta a Szövetséget. Nem szólnak itt azokról az aggodalmakról, melyeket ez a reform keltett. A Szövetségnek, miután a vidéki érdekeltséget nem hívták meg azokra a tanácskozásokra, melyeket az 1908. év elején ebben az ügyben folytattak, nem maradt más teendője, minthogy emlékiratban foglalta össze a pénzügyintézetek kívánásait. Ezt a beadványt újabban, a közgyűlés után egy másik követte, amelyben a Szövetség ugyancsak a vidéki intézetek sérelmeit sorolta fel. Akcióra készítette a Szövetséget az uzsoratorvény javaslata, melynek megvalósítása szintén jogosult aggodalmat keltett. De mielőtt az említett két javaslat az országban felhangzó tiltakozás dacára felszínre maradt, addig teljesen háttérbe szorult két másik fontos javaslat: a hitellellettel és a csekk törvény. A szövetségi javaslat tekintetében nem történt újabb lépés. A Szövetség megbízásából Dr. Hantos Elemér főtitkár kiváló munkát írt erről a kérdéssel, amelyben a kodifikálás hibáira rámutatott s ezt a Szövetség beküldötte a képviselőház igazságügyi és pénzügyi bizottságai minden tagjának azzal a kéréssel, hogy a javaslat, mint a céljának meg nem felelő, ne kerüljön parlamenti elintézés alá. A végrehajtási novella az idén fajt aecomplj elé állította a Szövetséget s így nem maradt más teendője, mint hogy a változott viszonyok megismerése céljából körlevélben hívta fel az ország összes intézeti figyelmét, másrészt kifejezést adott tiltakozásának. A homestead doltát szorgos tanulmányozás tárgyává tette a Szövetség, kinyomatta és szétküldte a javaslatot s ezt a kérdést állandóan felszínre tartja.

E fontos s a vidéki pénzügyintézeteket mélyen érintő tevékenység, helyesebben küzdelem közepette nem feledkezett meg a Szövetség szociális feladatairól. Így a pénzügyintézeti tisztviselők mozgalmairól, a jogviszony rendezéséről és főleg a nyug-

díjgyőről. Az utóbbi tekintetben teljes erővel látott neki a Szövetség a nyugdíjintézmény előkészítéséhez s remélhető, hogy az 1909-iki év már meghozza a kívánt eredményt, a nyugdíjintézmény létesülését. A tisztviselők országsszerte való szervezkedésénél sajnálatosan tapasztalható, hogy bizonyos körök éket akarnak venni a Szövetség és a tisztviselők közé. Hogy ez a mesterségesen támasztott hangulat csak ártalmára lehet a jó ügynek, az nem lehet kétséges.

A Szövetség régi programjait közül az idén megvalósítást nyert az a szándék, hogy a vidéki pénzügyintézeteknél megszüntesse a kezelési módok anarchiáját, amennyiben a Szövetség szétküldte az egyöntetű könyvviteli és mérlegkészítési mintatartást s az eddigi eredmények meghaladták a várakozásokat. Azonkívül egy csomó kiadványt bocsátott a vidéki intézetek rendelkezésére, melyekben közérdekű kérdéseket tárgyalt.

Öröndetes fejlődés képét mutatja a Szövetség vidéki szerveinek kiépítése tekintetében is. Amellett, hogy a meglévő vidéki bizottságok gyakran üléseztek és a hitellellettel érintő kérdésekkel foglalkoztak, néhány új bizottság alakult s további alakulások folyamatban vannak.

Legfrappánsabb bizonyítéka a Szövetség haladásának és életképességének, hogy az idén 132 új tagot gyűjtött táborába.

A mostani helyzet közepette, amikor a vidéki intézetekre annyira ránehezdednek az aggodalmak, megvizsgáló tudat az, hogy az egyre fejlődő Szövetség olyan céltudatosan teljesíti a rá háruló feladatokat. Ennek az intézménynek a működése olyan kezébe van letéve, amelyek soha sem színöz munkássággal valósítják meg az intézmény feladatait. És meg kell emlékeznünk itt a vezetőség, elsősorban Mándy Lajos ny. min. tan. elnök és Dr. Hantos Elemér ügyvezető-főtitkár tevékenységéről, akik fáradságot nem ismerő buzgalommal vezetik a Szövetség ügyeit.

A vidéki intézeteknek egyrészt megnyugvással szolgál, hogy van egy forum, amely panaszait megfogalmazhatja s érdekében eljár, de másrészt — a ma még a Szövetségtől távolállókhoz szól ez — arra a kötelességre figyelmeztet, hogy minden intézetnek helyet kell foglalnia a kiváló érdekképviselet kebelében.

Az ipar és kereskedelem ligája. E czimnel ma este nagy érdeklődést keltett felolvasást tartott a Magyar Kereskedelmi Csarnokban annak alelnöke, Fürst László. Széles alapokon fejtegeti azt, hogy ma a törvényhozásban és a társadalomban egyaránt kereskedelemellenes irányzat tapasztalható, mivel szemben csak úgy védekezhetnek a merkantilizták, hogy ha az iparosok és kereskedők együttesen szervezkednek s egy bizonyos érdek-közösséggel megteremtik a munkáikat és hivatalnokait is megnyerik a kereskedelem érdekeinek védelmére. Igen érdekesen fejti ki, hogy a szociális béke nem utópia. Széles körökben hiszik, hogy a szociáldemokrácia és a liberálisizmus együttműködése elmaradhatatlan. Az osztrák birodalmi tanács emlékeztet 1908. december 19-iki szavazása, melyben a 370 tagu szabad agrárius egyesülés vereséget szenvedett, melyben a liberális pártok a szociáldemokrata párt segítségével kétharmad többséggel adták meg a szerb szerződés meghosszabbítására való felhatalmazást, azt tanúsítja, hogy az ilyen szövetezésre szokszor lesz szükség. Az iparosok és a kereskedők ligájának már kezdetől fogva rendszeresen oda kell törekednie, hogy megőrtesse egy a munkaadókkal, mint a munkások és az alkalmazottak nagy tömegével, hogy egyaránt áll érdekében az ipar és a kereskedelem megvédése. A ligának nagyarányu propagandát kell folytatnia a szociális béke és a munkásjóléti intézmények érdekében és akkor elérheti, hogy a népparlament különféle pártjaiban az ipar és a kereskedelem számos képviselője és szószólója fog helyet foglalni és ezek csakugyan elő fogják készíteni a modern alapokon fejlődő Magyarország gazdasági függetlenségét. Az előadást nagy tetszéssel fogadták a megjelentek.

Az Iparegyesülethől. Az Országos Iparegyesület végrehajtó bizottsága tegnap ülést tartott, melyen tudomásul vették, hogy a tüzéségi szállítások mintái ügyében a kereskedelmi miniszter leiratot intézett az egyesülethez, amely közli, hogy ezek a minták a pályázó iparosok által milyen feltételek mellett szerezhetők meg. Az egyesület két más fővárosi egyesülettel együtt fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy a nyersolaj szállítására megadott kedvezmények legalább egy évig még meghosszabbíttassanak. Bejelentették továbbá, hogy a kereskedelmi miniszter válaszolt az egyesületnek a telefonkönyv új leosztása ügyében tett fölterjesztésére és közölte, hogy jövőben a telefonelőfiztők névsora nem csupán betűrendben, hanem szakmák és hívószámok szerint is fog csoportosíttatni. A minisztérium felszólítása folytán az egyesület kérdést intézett a magyar papíripari vállalatokhoz, hogy melyik volna hajlandó hullámpapír gyártására berendezkedni. E kérdésben a tárgyalások még folyamatban vannak. Gelléri Mór igazgató bejelenté, hogy az egyesületnek az ipartörvény tárgyában készült memoranduma teljesen elkészült és fölterjesztetett a kereskedelmi miniszterhez.

A baja—bátaszéki vasut elsőrangusítása. Csak minap emlékeztünk meg arról a pályázatról, mely a baja—bátaszéki vasut elsőrangusításához benyújtott ajánlatoknál a legelőbb és legrágább ajánlatok között közel egymillió árkülönbséget eredményezett. Most közöljük az egyes ajánlatok végső összegét: Alföldi, Briefer és Grossmann-czég 1.919,988 korona; Fischer Henrik 1.971,024; Freud Henrik és Fia 1.989,489; Grünwald Testvérek 2.191,847; Gregersen és Fiai 2.195,469; Kann Ödön mérnök 2.203,413; Lehner és Hofbauer 2.221,776; Pollacsok és Epstein 2.342,971; Rényi és Bottenstein 2.353,024; Bauer Antal és Schiffer Mór 2.357,029; Szár és Grimmel 2.388,664; Fried és Adorján 2.537,519; Schiffer Miksa 2.579,348; Heriseu Vilmos 2.604,918; Kiss J. Jenő 2.739,105; végül a Magyar Építő Ipar r.-t. 2.675,883 koronáért vállalja a munkát, azzal a kötelezettséggel, hogy az egész vonal kiépítését 1910. január 31-ig befejezik és átadják a forgalomnak.

Kettős vágány Szajol—Debreczen közt. Mint már több ízben megírtuk, a debreczeni kereskedelmi és iparkamara, Hajdu vármegyével egyetértve, fölterjesztésben kérte, hogy Szajol—Debreczen közt kettős vágány épüljön, hogy így az utóbbi időkben gyakori vasuti összeütközések, szerencsétlenségek elháríthatók legyenek. A kereskedelemügyi miniszter a szajol—püspökladányi vonal kettős kiépítésének sürgősségét elismerte és a lehetőséghez képest meg is fogja valósíttatni. Püspökladány—Debreczen vonalszakasz kettős építés helyett a forgalomhoz képest egyelőre elégnék talán az állomások bővítését és a közbeeső hadikitérők forgalmi kitérőkké bővítését. Jelzi, hogy az egyes állomásoknak biztosító váltóberendezésekkel ellátása különös gondja tárgya. Ezekből reméli, hogy a nagy forgalom lebonyolítása meg fog könnyíttatni és rendessége biztosíttatni fog. Mindezen gondoskodás föltétlenül helyes és elismerendő, azonban a kamara és a vidék általában úgy vélekedik, hogy a kettős sínpar Debreczenig már is igen szükséges, de rövid idő alatt nélkülözhetetlen lesz, különösképpen tekintettel nem a személy-, hanem az áruforgalomra.

Az „Albina” új fiókja. Ki ne ismerné ezt a hírhedt nevet: „Albina”? Egy csomó elpusztult magyar sporád teszi emlékeztető minden egyes lépését, melylyel tervszerűen dolgozik az erdélyrészi magyarság anyagi tönkretételén. Most ismét terjeszkedik. Lugoson vetette meg a lábát s pénzügyintézeti fiókja itt is meleg fészke lesz az oláh igaztókknak. Elszomorító, hogy az ilyen alattomos és szemérmetlen nemzetiségi agitációkkal szemben ma még tehetetlenek vagyunk és kívánatos volna, hogy a jövőben találjunk eszközt arra nézve, hogy hasonló törekvéseket még gazdasági működés jogcíme alatt se lehessen érvényesíteni.

A gazdasági háziipar. Kétségtelen az, hogy a gazdasági háziiparnak hazánkban rendkívül nagy jelentősége van. Népiünk erősen egyoldalú foglalkozást üz s az östermelő gazdasági munkás jóformán egész télen át télenlenségre van kárhoztatva. Ezért különösen nagy figyelmet érdemelnek a gazdasági háziipari tanfolyamok, melyeknek rendszeresítésével igen nagy érdemeket szerzett Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter. A tavalyi tanfolyamokon közel 500.000 tárgyat készítettek. Ugyanemmit a háziipari szövetségekben is. Az idén még nagyobb lesz az eredmény, mert a szö-

vetkezettek száma is napról-napra nő és tanfolyamok is több helyen tartatnak. Tavaly negyvenkilenc vármegyében, 379 községben 391 háziipari tanfolyamot tartottak, az idei tervezet szerint pedig 58 vármegyében, 474 községben 482 tanfolyam van működésben. Legtöbb tanfolyam Békés, Csanád, Temes, Jász-Nagykun-Szolnok, Szilággy és Somogy vármegyében van. Békésben külön vármegyei háziiparfejlesztő bizottság gondoskodik a tanfolyamok vezetéséről. Balassagyarmaton egyidőben három helyen is tart tanfolyamot. A gazdasági ismétlő iskolánál a városi kisközségek részére és a 16-ik honvédelmi ezred 2. zászlóalja részére külön-külön tanfolyamot nyitottak. Sárospatakon is három tanfolyam van. Az ev. ref. főiskolán, a tanítóképzésén és a kisközségek részére. Nevezetesen adatokat tartalmaz a szóban forgó füzet a gazdasági téli népies előadásokra vonatkozólag is. Az idei télen gazdasági előadást tartanak. Gazdasági tanfolyamot pedig 34 vármegyében, 64 községben hatvanötöt rendeznek. E pár adatból is látható, hogy milyen nagy fordít Darányi a gazdasági munkás- és kisközségi értelmi színvonalának emelésére is, amely a nemzeti vagyonszerzés nagy problémáiban elsőrangú szerepet játszott mindig.

A borértékesítés új módjai. Akik lapunk hátsólapjait figyelemmel kísérték, bizonyosságot tehetnek arról, hogy mindenkor erős kitartással küzdöttünk az ellen a kizsákmányolás ellen, amelyben bortermelőinknek van részük az idén. Mi voltunk azok, akik rámutattunk a bor szövetkezeti alapokon való értékesítésének nagy előnyeire s mindig sürgettük a termelőket szövetkezésre. Örömmel látjuk most, hogy a földművelésügyi miniszter is akcióba lépett ez irányban s meg akarja akadályozni, hogy a szőlőművelés és borgazdaság válságos helyzetbe jusson, azért már most nagyobb eszközökkel, szélesebbkörű intézkedésekkel egyengetni akarja a borértékesítés útjait, fejleszteni óhajtja a fogyasztást, nem akarja véletlenül bízni a borforgalmat, hanem intézményeket óhajt létesíteni, amelyeknek célja az eladó borkészletek nyilvántartása, mintapéldányokban való összegyűjtése, a borkereskedelem irányítása, borpiazzok létesítése. Azért a miniszter elhatározta, hogy borkimérésre berendezendő városi házi pinczék, kóstoló-csarnokokat s mintaraktárakat állíttat föl és a meglévő borkészleteket állandóan nyilvántartja, azokat hirdeti és a termelőket úgy a belföldi, mint a külföldi vevőkkel összehozza. Reméljük, az elhatározást nyomon követi a tett is.

Az ipartestületek az új ipartörvényről. Az Ipartestületek Országos Szövetsége ez idén november elején országos értekezletre hívta össze az összes hazai ipartestületeket az új ipartörvény tervezete tárgyalására végett. Az értekezleten ugyancsak valamennyi nagyobb ipartestület, az iparkamarák nagyobb része, sok ipari egyesület és az iparügyek iránt érdeklődő több országgyűlési képviselő vett részt. Az értekezletnek gyorsírói feljegyzések alapján készült naplója, mely az összes referátumokat, a teljes vitát és az elfogadott határozati javaslatokat szövegszerűen tartalmazza, most jelent meg a Szövetség kiadásában. A napló 76 nagyréti oldalra terjed.

A malommunkások kollektív szerződése. A Fővárosi Malomgyógyászati tudvalevőleg elhatározta, hogy a választott bíróság döntését kéri ki az irányban, vajjon a malommunkások nem szegték-e meg a szilveszteri politikai sztrájkkal a kötött kollektív szerződést? A bíróság, melybe úgy a munkások, mint a malomszövetség 3-3, a szakmán kívül álló bírót delegál, holnap d. u. ül össze ez érdekes ügyben.

Az ugoceai csikólegelő. Az ugoceavármegyei gazdasági egyetemes csikólegelőt létesített, hogy a vármegye lótenyésztését fejlessze. Darányi földművelésügyi miniszter méltányolta a közgazdasági jelentőségű célt, részben a lótenyésztési alaptól, részben a hegyvidéki akció költségvetése terhére megfelelő államsegélyt engedélyezett. A csikólegelőt kisközségek jóságait gondozzák.

Mit jövedelmez a fölemelt szeszadó az 1909. évben? A miniszterelnök bécsi útjával kapcsolatosan megírtuk, hogy a miniszterelnök tárgyalásokat folytatott az osztrák pénzügyminiszterrel az iránt is, hogy miként lehetne a miénkkel azonos szeszadótörvényt Ausztriában is mielőbb életbeléptetni. E hírrel kapcsolatban közölt ama híradás, hogy Wékerle a 20 koronás szeszadópótlék révén 140 millió korona több bevételt remél a folyó évben, — téves alapokon nyugszik, mert az 1909. évi budgetbe beállított 140 millió több bevételből még az esetben is, ha a 40 koronás fölemelt adótétel

érvényesülne, szeszadó címén csak 40 millió több bevételre számíthatna a pénzügyminiszter. A 100 millió korona pedig egyéb adóbevételi többlet-rekre van előirányozva. A pénzügyi többlet a 20 koronás szeszadópótlék címén, tehát ez év szeptember hó elsején kezdődő főzési idényig, hátralevő nyolcz hónap alatt legföljebb tízezer millió korona lesz csak, (itt a tévedés), mert még az esetben sem lehet a 40 koronás szeszadótöbbletet követelnie a pénzügyi kormányzat, ha időközben az osztrák parlament megszavazná az új szeszadótörvényt.

A Technológiai Iparmúzeumból. A Technológiai Iparmúzeumban rendezett kisipari kiállítást állandóan igen sokan látogatják s nemcsak az iparosok, hanem a nagyközönség körében is élénk vásárlás indult meg és a kiállított gépek és szerszámok nagy része már el is kelt. A kiállított gépek és szerszámok holnap, pénteken délután 6—8 óráig működésben lesznek láthatók, egyéb napokon mindíg délelőtt 9—1-ig és délután 3—5-ig látogatható a kiállítás minden díj nélkül.

A jegybankok kamatlábai 1908-ban. A múlt év közgazdaságáról irt tanulmányunkban részletesen megemlékeztünk már az európai jegybankok kamatlábpolitikájáról. Mindazonáltal nem lesz érdektelen, ha szemléltetően is bemutatjuk a jegybankok kamatmozgalmait, amelyekről kitéstük, hogy az összes jegybankok leszállították a kamatlábat s az alacsony kamatláb megmaradt az év végéig s egyelőre nincs is kilátás arra, hogy a jegybankok kamatlábainak mértékében változás álljon be. Az európai jegybankok kamatláb-változása ezeken a napokon történt:

Osztrák-Magyar Bank.

1907 november 9.	6%
1908 január 11.	5%
1908 február 3.	4½%
1908 május 8.	4%

Angol-bank.

1907 november	7%
1908 január 2.	6%
1908 január 16.	5%
1908 január 23.	4%
1908 március 5.	3½%
1908 március 19.	3%
1908 május 28.	2½%

Francia bank.

1907 november 7.	4%
1908 január 9.	3½%
1908 január 23.	3%

Német Birodalmi Bank.

1907 november 8.	7½%
1908 január 13.	6½%
1908 január 25.	6%
1908 március 7.	5½%
1908 április 27.	5%
1908 június 4.	4½%
1908 június 18.	4%

A belga nemzeti bank.

1907 november 7.	6%
1908 január 13.	5%
1908 február 15.	4½%
1908 február 24.	4%
1908 március 28.	3½%
1908 július 11.	3%

A svájci nemzeti bank.

1907 november 7.	5½%
1908 január 19.	5%
1908 január 23.	4½%
1908 február 20.	4%
1908 március 19.	3½%

Orosz állami bank.

1907 november 11.	7½%
1908 január 12.	7%
1908 január 17.	6½%
1908 május 9.	6%
1908 július 2.	5½%

Az olasz 1908-ban csak egyszer szállította le és pedig 5½%-ról 5%-ra a kamatlábat.

A romániai 7%-ról 5%-ra.

Folyóvízeinkről. A földművelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna alacsony vízállású: Remeténél, Budapestnél és Dunaföldváról Bajáig áll a jég, másutt zajlik; Budapesten a vízállás ma 42 cm., tegnap óta 20 cm.-t áradt. A Tisza alacsony vízállású, Tekeházig zajlik, másutt áll a jég. A Dráva vízállása alacsony, helyenként áll a jég. A Száva alacsony vízállással apadó jellegű.

A Siemens és Halske r.-t. üzleti éve. Berlinben a Siemens és Halske részvénytársaság mai

rendkívüli közgyűlésén az igazgatóság beszámolt a lefolyt üzleti év eredményeiről és tudatta, hogy a beérkezett megrendelések a tavalyiakkal szemben emelkedést mutatnak, de az üzemnek egynehány ága a tavalyi eredményekhez képest hanyatlást mutat, mindazonáltal a múlt évi megrendelésekhez képest valamennyi üzemből együttvéve az emelkedés 15 százalék. A Siemens és Schuckert-művekkel az üzleti év elején a megrendelések csökkentek.

Fergalmi hírek. A triest-i es. és kir. tárházak raktárai túltömöttsége miatt a beraktározásra rendelt áruknak átvételét spirítusszal töltött tartánykecsik és utban levő áruk kivételével beszüntették. Ezen okból Triest-Freihafen k. k. Staatsbahn és Triest-Freihafen Südbahara spirítusszal rakott tartánykecsik kivételével csak azon áruk vehetők fel, melyeknél a fuvarlevélben a felek által lércit raktárakba való beraktározásra vonatkozó megjegyzés van előírva, vagy pedig a közvetlen behajózásra vannak rendelve. Ily szállítmányokra nézve megkivántatik, hogy az átrakási áruknál a feladók az azonnali behajózás tehetetlenségének következményeire, valamint a tárházak egyes raktáraiba való beraktározás lehetetlenségéből származó következményekért a fuvarlevélben szavatosság foglaltassék.

A francia bank állása január 7-én. Készpénzkészlet (arany) 3517.936.000 (+ 29.709.000), készpénzkészlet (ezüst) 883.010.000 (+ 140.000), váltótáraza 880.219.000 (— 143.063.000), bankjegyforgalom 5230.595.000 (+ 5.075.000), magánzámlák 654.886.000 (+ 38.337.000), kincstár követelése 111.758.000 (— 55.340.000), összes előlegek 541.432.000 (+ 19.677.000), kamat és leszámítolási jövedelem 1.989.000 (+ 1.075.000). A bankjegyforgalom aránya a készpénzkészlethez 84,13.

Az angol bank állása január 7-én. Össztartalék 19.991.000 (+ 560.000.) Bankjegyforgalom 29.633.000 (— 149.000.) Bankkészlet 31.172.000 (+ 449.000.) Váltótáraza 35.197.000 (— 9.889.000.) Magánosok követelése 47.316.000 (— 6.287.000.) Kincstári követelések 7.551.000 (— 373.000.) Bankjegytartalék 18.568.000 (+ 458.000.)

Szesztermelésünk. A magyar korona országainak 1908 november havában, valamint az 1908 szeptember 1-étől bezárólag 1908 november végéig terjedő időszakban való szesztermeléséről és szeszforgalmáról a „Budapesti Tudósító” a következő végleges kimutatást közli: Termelési adó alá eső szeszfőzők termelésre bejelentettek novemberben 19.314 hektolitert (az előző év ugyane havában elért eredményhez képest 11.758 hektoliterrel többet), a fentemlített időszakban 54.291 (+ 31.427) hektolitert. Fogyasztási adó: termeltek a szesz főzőkben novemberben 117.404 (— 3683) hektolitert, az említett időszakban 254.415 (— 39.879) hektolitert. Bevételtek fogyasztási adóval terhelten szabadraktárakká nyilvánított szeszfinomítóban és szabadraktárakban novemberben 49.212 hektoliter kontingenst és 4049 hektoliter exkontingenst, összesen 53.261 hektolitert, az említett időszakban 95.371 hektoliter kontingenst és 21.800 hektoliter exkontingenst, összesen 117.171 hektolitert. Elszállítottak a fentemlített vállalatokból: 1. A fogyasztási adó lefizetése mellett novemberben 55.553 (— 23.002) hektoliter kontingenst és 5850 (— 1448) hektoliter exkontingenst, összesen 61.408 (— 24.450) hektolitert, az említett időszakban 152.962 (— 65.069) hektoliter kontingenst és 27.418 (— 3758) hl. exkontingenst, összesen 180.380 (— 68.827) hl.-t. 2. Fogyasztási adóval terhelten: a) a magyar korona országaiában lévő vállalatok részére novemberben 54.836 (— 5722) hl. kontingenst és 4704 (2295) hl. exkontingenst, összesen 59.540 (— 8017) hl.-t, az említett időszakban 106.090 (— 18.446) hl. kontingenst és 20.167 (— 12.040) hl. exkontingenst, összesen 126.257 (— 30.486) hl.-t; b) a vámvonalon át való kivitelre novemberben 124 (— 158) hl. exkontingenst, az említett időszakban 1451 (+ 675) hl. exkontingenst; c) másnemű adómentes felhasználásra novemberben 3339 (— 69) hl. kontingenst és 11.180 (— 689) hl. exkontingenst, összesen 14.519 (— 758) hl.-t, az említett időszakban 10.051 (— 40) hl. kontingenst és 34.214 (+ 570) hl. exkontingenst, összesen 44.265 (+ 570) hl.-t. Kezdetleges szesz-készlet az 1908/9-iki termelési időszak kezdetén, 1908 szeptember 1-én (ideiglenes adatok) 99.662 hl. a kisebb adótétel mellett. Fennmaradt szesz-készlet az 1908/9-iki termelési időszak első negyedének végén 109.116 hl.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, január 7.

A készáru-piacra ma lanya volt az irányzat. Orosz kínálatával szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árakat ígérték. Mivel az árúirtokosok kevés hajlandóságot mutattak nyomott árak mellett az eladásra, korlátolt maradt a forgalom, melynek folyamán mintegy 14.000 q buza kelt el, a keddieknél néhány fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 26.70 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 23.70 korona 74 kilós szerémségi, úszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek forgalom nélkül változatlanok. Elkelt 200 q rozs, 19.70 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt meguyi-fáskor lanyhán és az utolsó zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, amihez leginkább az enyhe időjárás járult hozzá. Az üzlet folyamán valamivel barátságosabb volt ugyan a hangulat, de csak igen gyenge forgalom fejlődött ki, mi mellett pár fillér keretén belül ingadoztak, végre pedig mérsékelt emelkedtek az árfolyamok. A keddi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza, az áprilisi rozs és az októberi rozs 2-2 fillérrel, a májusi tengeri 4 fillérrel gyöngült, ellenben az októberi buza 2 fillérrel és az áprilisi zab 6 fillérrel javultak.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	25.90-26.35	79	25.90-26.35
"	76	25.30-25.70	80	25.95-26.45
"	77	25.40-25.90	81	26.70-26.50
"	78	24.75-26.10	82	—
Fejérmegyei új	75	25.00-25.90	79	25.60-25.90
"	76	25.20-25.40	80	25.75-26.10
"	77	25.50-25.65	81	—
"	78	25.65-25.85	82	—
Pestvidéki új	74	25.55-25.85	78	25.55-25.85
"	75	25.70-26.10	79	25.70-26.10
"	76	25.40-25.40	80	25.95-26.20
"	77	25.20-25.60	81	—
Bácskai új	74	25.65-26.20	78	25.65-26.20
"	75	25.80-26.35	79	25.80-26.35
"	76	25.30-25.70	80	26.05-26.45
"	77	25.50-25.90	81	—
Ros z I-rendű új	—	20.00-20.20	—	20.00-20.20
középmínőségű új	—	19.90-20.00	—	19.90-20.00
Árpa takarmány I. rendű	—	16.40-16.60	—	16.40-16.60
II. rendű	—	15.90-16.20	—	15.90-16.20
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	17.35-17.60	—	17.35-17.60
II-rendű	—	17.05-17.35	—	17.05-17.35
Tengeri belföldi új	—	13.75-13.95	—	13.75-13.95
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 500 q 80 k 26.70 K, 100 q 80 k 21.60 K, 100 q 80 k 26.50 K, 100 q 80 k 26.75 K, 300 q 79.5 k 26.10 K felső, 100 q 79 k 26.30 K, 300 q 79 k 26.40 K, 3750 q 78.8 k 26.40 K, 200 q 77 k 25.80 K, 300 q 76 k 25.20 K, 100 q 74 k 24.60 K felső.

Pestvidéki: 200 q 79.5 k 26.10 K, 400 q 79 k 26.40 K, 400 q 79 k 26.40 K, 500 q 78 k 26.10 K, 100 q 78 k 26 K, 100 q 78 k 26 K, 300 q 78 k 26 K úszkös, 300 q 78 k 26 K, 100 q 77 k, 200 q 76 k 25.20 K, 700 q 74 k 24.60 K, 100 q 74 k 22.50 K úszkös, 1000 q 79 k 26.20 K, 700 q 80 k 26.30 K.

Fehérmegyei: 150 q 77 k 25.40 K, 1000 q 77.5 k 25.60 K.

Szerémségi: 500 q 76 k, 700 q 74 k 23.70 K úszkös.

Bácskai: 100 q 79 k 25.70 K, 100 q 77 k 25.40 K.

Ros: 200 q 19.70 K kpf par.
Árpa: 500 q 16.20 K, 100 q 16.20 K kpf par.
Az árak 100 kilogrammonként koronáértékben értendők.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	12.64-12.70-12.65-12.67-12.70-
Buza októberre	10.83-10.90-10.84-10.87-10.88-
Ros áprilisra	10.00-10.10-10.08-10.12-10.12-
Ros októberre	9.05-9.04-9.09-9.05-9.09-
Zab áprilisra	8.67-8.68-8.68-8.68-8.68-
Tengeri májusra	7.22-7.25-7.25-7.25-7.25-

1 óra 30 percenként zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.70-12.71
1909. októberi buza	10.87-10.88
1909. áprilisi rozs	10.12-10.13
1909. októberi rozs	9.09-9.10
1909. áprilisi zab	8.68-8.69
1909. májusi tengeri	7.24-7.25

Budapesti gabonaforgalom.

1909. január 4-től 1909. január 6-ig.

	Érkezett	Elszállított
	méter	méter
Buza	13239	100
Ros	1106	—
Árpa	4337	3
Zab	1609	117
Tengeri	2047	367
Liszt	315	14326
Korpa	—	4095

Értéktőzsde.

Rendkívüli tartózkodás és teljes üzletlenség volt a mai tőzsdei forgalom képe. A tegnapi magánforgalom ellenőrizhetetlen kedvezőbb híresztelésekre néhány koronával felhajtotta ugyan a hitelrészvények árfolyamát, de a mai tőzsde nem honorálta a spekulációnak ezt a felfogását és visszanyomta az árfolyamokat. Az üzletlenség olyan volt, hogy a mai tőzsdei forgalom néhány kötésre zsugorodott össze. A tegnapi zárlathoz képest az Osztrák és a Magyar hitelrészvények egy koronával magasabbak, de a többi bankrészvény alacsonyabb jegyzéshez jutott. A helyi piac forgalma is teljesen üzletlenség, kötés egyedül a Lipótvárosi Takarékpénztár és a Danubius-részvényekben fordult elő. A járadékpiac változatlan üzletlenség. A mai üzlet folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 615-615.50-614.25 koronán, Magyar hitel 710-715.50-714 kor. Jelzálog 405.50 kor. Rima 515-513 kor. Városi villamos vasut 261 kor. Közúti 586.50 koronán. Jellemző a helyzetre, hogy oly forgalmas értékekben is, mint az Államvasut és a Leszámitolóbank, egyetlenegy üzletkötés sem jött ma létre, nem is szólva a többi, kevésbé forgalmas értékekről.

Előtőzsde üzletlenség.

Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 615.50-614.75. Magyar hitelrészvény 715.50-715. Rima vasut 515-514.50. Jelzálogbank 405.50. Magyar koronajáradék 91 K.

Déli tőzsde tartózkodó.

Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 614.50-614. Magyar hitelrészvény 714.50-714. Déli vasut 101-100.50. Rima vasut 514.25-514. Magyar leszámitolóbank 471-470. Közúti vasút 586.50-585. Magyar koronajáradék 91. Hazai sorsjegy 100.25. Konvertált jelzálog-sorsjegy 120 K.

Forgalomba került továbbá: Lipótvárosi tákp. r.-t. 156. Danubius hajógyár r.-t. 256. Városi élvezeti jegy 71 K.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-10 K, 1909 január hó végére 24-26 K.

Az utőtőzsde eleinte nyugodt volt, később azonban arra a hírre, hogy az osztrák-magyar monarchia és Törökország között a viszony ismét kedvezőlenebb lesz, Bécs és Berlin eladásokat eszközölt, minek következtében az összírányzat ellany-

hult és a forgalomba került értékek árfolyama élénk üzlet mellett 3-4 koronával hanyatlottak. A zárlat kissé javult. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 613-610.75. Magyar hitelrészvény 713.50-711.50. 4 százalékos magyar koronajáradék 90.90-90.95. Leszámitoló bank 470. Jelzálogbank 403.50. Rima vasut 512.50. Közúti vasut 586. Leadott: Osztrák hitelrészvény 611.75. Magyar hitelrészvény 712. 4 százalékos koronajáradék 90.95 K.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, január 7. (Saját tudósítónktól.) A konzum még mindig szigorúan tartózkodik a vásárlástól és így üzlet nem tudott kifejlődni, de sem az uralkodó üzletlenség, sem a lanya külföldi jelentések, ugyszintén az eryhére fordult időjárás sem hatott nyomasztólag, az irányzat általában nyugodt maradt, mert nagyon kevés volt a kínálat és szükség esetén búzáért és rozsért, úgy mint takarmányárúért is a tegnapi árakat kellett volna megadni.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.45-13.90, marosi és bánáti 13.20-13.50, mosoni 12.60-13, tótfelvidéki 12.45-13, deliasuti 12.60-13, marchfeldi 12.30-12.70.

Ros: tótfelvidéki 10.30-10.50, csepeli 10.25-10.40, pestmegyei 10.35-10.50, deliasuti 10.25-10.45, különféle magyar 10.25-10.40, osztrák 10.15-10.35.

Árpa: morvaországi 9.20-10.35, marchfeldi 8.40-9, bécsvidéki 9-9.30, tótfelvidéki 8.10-9.80, csepeli 7.80-8.40, közpéduai állomások 8.20-8.80, deliasuti 8.40-9.40, északmagyarországi 7.60-9.10, tiszavidéki 7.60-8.50.

Magyar tengeri: 7.40-7.65, Cinquantin 8.95-9.50. Magyar zab: 8.80-9.35, válogatott 9.35-9.75, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 8.85-9.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 7. A külpolitikai helyzet nyugodtabb megítélése és a nemzetközi pénzvviszonyok állandó javulása, a Berlinből érkezett magasabb jegyzésekkel a mai előtőzsdén az árfolyamok erőteljes javulását vonta maga után, de tekintettel a tisztázatlan magyar belpolitikai viszonyokra, az árfolyamok javulásukat a további forgalomban nem tarthatták meg. Az alpesi bányarészvények az amerikai vaspiaconról érkezett gyenge jelentések ellenére is szilárdak voltak. A déli tőzsde kezdeten kisebb helyi eladások, tartósnan kedvezetlen forgalomban általános gyengülést idézett elő. Később az árfolyamok nem igen változtak. Berlinből a bányarészvények nyugodt irányzatát jelentik.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel 614.75, Anglo bank 288.50, Union 518, Bankverein 503, Magyar hitel 715, Laenderbank 419, Államvasut 665, Deliasut 100.75, Dunagőzhajózási 888, Rima vasut 514, Fegyvergyár 606, Török sorsjegy 173, Alesi 625, Márka 117.12-20.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 614.25, Magyar hitel 715, Anglo 288, Bankgyes. 502.50, Union 518, Laenderbank 418.50, Államvasut 664.75, Deliasut 100.25, Dunagőzhajózási 887, Alpesi r. 625.25, Rima vasut 514, Orosz járadék 97.50, Török sorsjegy 173, Skoda 275.50 K.

Bécs, január 7. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.15. Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 140. Magyar hitelbank részvény 713.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 468, Rima vasut 510, Magyar cukoripar, Adria hajózási részvénytársaság 365, Magyar koronajáradék 90.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.60, Magyar nyerk. sorsjegy, Kassa-Oderbergi Vasut részvény, Magyar Jelzálogbank 403, Magyar keresk. bank.

Bécs, január 7. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 94.10, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.60, 1860-as sorsjegy 151, Osztrák hitel-sorsjegy 469, Angol-osztrák bankrészvény 285, Bécsi Bankverein 501.75, Osztrák-magyar bank 1727, Déli vasut 99.75, Dunagőzhajózási társ. 885, Dohány részv. 296, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bank. 117.12, Osztr. Lloyd 398, 4.2 száz. ezüst jár. 94.10-97, Osztr. koronajáradék 94.15, 1864-es sorsj. 263, Osztrák hitelintézeti részvény 612.25, Union Bank 517, Osztrák Laenderbank 418.20, Osztrák-magyar államvasut 660, Elbevolgyi vasut 440.50, Alpesi részvény 623.50, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 410, Töröksorsjegy 172.25.

SZÉN, koks, briket, antracit
Összes gazdasági, ipari és házi célokra.
Telefon: Detail 26-27, 75-26. Engros 164.

RADNAY KÁROLY
BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 78.
Sürgőnycim: ANTRACIT BUDAPEST.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, január 7. (Saját tudósítónktól.) A mai tőzsdén az üzlet igen csendes lefolyású volt, mintán a spekuláció, tekintettel a tisztázatlan helyzetre, ismét messzemenő tartózkodást tanusított. A tegnapi newyorki tőzsde ingadozó magatartása, valamint az Iron Age kevés ösztönzést nyújtó ösztönzése is hozzájárult ehhez. Kohóértékek részben nyereség-realizációkra többnyire gyengébben indultak. Bankok tartottak, vasuti részvények kedvetlen irányzatúak voltak. Amerikaiak New-Yorkkal egybehangozva gyöngülésre hajlottak. Járadékok közül 1902. évi oroszok 0.10 százalékkal emelkedtek. Gözhajzó részvények iránt némi lokális kereslet nyilvánult. A későbbi folyamatban a bécsi tőzsdéről érkezett bányavált helyzetjelentések nyomást gyakoroltak, amely alatt különösen hitelrészvények és 1902. évi oroszok szűntek. A készpénzpiac ipari értékei többnyire realizációkra engedtek. Magánrészesítési kamatláb 2 1/2, napi pénz 2 százalékos.

Zárlatok jegyeztetik: 4 1/2 százalékos papírradékok —, 4 százalékos osztrák aranyradékok 97.70, osztrák hitelrészvény 193.10, Déli vasut 17.70, orosz bankjegyek 214.25, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.60, Disconto Commandit 180.—, Dinamitruszt 156.70, Harpeni —, Unifikált török járadék 92.60, 4 1/2 százalékos ezüst-járadék 94.30, 4 százalékos magyar aranyradékok 92.30, Magyar koronajáradék 91.20, Osztrák-magyar államvasut 192.60, Bécsi váltóár 85.35, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison —, Gelsenkircheni 490.—, Laurakohó 199.—, Nyugodt.

Frankfurt. (Zárlat) január 7. 4 1/2 százalékos papírradékok —, 4 százalékos osztrák aranyradékok 97.70, Osztrák hitelintézeti részvény 194.—, Osztrák-magyar államvasut 142.75, Északnyugati vasut —, Busstiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.60, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 75.50, 4 1/2 százalékos ezüstjradékok —, Osztrák koronajáradék 94.35, Magyar koronajáradék 91.50, Osztrák-magyar bank 124.60, Déli vasut részvény 17.70, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.35, Párisi váltóár 815.30, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg. (Zárlat) január 7. 4 1/2 százalékos ezüstjradékok 96.80, 1860. sorsjegy 153.—, Déli vasut 17.70, 4 százalékos aranyradékok 98.20, Osztrák hitelrészvény 193.10, Osztrák-magyar államvasut 142.50, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyradékok 92.40, Nyugodt.

London. január 7. Angol consol 83 1/16.

Páris. (Zárlat) január 7. 3 százalékos Francia járadék 96.82, Osztr. aranyradékok 97.50, Magyar aranyradékok 92.50, 3 százalékos Olasz járadék 102.60, Déli vasut elsőbbségi kötv. 106.—, 5 százalékos marokkói járadék 512.—, 4 százalékos spanyol járadék 93.10, 4 százalékos unifikált török jár. 171.75, Török sorsjegy 171.50, Török dohányrészvény 326.—, Osztrák földhitelintézet 1095.—, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1545, Banque Otto-

mano 704.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 480.—, Urikányi község — Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 122.59, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 1 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.10, Magánkamatláb 2 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti vágómarhavásár.

1900. január 7. Felhajtott: Magyar bika 158, magyar ökör 1839, magyar tehén 830, magyar bivaly 53, növedékmárha 58, pótfelhajtás bejelentve 92, összesen 3030 drb. Árjegyzék (méterezésünként elősúlyban, levnás nélkül): Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 66—73 koronáig, kivételesen 78 korona, középminőségű 54—64 koronáig, silányabb 44—52 korona, magyar parasztmarha 52—60 korona, silányabb 42—50 korona, tarka hizott ökör legjobb 72—84 korona, kivételesen 92 korona, középminőségű 6070 korona, silányabb 48—58 korona, bika jobb 52—62, kivételesen 70 korona, bika silányabb 40—50 korona, bivaly 32—42, kivételesen 50 korona, magyar tehén 10—56 korona, tarka tehén 42—66, kivételesen 82 korona, kiesontozni való marha 28—40 korona, növedékmárha 30—60 koronáig. A felhajtás 800 darabban nagyobb volt a múltétnél, a szükséglet ugyan növekedett, de a nagyobb felhajtás folytán az irányzat mégis lanyhább volt, az árak 2 koronával méterezésünként hanyatlottak. — Bikkák változatlan árakat jegyeztek.

Budapesti szurómarhavásár.

1900. január 7. Felhajtott 268 darab élő borjú, (közte 34 rugott), 22 drb borjú, 45 drb leölt bárány. Árjegyzék: Elsőrendű élő borjúkért 96—104 fillérig, kivételesen 106—108 fillér, középminőségű élő borjúkért 84—94 fillérig, leölt borjúkért 94—114 fillér, silány és rugott borjúkért 62—68 fillérig, kilogrammonként, (leölt bárányokért 16.50—21 korona páronként. Az irányzat lanyhább volt, az árak 2—4 fillérral kilogrammonként csökkentek.

Bécsi szurómarhavásár.

1900. január 7. A mai vásárra fölhoztak: 5266 darab borjút, 2964 darab fiatal sertést, 2399 levagott sertést, 245 drb levagott juhot, 645 drb bárányt. Eladási árak kilogrammonként: Levagott borjú 80—108 fillér; elsőrendű 110—126 fillér; legelője 128—136 fillér; élő hussertés 86—110 fillér; élő hizott sertés 108—112 fillér; levagott hussertés 102—130 fillér; levagott hizott sertés 104—120 fillér; könnyű sertés 136—140 fillér; elsőrendű 112—138 fillér; levagott juh 70—92 fillér; bárány 22—38 korona páronként.

Heti lóvásár.

Budapest, jan. 7. (Hiv. tud.) A Tattersall telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 198 drb elsőosztályú, 344 drb másodosztályú, összesen 542 darab lovat. Eladott 310 drb 16. A székesfőváros 77 drb

vágólovat vásárolt 55—90 korona között váltakozó árlan.

Kőbányai sertéspiacz.

Január 7-én. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 120—122 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 122—123 fillér. Könnyű (páronként 250 kilogrammig) 122—123 fillér. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 kgr.) 121—123 fillérig. Könnyű (páronként 240 kgr.) 121—123 fillérig.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágóhid igazgatósága.) Január 7-én. Előző napi eladatlan maradvány 1997 drb sertés, 77 drb süldő. Mai felhajtás 1551 drb sertés, összesen 3548 drb sertés, 77 drb süldő. Eladott 2237 darab sertés, 8 drb süldő. Mai maradvány 1311 drb sertés, 69 drb süldő. Következő árak jegyeztettek: Zsirtertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli életsúlyban 92—96 fillér, II-odrendű 280—350 kilogrammig 90—92 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli életsúlyával 106—118 fillérig, fiatal közép 220—300 kgr.ig életsúlyával 106—116 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig levonással 108—116 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for 'm é t e r' and 'm é t e r' under 'jan. 5. jan. 7.' and 'jan. 5. jan. 7.'. Lists various locations like Duna, Inn, Morva Vég, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laboroz, Ung and their corresponding water levels.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Large financial table with multiple columns: 'Budapesti értéktőzsde.', 'Mai záró árfolyam', 'Gőzmalmok', 'Iparvállalatok', 'Közlekedési vállalatok', 'Sorsjegyek', 'Pénznekem és váltók'. Contains various bank and company names and their exchange rates.

KÜLÖNFÉLÉK.

Sir a herceg.

Egymásba bötölhatunk tucsat év után,
Hogy megvillanjanak régi, szép perczek,
Mikor egy forró, nyári délután
A grófkisasszonyhoz eljött a herceg.

Nem grófkisasszony volt, csak polgári lány,
S kontesz csak azért volt, mert így a mese
És a herceg se volt herceg talán,
Csak a mese miatt s épp ez elveszett.

Szédülni, égni és bámolni bután,
Hogy a gyertya pislog, a gyertya sereze...
Otthon van már egy röpke percz után
Es összerogy és sír és sír a herceg...

Lovászky Károly.

(Világstatistika.) Longitudes 1909-ik évkönyve szerint Európa területe 10,100,000 négyzetkilométer, 437 millió lakossal, egy kilométerre esik tehát 43 lakos. Afrika területe 31,500,000 négyzetkilométer, 126 millió lakossal; Ázsiáé 41,600,000 négyzetkilométer, 851 millió lakossal; Oceániáé 11,000,000 négyzetkilométer 51 millió lakossal; Észak-Amerikáé 26,000,000 négyzetkilométer, 116 millió lakossal; Dél-Amerikáé 18,500,000 négyzetkilométer, 45 millió lakossal. A tengerek 374,200,000 négyzetkilométert borítanak be, ebből esik a Nagy-Oceánra 170,000,000 négyzetkilométer, az Atlanti-Oceánra 100,000,000 négyzetkilométer. A föld egész területe tehát 512,900,000 négyzetkilométer, 1626 millió lakossal (más becslés szerint 1485 millió). Az egyes államok közül a brit világbirodalom területe 34,534,000 négyzetkilométer, az orosz birodalomé 22,392,000, Kínáé 11,383,000, Franciaországé 10,904,000, az Egyesült-Államoké 9,695,000, Braziliáé 8,507,000, a török birodalomé 6,055,000, Németországé 3,199,000, Argentínáé 2,886,000, Belgiumé s a Kongóé 2,412,000, Dániáé (Ízlanddal és Grönlanddal) 2,345,000, Portugáliáé 2,171,000, Hollandiáé 2,079,000. Lakosság tekintetében az államok így sorakoznak: A brit birodalom 403 millió, Kína 350, Oroszország 152, Egyesült-Államok 98, Franciaország 81, Németország 78, Japánor-

szág és Kórea 62, Ausztria és Magyarország 50, Németalföld 44, Törökország 38, Olaszország 36, Belgium és Kongó 27, Spanyolország 20 millió lakossal. A világ milliomas városai: Nagy-London 7,021,000, Newyork 4,443,000, Páris, 2,763,000, Csikágó 2,049,000, Berlin 2,940,000, Bécs 2,000,000, Tokió 1,819,000, Filadelfia 1,442,000, Pétervár 1,429,000, Moszkva 1,359,000, Konstantinápoly 1,166,000, Buenosz-Airez 1,048,000, Peking 1,000,000 lakossal. A világ legmagasabb hegyei: Ázsiában a Mont-Everest 8840, Amerikában az Anconcagna 7040, Afrikában a Kilimandzáró 6050, Európában az Elbrusz 5629 s a Montblanc 4810 méter magassággal. A leghosszabb folyamok: a Nílus 6100 kilométer, az Amazon 5500, a Volga 3400 kilométernyi mederrel.

(Mark Twain és az elefánt.) Úgyesen kieszelt esinynyel tréfálta meg Mark Twaint egy amerikai könyvkiadója, Karácsony előtt egy héttel Robert Collier, az ismert könyvkiadó, arról értesítette a humoristát, hogy karácsonyi ajándékkul egy elefánttal lepi meg. Mark Twain nem örült egy csöppet sem a különös ajándéknak, de beletörődött s házában az elefántnak azonnal istállót rendeztetett be. Két nappal karácsony előtt még egy rakomány szénát is kapott s egy levelet a kiadótól, amelyben értesíti, hogy a takarmányt az új háziállat részére küldte. Néhány napra rá jelentkezett az írónál egy ur, aki May professzor, elefánt-idomítónak mutatta be magát és Collier megbízásából megvizsgálta, vajjon az istálló talaja elbirja-e az óriási súlyú állatot. A professzor ur azt találta, hogy az istálló földje minden oldalán megerősítésre szorul. Karácsony estéjén, a késő, sötét éjszakában megérkezett végre az elefánt. Késő este volt, azért Mark Twain elhatározta, hogy csak a következő nap reggelén fog nála látogatást tenni. Mikor karácsony reggelén az istállóba belépett, egy életnagyságú, de élettelen, papírból készült elefántot talált. Mark Twain, akinek a csíny nagyon tetszett, kijelentette, hogy ez a tréfa ügyesebb mindazoknál, amelyeket ő eddig költött és írt.

(Hol van a legtöbb baktérium?) Dr. Miche, a lipcsei egyetem új tanára székfoglaló előadásában a baktériumok elterjedéséről beszélt. A földben ott vannak nagyobb számmal, hol gazdag szerves anyagban. Jól trágyázott szántóföld felületén 1 gramm földben 10-40 millió baktérium van, öt méter mélységben azonban már egy sincs. A levegőben (hol a baktérium nem terem, csak kóborol), zárt helyiségben tíz liter levegőre 30-110 csira jut, a szabadban csak 1-5 csira. Nagyvárosok utcái

levegőjében e szám tíz literenként százra szaporodik, de a magassággal együtt a számuk is fogy. Párisban a Pantheon aljában 35 csira van tíz liter levegőben, a Pantheon tetején pedig csak kettő. A víz nagyon tele van velük. A Münsteren keresztülfolyó Aa-ban a város fölött 600 baktérium van egy köbcentiméter vízben, a város alatt pedig 550,000. A tejben, mely huszonnégy óráig állt hűsítő fok melegben, 557 millió van egy köbcentiméterben, a vajban 20 millió van tálul, 400 millió pedig a felületén, ugyanakkora téren. Legjobban van ellátva velük az ementhali sajt, melynek minden grammjában több milliárd csira van.

(Iskolás gyerekek s a ragályos betegségek.) Nálunk minden óvatézkedés arra szolgál, hogy a beteg és a környezete ne érintkezzen idegenekkel. Sajnos, ezt lazán tartják be, még az intelligens elemek is. Ők ezt az érintkezést úgy magyarázzák, hogy olyanok, akiknek apró gyermekük nincs a házuknál, mégis meglátogathatják a kis beteget. Arra nem is gondolnak, hogy a kínos meg a pénz és egyéb holmik által a ragály esiráját olyanokhoz juttatják, akik közelében, környezetében gyerekek vannak. Így kerül aztán a kereskedő családjába „ismeretlen módon“ a járvány. Franciaországban erre nagyobb figyelmet fordít a lakosság. Sőt az iskolák könyveit, füzeteit elégettetik a legújabb rendelet és az osztályt dezinficiálják. Egyeszeri eljárások ezek, mert a sarlachot és diftériát a könyvek is terjeszthetik az iskolában.

(A villamos áram mint vágási mód.) Leduc nantesi tanár kísérleteket végzett, miképpen lehetne a villamos áramot állatok levágásánál felhasználni. Kísérletet tett egy lével, egy ökörrel, egy borjuval és egy sertéssel. A ló 110 Voltos, az ökör 160 Volt, míg a borju már 20 Volt erősségű villamos ütésre esett össze. Ezt a módot a kísérletező mint olyant ajánlja, amely az állatoknak semmi fájdalmat sem okoz. Érdekesekek azok a kísérletek is, amelyeket Leduc laboratóriumában végzett. Olyan gyöngye áram behatására, amely másodpercenként százszor megszakítatik, az állatok perczekre, de néha órákra is teljes önkivületi, álomszerű állapotba jutnak. Az áram kikapcsolására azonban azonnal felébrednek. Az áram erősítésére megszűnik a szív működés, de a lélegző mozgások tovább tartanak, míg további erősítésre a lélegzés is megszűnik. Ha ebben a tetszalottszerű állapotban 2 másodpercnél tovább engedjük az áramot működni, bekövetkezik a halál, míg ha beszüntetjük az áramot, az állat újra öntudatra ébred.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Irtá: RICHARD DALLAS.

37

— Igen — feleltem én meglehetősen élesen, mert kissé ki voltam fáradva és rossz hangulatom is volt — meglehetősen gyors a lovam, ha megérdemli a fáradságot, hogy valakit utóljérjek.

Belle Stanton közömbösen nézte a lovat és felelte:

— Azt hiszem most már teljesen kimerítette az utolsó erejét is s kissé már fáradt, ugyebár?

Méltóságomon alulipnak tartottam, hogy erre feleljek és így azt várhatta, hogy sétalovaglásunkat teljesen szótlanul fogjuk befejezni, mert ha én duzzogni fogok, bizonyára ő jó példával fog előljárni. Ilyen viselkedés azonban nem lett volna alkalmas a tervem keresztülvitelére, mikor tehát ismét közeledtünk a városhoz, elhatároztam, hogy az ügyet, ami a lelkemet nyomja, szóvá fogom tenni.

Különös, ugyebár, kezdtem végre, hogy mi ketten, ön és én olyan szoros viszonyba jutottunk egymáshoz Withe Artur halála alkalmából?

Csodálkozva és szemelláthatólag kedvetlenül nézett reám, hogy ilyen váratlanul megváltozott a hangulatom.

— Nem tudom, mit akar ezzel mondani — felelte ő — nem állok semmi összeköttetésben Withe ur halálával.

— Nem, nem is közvetlenül — feleltem én — de halálának éjszakáján én voltam az ő lakásán és ő pedig az ön lakásán.

— Lehet, hogy ön volt az ő házában, de nekem nincs tudomásom róla, hogy ő az ön házában lett volna.

— De hiszen önnél hagyta vissza a köpenyegét — feleltem én.

— Mondjuk inkább: a köpenyegét nálam hagyták — javított ki engem. Azután habozott.

— De beszéljünk valami másról — szolt végül — mert lehangol engem. Észrevettem, hogy kissé remeg a hangja. Ez a remegés igaznak látszott.

Olyan asszony, mint Belle Stanton, lehet néha szomorú, de nem szabad mutatnia s daczára annak, hogy megszántam, mégis úgy gondoltam, hogy tervem mellett meg kell maradnom.

— Igazán nem akartam önnek rossz érzést okozni — szoltam meglehetősen szelíden — de szeretnék minden kis részletet megtudni Artur halála felől. És ha ön valamivel többet tud annál, mint amit bevallott a törvényszék előtt, nagyon örvéndenék, ha azt nekem elmondaná.

Egy kis ideig félre pillantott, mintha azon gondolkodott volna, mit feleljen. Azután megkérdezte, mielőtt következtetnem, hogy ő többet tudhatna, mint amennyit elmondott a törvényszék előtt. Válaszul idéztem Van Bult szavait: „meg fogják látni, hogy csak Belle Stanton segítségével lelik meg a gonosztevő nyomát.“

— Ki mondta ezt? — kérdezte nyugodtan.

Megmondtam neki.

— Ah, tehát Van Bult mondta? Nos, majd belátja, hogy ez egyszer tévedett — felelte közömbös hangon.

— Tehát semmit sem tud, ami ebben az ügyben hasznomra lehetne? — kérdeztem újból.

Belle megállította a lovat, időközben elértük az ötvenkilencedik utcza kezdetét, és egyenesen az arezomba nézett. Majd így szolt:

— Nem tudok sokkal többet mondani, mint amennyit már vallottam, vagy ami különös fontosságu lenne az esetre nézve. De ha néha-néha felkeres, szívesen leszek a segítségére, amennyire ez tőlem telik.

Türelmetlen voltam és most már unszoltam, hogy mondja el mindjárt, amit tud. — Nem — felelte. — Itt magamra kell, hogy hagyjon és ha mégis többet akar megtudni, hát látogasson meg engem!

Ezzel megfordította lovát, intett a kezével és ellovagolt.

Utána néztem és egy pillanatig gondolkodtam, mit is mondott nekem.

Azután haza siettem, mert a vacsora ideje már nagyon közeledett. De mihelyt haza értem, első dolgom az volt, hogy néhány sort irtam Milesnek.

— Stanton kisasszony többet tud, mint amennyit elmondott a törvényszék előtt. Igyekezzék kitudni tőle, mi az.

Azután a diner végett intézkedtem.

Nyolcz órákor ott voltam a fogadóteremben és vártam vendégeim érkezését.

Davis volt az első, aki eljött és szívélyes szavakkal üdvözölt. Igazán örültem, hogy újból láthatom és nemsokára belezökkenünk rendes, elfogulatlan társalgási modorunkba, mint volt azelőtt, amíg az érintkezést nem szakította meg barátunk rettenetes drámája. Néhány pillanattal később megjelent Littell és Van Bult s így újra együtt volt a kis társaság.

Littell megjelenésekor örömmel siettem elébe, hogy üdvözölhessem, ő azonban megállt az ajtó küszöbén és egy cigarettát sodorva az ujjai között, olyan buzgógn érdekeltődött Davisnál a legutóbbi pletykák és események felől, mintha ennél fontosabb dolog nem is léteznék a világon. Néhány óra elégséges volt ahhoz, hogy a gond és kimerülés nyomait teljesen eltüntesse; amit még dél előtt észrevettem rajta.

Van Bult időközben közeledett a kandallóhoz, oda támaszkodott az oldalpárkányához és megnyerő mosolylyal nézett bennünket. Ez szinte ellenállhatatlan kedvessé tette a vonásait.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1909. január 8-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Falusi verébek.

Eredeti vígjáték 3 felvonásban.
Írta: Gárdonyi Géza.

Személyek:

A bírő Gyenes
Erzsi, a buga D. Ligeti J.
Veron néni Rákosi Sz.
Bandi, kisbíró Szőke
Zsófia Jani Rózsahégyi
Teca, anyja Demjén M.
Panni Molnár K.
Jopál Máté
Sárfewy, földesúr Dezső
Zsigovics orvos Horváth
Zsigovicsné Helvey I.
Berta, a leányuk Vízvári M.
Kapitány Pállos
Kerekes kulcsár Abonyi
Vica eselőd Kezseri I.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

A király.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták:
Caillavet és Aréne.

Személyek:

A király Hegedűs
Chamaranda Fenyesi
Bourcier Góth
Marlio Varsányi I.
Blond Szerény
Sernin Chamarrade Tanay
Thérèse Góthné
Lolorrain Tibanyi
Corneau Vendrei
Cruchet Balassa
Gabrier Győző
Rivolet Sarkadi
A püspök Kazaliczky
A szenátus elnöke Harsányi
Bipoter Bardó
Suzette Komlóssy I.
Francine Varga A.
Georgette Dalos I.
Inas Kassay

Kezdeté 7 1/2 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Tánczos huszárok.

Eredeti operette 3 felvonásban.
Írta: Rajna Ferencz. Zenéjét
szerlette: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Egon Herceg Gábor
Von Flügen Simai
Von Saarburg Csizsér
Von Dennenwitz Sárosi
Von Shaekelberg Margittay
Heibrück Szirmai
Canisius Wolf Pápir
Herma, neje Erdői B.
Thea, leánya Petrács S.
Dr. Frolocker Raskó
Dr. Gehru Dóboz
Erich Liber Németh
Edé, inas Ottó G.
Dürrenstein Sárány
Dürrensteiné Nvárainé
Bertha, leányuk T. Harmath I.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Tannhäuser

és a wartburgi dalnokverseny.
Regényes dalmű 3 felv. Szövegét
és zenéjét írta Wagner R. Fordi-
totta id. Abrányi Kornél.

Személyek:

Hermann Venz-el
Erzsébet Vasquezné
Tannhäuser Anthes
Wolfram Takats
Gál Déri
Walter Ney B.
Bitterolf Pichler
Heinrich Kárp t.
Reimar Venus
Venus Kaczer M.
Pasztorfú Derts M.

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Forradalmi lász.

Színmű három felvonásban. Írták:
Sophus Michaelis. — Fordította:
Homonnai Albert.

Személyek:

Montaloup Vágé
Davout ezredes Papp
Marc-Arrou Csontos
Jean Lasque Kömüendy
Trésailles Tarvai
Du Bartas László
Jeromos Réthel
Prosper Rakai
Copin abbé Fenyesi
Alaine de l'Estolle Forgács R.
Leontine Forrai R.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A modern sportok.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

APOLLÓ-PROJEKTOGRÁF

Népszínház-utca 1-3. szám.
Telefon 68-39.

TARASCONI TARTARIN.

(Nagyszájú hős.) — Borzadá-
szat. — Szobafestő. — Nők
mint harcosok. — Végzetes
csók. — Sérthetlenség.

NEVETŐ KUPLÉ.

(Morosachany.) — Jelenlegi
Kina. — Középfatka. — Allat-
világ. — Baby mint rajzoló. —
Pompéji utolsó napjai.

Kezdeté 8 órákor, vasár- és ün-
nepnapokon 8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI. Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma

Péter!

az emberi csimpánz.

! A természet világsodája !

Előzetes jelentés!

Szombaton, 9-én, vasárnap 10-én és csütörtökön
14-én, „Péter Matinéek” mérsékelt hely-
árakkal. Az összes előadásokra máris megvált-
hatók a jegyek.

Az esti előadások kezdete 8 órákor. Telef. 93-36.

Fővárosi Cabaret

Telefon 115-84. Üllői-ut 46. Telefon 115-84.
Villamos közlekedés minden irányban.

Teljesen új műsor.

Naponta fellépnek: Andorfi Péter, rendező és kómikus,
Fekete Irén, Balla Tussi, Sziklai Blanka, Tóth Mariska, Mezei
Panni, Fejér Dezső, Ernyei Emil, Roland Róbert, Kovács Andor
stb. Battaszéky Lajos conferentier, Bihari Zoltán karmester.

Naponta 2 bohózat. Egy szinpadti tréfa. 20 magánzám.
Az előadás kezdete 9 óra. Bővebbet a falragaszok.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

ÚJ VEZETÉS

A ROYAL-ORFEUMBAN.

Új társulat Új műsor Új szellem.

Valamennyi darab és magánzám szenzációs sikerű.

Az ágy, Lavedan világhíres sorozata. A vörös
lámpa. A harisnyakötő. Sok magánzám,
tréfa, aktualitás.

Igazgató: Föld Aurél. Főrendező: Mérey Adolf.
Karmester: Barna Izsó.

Az esti előadás kezdete 8 órákor.
Minden vasár- és ünnepnap két előadás.

Délután 1/4 órákor mérsékelt, este 8 órákor ren-
des helyárák.

A telikertben: Royal-Cabaret pompás táncokkal.
Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a hét összes előadására.
A délutáni előadásra mérsékelt árakon.

Budapesti Cabaret BONNONIÉRE.

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-88.

Minden este 9 1/2 órákor

a teljesen új januári műsor.

Orfeum a kabaróban. (Nagy variété-paródia.)

30 attrakció. — Nemzetközi artista-szemle.

Nagy Péter, a majomkirály. (A csimpánz, mint perfekt gentleman.)
Turhányi Olga, — Szegedi Erzsi, — Dr. Szalay, — Virágh stb.
Jan. 12-től: Byron Nelly, a Centraltheater volt tagja.
Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért az összes jegyárúsi helyeken.
Bővebbet a plakátok.

Ezen szabadalmazott ágy tö-
mörrészekkel, rézdrótszel, erős
acélsodronnybetéttel 32 kor.
Réz függönyrudak,
teljes készlet 4.50 K.
Rézgy sodronnybe-
téttel 80 K. Rézgy-
csiszolás és javítás
17 K. Vaskeretes
ágybetét, erős mi-
nőségű 11.50 K. Fak-
kerettel 7.50 K. Kár-
pított matracok
minden kivitelben.
Vas- és rézbutorokat
legelőssobban szállít:

PROHASKA JÁNOS gyáros
VI., Gróf Zichy Jenő-n. 46.
(Velt Utcza.)

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órákor. Ma és mindennap Ujdonság.

ZSIGA NEM AKAR.

Családi idill írták: Glinger és Taussig. Fordította Steinhardt.

11 órákor: **A NÖTLEN FÉRJ.**

Bohózat 1 felvonásban írták: Glinger és Taussig. Fordította
Szóke Szakáll. Továbbá fellépnek: Steinhardt, Gyárfás, Papay
Antal, Dóry Gizi teljesen új nagyszerű magánzámakkal.
Volámit: Los Gignas's frauen tanz- és énekeltetés. W. Collins,
Bijouteri moderné, Les Angelotti's tourbillon táncosok fellépte.
Jegyek: 9-12-15 és d. u. 3-6-ig. Rákóczi-ut 63. és özv.
Kontiné dohánykülönlegességi áruháza. Andrassy-ut 29. sz.
Vasárnap délután fél négy órai kezdettel mér-
sékelt helyáru előadás.

DELI

ÉTTEREM ES KÁVEHÁZ

a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán).
Az ujjonnar átalakított
étteremben naponta **FIVE O'CLOCK.**

Délután és este a **KRAUSE** művészkvartett hang-
versenyét rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek
rendezésére kiválóan alkalmas.

A meleg és hideg ételeknek házhoz száll-
ítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése,
egy mint eddig, a legpontosabban és izlésesen
eszközöltetnek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

Szőnyeg- ujdonság!

200-300 nagyságban nyírott
Jacquard szőnyeg, tartós minő-
ségben 6 fnt 80 kr-ért.

Rosenberg és Qitt

101 dívet, szőnyeg- és vászonárak
nagy áruház

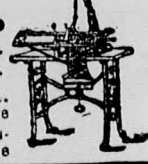
Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapítástól 1895.

Magyar Styria Kötőgépgyár

BUDAPEST.

A legjobb és leghíresebb
kötőgépek

szabadalmazott gépekkel ellátva.
Teljes tanítás ingyen. Árjegyzék bérmentve

Fogl József Lajos főigazgató, iroda és eláru-
sítóhely Csengerly-u. 54/a

Alapított 1843.

The Mutual

New-Yorki életbiztosító-társaság.

Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik.
Részvényesei nincsenek.
Elfogad biztosításokat az ember életére
különböző módokat szerint.
Legliberalisabb feltételek.

Összvagyon 1907. decz. 31. ... Kor. 2,438,814,691—
Biztosítások állománya 1907.
december 31. ... 7,169,398,051—
Díjbevételek 1907. decz. 31. ... 278,583,978-78
A biztosítottak között 1908-ban
felezésre kerülő nyere-
mények ... 4,015,654—

Vezérképviselőiség Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrassy-ut 20.

FOLIES CAPRICE

Igazgatósnál: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 7 1/2 órákor.

„SZABADSÁGON“

(Cabaret) betanított Trebitsch Sándor.
előadja az egész személyzet. — Továbbá;

„Corpus delicti“ és Scheiden thut weh ...“

Nappali pénztár délelőtt 9-1 óráig és délután 3-6 óráig.
Az 1-8 emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc-
attrakciók. — Kezdeté fél 12 órákor.

Jól lát?

Ha nem, akkor fordul-
jon bizalommal
Hatschek N. optikushoz, CSAK
Károly-körút 6. sz.
a hol szemüvegek és látóeszközök is legelőssobban kaphatók.
Ingyen árjegyzék bérmentve.

Heti műsor:

1909. január hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
9 Szombat d. u. este	Carmen	A falusi verébek	A szerelem iskolája	Jeka ördöge Visszatérés Jeruzsálemből	Hamlet	Tánczos huszárok	Palmay-est	—
10 Vasárnap d. u. este	Rigólettő Táncgyüleget	A csók	—	A király	A szerencse fia	A nagymama	—	Royal: Culp Julia

ÚJ IDŐK

Szépirodalmi, társadalmi képes hetilap.
Szerkeszti: **HERCZEG FERENCZ.**

Herczeg Ferencz szépirodalmi képes hetilapja, az ÚJ IDŐK ma nagyobb apparátussal szolgálja céljait, mint valaha. A cél: oly lapot adni, amely előkelő szívonalon álljon s mindenben kielégítse a művelt magyar család igényeit. Evégből a szerkesztő Herczeg Ferenczen kívül a legjáva belletristákat gyűjti munkatársai sorába. A szépirodalmi, művészeti és társadalmi élet minden magyar és modern nyilvánítását figyelemmel kíséri s utat csinál nekik.

Előfizetési ára negyedévenként 4 kor., félévre 8 kor.

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Mutatványszám kérésre ingyen.

Fűthető fürdőkád, körmelegítő kályhával, kádak 12 K-tól felebb, jégszekrények és háztartási cikkek nagy választékban.

LEFKO ICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/E Erzsébet-körut és Hársfa-utca között
Árjegyzék bérmentve.

Beszélő-gépek

legjobb szerkezetű erős és tiszta hangú, 15 forinttól feljebb, lemezekkel.

Kapható
Habán Alajos
műgépésznel,
Budapest, Izabella-tér 3. sz.

A m. kir. szabad.
osztály-sorsjáték
III. osztályának
HUZÁSA.
f. 6. január
12., 13. és 14-én.

A III. oszt. sorj. árai:
(melyek a II. osztályban játszottak)

1/1 sorsjegy	32.- K
1/2 "	16.- "
1/4 "	8.- "
1/8 "	4.- "

III. oszt. vételár:
(új vevők részére)

1/1 sorsjegy	64.- K
1/2 "	32.- "
1/4 "	16.- "
1/8 "	8.- "

A XXIII. sorsjátékban rövid idő alatt

15 millió 544.000 kor.

készpénz lesz kisorsolva.

Török A. és Tsa

bankház R.-T. Budapesten.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet.

Központ:

Szervita-tér 3/c. (Török-palota)

Fiókok:

Váci-körut 4., Teréz-körut 46.

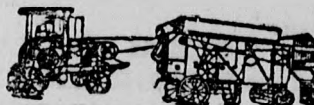
A legszebb ajándék

egy hangszer, melyet legjobban és legolcsóbban csakis **WAGNER** a „Hangszerkirály”-nál, Budapest, József-körut 15. szám a vásárolhat. Oktató iskola minden hangszerhez mellékelve lesz.

Ne küldjük pénzünket külföldre. — Kiszárazás megengedve.
Telefon 67-85. szám.

Benzin-, nyersolaj-, és szivógáz-motorok

Motoros cséplő-készletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kezvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. gépgyárának

magyarországi egyedürsülől:

Szabó Emil és Társa

Budapest, Ferencz József-tér 6. sz.
(Gresham-palota)

LAUSER L.-féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szemölcs és a talp, valamint a sarok bőrkeményedéssel, továbbá mindennemű bőrelszárazódás ellen. Ahatásért jótállás vállalkozás.

▲ Központi szék: raktár: **SCHWENK L.** gyógysz. Meldling-Bécs

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellékelt védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill. vidékre 1 kor. 65 fill. előzetes beküldése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógysz. Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyveszélyt, hólyagbajt, sebket, bujakort (gyulladás), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, onfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hágerincsbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

Heveny vagy idült bujakór - bántalmak

egy görvélykór, bőrbajok, rheuma, (izzag, fekélyek stb) s a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mirigydagányat, rheumatizmust, a száj, gége gyengedését, ágagnat, onosztást, tehetetlenséget és mindenféle szerzett vagy öröklött bujakóros bántalmak esetében, a legmegrózottebb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségtől biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 62 darab tartalommal 11.- kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszertára Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 22. szám.

Minden lótulajdonos

csakis az általánosan használatban lévő, minden tekintetben bevált

védjeggyel ellátott

eredeti-H-sarkot

használja.

Állandóan élse! Csúllépcsés kizárva!

Síkos uton az egyedüli csúllépcsés!

Koravonásnál és vaskezeskedésnél állandóan raktárban.

Figyelemre: Csakis az eredeti-H-sarkok készítenek speciális acébből; óvakodjunk utána-sarkoktól, melyek csak a legolcsóbb anyagból készítenek s emiatt gyorsan használhatatlannak válnak. Bevásárlásnál ügyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

„VALUTA” erszény

egy darab bőrből készíve, ára

1 korona kizárólag

„Székely” VII/9. Rákóczi-ut 4.

Árjegyzék ingyen.

A MAGYAR KÖNYVTÁR-ban legújabban megjelentek:

Ignotus

OLVASÁS KÖZBEN.

Jegyzetek és megjegyzések.

531-534. szám.

Ára 1 K 20 f.

Höfding Harald

Darwin élete és tana.

Fordította: Zoltán Vilmos.

517. szám.

Ára 30 fillér.

Kegel Miksa

Lassalle Ferdinánd élete.

Fordította: Zoltán Vilmos.

527-528. szám.

Ára 60 fillér.

Kaphatók:

Lampel R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapesten, VI., Andrassy-út 21. sz.

és minden könyvkereskedésben.

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármely

nemi betegségben szenvednek

mint húgyvesz és hólyagbajok, húgyveszszűkület, vizelet zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (siphilis) az onfertőzés utóbjait, kellenő idegbajok, korai férfierő elgyengülése, bármily bőrkütsékek stb., nőknél fehérhólyag, méhnyak nyírva, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai

hírneves szakorvosi rendelő-intézetét

Budapest, VI., Andrassy-ut 24.

Rendelés naponta 10-4-ig és este 7-8-ig. Idült húgyvesz és hólyagbajok vizsgálatára Villamos húgyveszűkület segítségével. Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakorvosi tanácsot nyernek, gyógyszeréről gondoskodik, Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

